8 März 1985
Nummer 52
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 185562 tpa d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇIKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.-KRN
ISVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

Türkiye'de "resmen" adam öldürme emri vereıı subaylar hakkında koğuşturma açılamayacak

Özal hükümetinin Meclis'e gönderdiği yasa değişikliği tasarısı kabul edilecek olursa, bundan sonra **"vur"** emri veren subaylar ile bu emri yerine getiren erler hakkında hiçbir şekilde soruşturma açılmayacak ve bunlar, suçlu olsalar bile, hiçbir cezaya çarptırılmayacaklar. Böylece **"ortadan kaldırılmaları gereken sakıncalı kişilerin"** erlere verilen emirlerle "resmen" öldürtülmesinin ve "özel" idam kararlarının bu biçimde infaz edilmesinin önünde hiçbir engel kalmamış olacak

● Yazısı Sayfa 3'de

Milyonlarca insan devlet terörüne, her an "içeri atılma" ve işten çıkarılma korkusuna son verecek bir "af yasası" istiyor

Özal 'af' yerine 'ihbarcılık' yasası ile durumu kurtarma hesabında

Bakanlar Kurulu 1 Mart günü yaptığı toplantıda Türk Ceza Kanunu'nun bazı maddelerinde değişiklik yapılmasını öngören bir tasarıyı Meclis'e sevketme kararı aldı. Özal hükümetinin kabul ettiği yasa tasarısı Meclis tarafından kabul edilecek olursa, ceza kanununun 141 ve 142. maddesi dışında kalan "devlete karşı işlenmiş suçlar" bölümündeki maddelerden yargılanan ve yargılanmış tutuklu ve hükümlüler "pişman" olurlar ve "ihbarlarda" bulunurlarsa bunların cezalarından önemli miktarlarda indirimler yapılacak. Idam cezaları 15 yıla, müebbed hapis cezaları 10 yıla, öteki ağır hapis cezaları da dörtte bire indirilecek. Tasarı, ihbarcılara hiçbir zarara uğramayacaklarına dair her türlü devlet güvencesinin sağlanmasını da öngörüyor.

● Yazısı Sayfa 3'de

CGT-CFDT görüşmesi... Kiliselerin Münih toplantısı... AET Komisyonu raporu

Yabancılara eşit haklar savaşımında üç toplantı, üç önemli destek

Geçtiğimiz haftalarda yabancılar politikası ve özellikle yabancıların eşit haklara kavuşması ile ilgili üç önemli toplantı yapıldı. Batı Avrupa'da yaşayan yabancılara önemli birer destek niteliği taşıyan bu toplantılardan ilki Alman Sendikalar Birliği (DGB) ile sosyalist eğilimli Fransız işçi konfederasyonu

DGB Aşağı Saksonya örgütü faşist Türk Federasyonu hakkında kapatma kararı istedi

Federal Almanya'da Türk Federasyonu'nun kapatılması istemlerine **DGB** Aşağı Saksonya örgütü de katıldı. DGB'nin açıklamasında **"Türk Federasyonu'nun yasaklanması son olaylar nedeniyle bir zaruret haline gel-**

Federal Almanya'da yabancılar konusu artık bir demokratlık ölçütüne dönüştü

Federal Almanya'da ve Batı Berlin'de Mart ayı içinde bir dizi yerel seçim yapılacak. Bu yüzden yabancılar politikası yeniden güncellik kazandı. Ancak sorun bir "demokratlık ölçütü"ne dönüştü. **CDU/CSU** gericiliği gene sınıfta

59 idanı kararı Türkiye Büyük "Millet" Meclisi'nde

Meclisi'nde onay bekliyor

Türkiye'de sıkıyönetim mahkemeleri idam cezaları vermeye devam ederken, haklarındaki idam kararları kesinleşmiş 59 kişinin dosyaları da onaylanmak üzere Meclis'te bekliyor. Büyük çoğunluğunu politik nedenlerle idama mahkum edilmiş kişilerin oluşturduğu bu 59 kişiden 50'sinin adlarını saptayabildik.

Bu arada Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı da bakmakta olduğu PKK davasını sonuçlandırarak 22 kişiyi daha idam cezasına çarptırırken 25 kişiye de müebbed hapis cezası verdi.

12 Eylül'den bu yana 27'si politik nedenlerle olmak üzere toplam 50 kişi idam edilmiş bulunuyor. Geçtiğimiz sonbaharda Dev-Yol üyesi İlyas Has ile Hıdır Aslan'ın idamları, "demokrasiye geçiş"in son adımı olduğu iddia edilen 6 Kasım seçimlerinden sonraki ilk infazlar olarak dünya kamuoyunda geniş protestolara yol açmıştı.

● Yazısı Sayfa 3'de

sosyalist eğilimli Fransız işçi konfederasyonu (CFDT) arasında yapıldı. Münih'te ise kiliselerin düzenlediği "Yabancılar ve Almanlar" konulu toplantı Federal hükümet üstünde etkili oldu. Bu arada AET Komisyonu da toplandı ve yabancıların hak eşitliği yönünde bir dizi öneri kararı aldı

● Yazısı 5'de

Foto: Manfred Scholz

saklanması son olaylar nedeniyle bir zaruret haline gelmiştir. Bildiri ve eylemleri bu örgütün, faşist, halkları kışkırtıcı ve zora dayalı yüzünü açığa vuruyor" denildi ve yasaklanması istendi.

● Yazısı Sayfa 4'de

lık ölçütü"ne dönüştü. CDU/CSU gericiliği gene sınıfta kalıyor, DKP ve Yeşiller ise demokrat olarak övgü topluyorlar. SPD ve FDP de konuyu susarak geçiştirmek çabasında...

● Yazısı Sayfa 5'de

HTİB görüşlerini bir broşürle açıkladı

Hollanda'da anadil eğitimi üstüne yeni yaklaşımlar

Hollanda'da Temel Eğitim Yasası'nda yapılan değişikliklerle göçmen emekçi çocuklarının anadil eğitimlerine ilişkin yeni hükümler getirildi. Uygulamaya da bu yıl başlandı. Ana çizgileriyle **"olumlu bir gelişme"** olarak nitelenebilecek bu uygulama konusunda **Hollanda Türkiyeli İşçiler Birliği** (HTIB) ilginç bir broşür yayınladı. Broşür HTIB'in bu konudaki görüş, eleştiri ve önerilerini içeriyor. HTIB broşürün yanısıra bir dizi bilgilendirme toplantısı da düzenledi. 1 Şubat'ta Nijmegen'de, 3 Şubat'ta da Amsterdam'da yapılan toplantılara veliler, öğretmenler ve eğitimciler katıldılar. 9 Şubat'ta toplanan H-TÖB Genel Kurulu'nda ise anadil eğitimi gene enine boyuna tartışıldı ve genel kurulun en ağırlıklı konusu olarak ele alındı.

● Yazısı Sayfa 10'da

Grev tam bir yıl sonra bitti ama uyuşmazlık sürüyor

İngiltere'de maden işçileri greve son verme kararı aldılar

Bir yıla yakındır grevde olan İngiliz maden işçileri, 3 Mart günü yaptıkları sendika genel kurulunda greve örgütlü bir biçimde son verme ve 5 Mart Salı gününden itibaren işbaşı yapma kararı aldılar. Madencilerin greve hiçbir anlaşma imzalamadan son vermeleri nedeniyle, İngiliz hükümetiyle aralarında çıkmış olan uyuşmazlık sona ermiş değil. Greve şimdilik son verme kararı alınmasına, İngiltere'deki diğer sendikaların göstermeleri gereken dayanışmayı yapmamaları, hükümetle gericiliğin grevcilere karşı örgütlü saldırısı ve bütün bu koşullar altında sendikanın grevi tek başına sürdürmesinin olanaksız hale gelmesi yol açtı. 91 delege grevler sırasında işten atılan 700 işçinin tekrar işe alınmadan greve son verilmemesini savunurken, 97 delege bu koşulu hükümetin kabul etmeyeceği kanısında.

İki bankaya da Ziraat Bankası el koymuştu

Hisarbank ve İstanbul Bankası kazığı tam 149 milyar lira

Çavuşoğlu-Kozanoğlu sermaye grubuna ait **Hisarbank** ile Has Holding'e ait **İstanbul Bankası'**nın halkın milyarlarca liralık tasarrufunu özellikle **Banker Kastelli** kanalıyla toplayıp ardından batmalarından sonra devlete devredilişlerinin bilançosu belli oldu. Yüksek Denetleme Kurulu ve bankalar yeminli murakıplarının raporlarına göre devlet, bu iki batık banka yüzünden tam **149 milyar liralık** bir fatura ödemek zorunda kaldı.

● Yazısı Sayfa 8'de

Holdinglerin bir yıllık KİT soygunu 193 milyon lira

Türkiye'de sanayi üretiminin hemen her dalına yarı mamul, hammadde üreten yada kredi açan Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin (KİT)'ler Türkiye tekelci sermayesi tarafından artık geleneksel-leşmiş olan yağmalanışı bu yıl kavranması güç boyutlara ulaştı. Bir resmi raporda yer alan verilere göre son bir yılda holdinglerin kasasına aktarılan KIT yağmasının bilançosu **193 milyar** liraya ulaştı. KİT'ler arasında özellikle "banka" hizmeti veren kuruluşlar bu soygundan en büyük zararı görüyorlar.

● Yazısı Sayfa 8'de

Nasıl bir af?

İşimize yarayacak ihbarlar yapın. İdamlıksanız asılmaktan kurtulun, ağır hapislikseniz serbest kalın!

Özal hükümetinin Meclis'e göndermeye karar verdiği son yasa değişikliği tasarısının aslı-astarı işte budur. Türkiye ve dünya kamuoyunun "geniş kapsamlı af" isteğine Özal hükümeti ancak Mafya babalarına yaraşan böyle iğrenç ve korkunç ve **"pazarlıkla"** yanıt veriyor. Örneğin idamla yargılanan DISK yöneticilerinin, itiraf ve ihbarlarda bulunarak kendilerini kurtarmalarını öneriyor. Acaba nasıl bir itiraf ve ihbar bekliyor? **"Bizi genel grev yapmaya, 1 Mayıs'ları kutlamaya zorlayan aslında Sovyetler Birliği'ydi, bunu da Bulgarlar üzerinden yaptılar"** filan demelerini mi istiyor? Artık o kadarını tam bilemiyoruz. Ama sezarın hakkını sezara teslim edelim: Türkiye'yi tarihinde görülmemiş bir rüşvetçi, karaborsacı, vurguncu ve dolandırıcı cenneti haline getiren bu hükümete de, doğrusu böyle **"şantajcı"** bir **"af yasası"** yaraşırdı!

Ortada iğrenç olduğu kadar da basit bir hesap var. Herşeyden önce, cezaevlerinde dört yıldan beri sapasağlam ayakta kalabilmiş ilerici tutuklu ve hükümlülerin dirençleri kırılmak isteniyor. **"İhbarcılık yasa tasarısı"** politik tutukluları **"uysallaştırma"** planının bir parçasıdır. İkincisi, cezaevindeki ilericilerle birlikte yiğitçe direnmiş olan anaların, babaların ve çocuk-

Devamı 2. Sayfada

Türkiye Postası

8 Mart ! Kadınların savaşım günü

8 Mart dünya kadınlarının barış, demokrasi, toplumsal ilerleme ve eşitlik için savaşım günüdür. Bu yıl 8 Mart'ın 75. yılı kutlanıyor.

● Yazısı Sayfa 7'de

Viyana, Paris ve Londra'da DİSK'in 18. yılı kutlandı

DISK'in 18. kuruluş yıldönümü Batı Avrupa'nın birçok kentinde düzenlenen törenlerle kutlandı. Bu toplantılardan özellikle üçü, gerek katılımın yığınsallığı, gerekse uluslararası sendika liderlerinin konuşmalar yapmaları yüzünden ağırlık taşıdı. Viyana'daki toplantıda Maden İş Genel Sekreteri **Halit Erdem** ve TÖB-DER Genel Başkanı **Gültekin Gazioğlu** konuştular. Paris'te **Kemal Daysal**'ın yanısıra CGT Yürütme Kurulu üyesi **Andre Nogier**, Londra'da ise **TUC** Genel Sekreteri **Norman Willis** önemli konuşmalar yaptılar. Londra'daki toplantı TUC'un genel merkez binasında yapıldı ve toplantıyı Taşımacılık ve Genel Hizmetler Sendikası Genel Sekreteri Alex Kitson yönetti. Toplantıya İngiliz İşçi Partisi temsilcisi ile Liberation örgütü temsilcileri de katıldılar.

● Yazısı Sayfa 4'de

"1982 Anayasası" denen şey nedir?

Türkiye'de demokrasiye geçilmesinin önündeki en büyük engellerden birisinin de 1982 Anayasası olduğu her geçen gün daha iyi anlaşılıyor. Geçtiğimiz 16 ve 17 Şubat günleri Stockholm'de yapılan uluslararası konferansta bu gerçeği bütün yönleriyle Batı Avrupa kamuoyunun gözleri önüne seren Prof. Server Tanilli'nin yaptığı konuşmanın tam metnini yayınlıyoruz.

● Yazısı Sayfa 6'da

Nasıl bir af?

Baştarafı Sayfa 1'de

ların şimdi tutuklular ve hükümlüler üzerinde **baskı unsuru** haline gelmeleri ve onları ihbarcılığa teşvik etmeleri planlanıyor. Üçüncüsü de, dünya kamuoyu karşısında, örneğin Mayıs ayında toplanacak Avrupa Konseyi önünde, af konusunda **"birşeyler yapıyor"** görünümü yaratılmak isteniyor.

Hükümetin af yerine çıkartmayı planladığı bu **"ihbarcılık yasası"**, **"Nasıl bir af?"** tartışmalarını daha da güncelleştirecektir. Generaller ve Özal **"politik af"** istemine kesinlikle karşı çıkıyorlar. Bu karşı çıkışlarının asıl nedeni, politik bir affın toplumsal muhalefet üzerindeki baskı ve tehdidi azaltıcı ve demokrasi istemini daha da güçlendirici sonuçlar yaratacak olmasıdır.

Af isteminin kendisinin bir **"suç"** haline getirildiği bugünkü ortamda, **"Nasıl bir af?"** tartışması yalnızca cezaevlerindeki insanların **"şu ya da bu biçimde"** serbest bırakılmaları sorunu haline indirgeniyor. Işkence altında alınan ifadelere dayanılarak, savaş hali hükümlerine göre yapılan yargılamalarla, yasadışı bir biçimde ve haksız yere yıllarca hapishanelerde çürümeye, hatta idama mahkum edilen insanların serbest bırakılmaları elbette cânalıcı bir konudur. Bu mutlaka gerçekleşmelidir.

Ama sorunu yalnızca buna indirgemek de tuzağa düşmektir. Cezaevlerinden tahliye edilen insanların adli sicilleri silinecek mi? Bunlar **"damgalı"** olmaktan kurtulabilecekler mi? Yarın basit bir ihbar sonucu gene gözaltına alınma ve işkence görme tehdidinden kurtulacaklar mı? Bugüne kadar hakkında hiç dava açılmamış olsa bile, 12 Eylül öncesinde verdiği bir dilekçeden, ya da yaptığı bir açıklamadan ötürü, hatta yalnız politik inançlarından ötürü işinden atılan ve açlığa mahkum edilen binlerce ve binlerce insan var. Bunlar tekrar eski işlerine dönebilecekler mi? SODEP Genel Başkan Yardımcısı Muzaffer Saraç, 12 Eylül'den bu yana 200 bin kişinin gözaltına alındığını açıkladı. Yakınlarıyla birlikte en az bir milyon kişiyi doğrudan ilgilendiren bir sorun. Bu 200 bin kişi bugün cezaevinde değiller, ama acaba ne durumdalar? 12 Eylül'den sonra yurt dışına çıkmak zorunda bırakılmış politik göçmenler ne olacak? Türkiye'ye serbestçe dönebilecekler mi?

Af sorununun yalnızca bir **"tahliye sorunu"** haline getirilmesine rıza göstermek, bugünkü baskı ve korku ortamının sürmesine rıza göstermekten başka birşey değildir. Türkiye kamuoyu bir kez buna razı edildi mi, o zaman **"ihbarcılık yasası"**nın çıkartılması ve bunun dünya kamuoyuna **"af"** diye yutturulmaya çalışılması çok daha kolaylaşacaktır.

Avrupa Konseyi toplantısının öncesinde Özal hükümetinin başvurduğu bu iğrenç manevranın içyüzünü açığa çıkaracak çalışmaların yapılması büyük önem taşıyor. Hükümetin kabul ettiği bu yasa tasarısı bir **"af yasası"** değil, bütün toplumu bugünkünden çok daha ağır bir baskı altına alacak **"ihbar furyası"** yaratma yasasıdır. Bu **"ezberletilmiş"** itirafları ve ihbarlarıyla üç masum Bulgar vatandaşını İtalya'da hapse attıran Mehmet Ali Ağca'lardan yüzlerce ve yüzlercesini üretme yasasıdır.

Türkiye Postası

OKUYUCU POSTASI

Cezaevlerinde direniş var

"Canımdan çok sevdiğim, kıymetli kardeşim, senin kadar kıymetli olan mektubunu aldım. Bilsen ki ne kadar memnun oldum. Bunu satırlarla ifade etmem mümkün değil.

Kıymetli kardeşim, pencereyi yaptırmam için göndermiş olduğun parayı aldım. Bir kez daha teşekkür ederim.

Sayın teyzeoğlu, teyzenin oğlunun durumunu soruyorsun. İçerde nasıl diyorsun. Teyzeoğlu senin de bildiğin gibi, içerde işkence, zulum, baskı uygulanıyordu. Ama 22 Aralıktan başlayıp, 12 Ocağa kadar Adana, Mersin ve Hatay cezaevlerinde sürdürdükleri açlık greviyle amaçlarına ulaşmış oldular. Şimdi hepsinin morali biraz olsun düzgün. Teyzeoğlu moralini bozma, burada havadisler gayet güzel gidiyor. İşte amacımıza böyle ulaşacağız. Bir gün deli poyraz esecek, herşey o zaman sona erecek.

Gelelim pencere konusuna, göndermiş olduğun paranın bir kısmını teyzeoğluna yatırdım. Çünkü hücrede kaldığı sürece bayağı yıpranıp, vitaminsiz kalmıştı. Elimizde kalan parayla iki pencere yaptıracağız, geriye de iki tane kalıyor. Bu bizim için sorun değil senin için de olmamalı. Kafanı yorma, bize para yollamak için sıkıntıya girme. Yeterki gönüllerimiz bir olsun... Unutmadan söyliyeyim. Açlık grevine 100 kişi girdiler. Ve zaferle sonuçlanan bir grev oldu...

Mektubuma değil de satırlarıma istemeyerek son verirken tekrar selam eder, özlemle ellerinden sıkarım..."

Adının açıklanmasını istemeyen bir okurumuz, kocası cezaevinde olan bir kadın akrabasından gelen bu mektubu Cenevre'den yolladı.

CGT ile güçlüyüz

Gazeteniz elimize şimdiye kadar iki kez geçti. Okuyucu mektuplarında bizlerin sorunlarını yansıtıyor. Biz de istedik ki bizim fabrikamızdaki dertlerimizi de yansıtsın. Oturdum yazıyorum.

Fabrikamız Peneti'de yapılan haksızlıklara dur demek için sendikalaşma çalışması başlattık. Düzelmesini istediğimiz taleplerin arasında, "O" derecenin altında işin durdurulması (-11 derecede bile çalışıyoruz), fazla mesailerimizin gaspına son verilmesi, kaskot saatimizin çalışma saatlerinin içine alınması vardı. Her yıl ücretimizin artması gerekirken bizde patron yıldan yıla düşürüyor. Verdiği konjepeyi de, bizlerin ısınma hakkı olan mazotu hiç yakmayıp konje parası diye veriyor. Hakkımız olan konje parasını ise cebine indiriyor. Bizlerin çalıştığı yerlerde sofaj yanmazken, patronun bürosunda sıcaktan durulmuyor.

Sendikada örgütlenmemizin önüne geçmek için, bugüne kadar yüzünü hiç görmediğimiz 4000 Frank yılbaşı primi ile bizleri susturmaya çalışıyor. Bu güne kadar bir araya gelemediğimiz için patronun baskılarına boyun eğmek zorunda kaldık. Şimdi ise gücümüz, sendikamız CGT'deki birliğimizdedir.

Penetti fabrikasından bir işçi/Lyon

8 Mart yaklaşırken

Bu yılki 8 Mart'ı, dünyada savaş yanlısı güçlerin silahlanmayı alabildiğine tırmandırdığı, NATO başlarının, ABD silah tekellerinin silahlanma yarışını uzaya kadar ilerlettiği, ulusal kurtuluş savaşı veren ülkelerin içişlerine kabaca karıştığı, sosyalist ülkelere karşı açık ve gizli anti-komünist bir kampanyayı körüklediği bir ortamda karşılıyoruz.

İçinde yaşadığımız Federal Almanya'da baştaki gerici hükümet ekonomik krizin gerçek nedenlerini gözlerden ırak tutmak için yabancıları suçlu gibi göstermeye çalışıyor. Varolan yabancılar yasasıyla aile bütünlüğü engelleniyor, bun-

İşçiler ne diyor

İşyerinde **Türkiye Postası**'nı tanıttığım işçiler gazetemiz hakkında şunları söylüyorlar:

50. sayıyı okuyan (MSP-Refah Partisi sempatizanı) iki işçi: **"Yahu bu gazete, Özal'a Milli Gazete'den daha sert vuruyor. Türkeşçilerin eroin ve silah kaçakçılığı yaptığını, haraç alıp, cinayet işlediklerini yazıyor. Bunlar doğru, zaten Bozkurtlar müslümanız diye vatandaşı kandırıyorlar. Ama bir de solcu olmasa bu gazete"**

Sürekli burjuva gazetelerini okuyan bir işçi: **"Türkiye Postası Gazetesi'ni 1,5 yıldır tanıyorum. Işçi gazetesi. Buradaki işçilerin desteği ile çıkıyor, ama ilerde patron gazetesi olacak, bak görürsün. Tercüman bile işçi haklarını savunuyorum diyor ama diğerleri gibi yalan yazıyor. Bir defasında bizim memlekette bir kız çocuğu merdivenden düşüp öldü. Tercüman bunu "çeyiziyle kaçarken düştü öldü" diye yazdı. Bu gazeteye de pek güvenemiyorum ama yine de okumak lazım."**

Türkiye Postası'nı ilk sayısından beri okuyorum. İlk zamanlarla kıyasladığımızda **Türkiye Postası**'nı işçi gazetesi olarak tanıyanların sayısında artış var. Dü-

Fatsa'dan...

Cunta öncesi suçu olmadığı saptanan (M. K.) o günkü mahkemelerce serbest bırakılır.

12 Eylül'de erke gelen generaller geçmiş dosyalara dayanarak M. K.'yi tekrar tutuklayarak, yargılamaya başlarlar. Eşi, 3 oğlu ve 81 yaşındaki annesinin hiçbir yerden geliri yoktur. Burada bulunan akrabalarının göndereceği bir kaç kuruşa bakmaktadırlar. 4 senedir Amasya Cezaevinde tutuklu bulunan bu işçi arkadaşın ablası, izine gittiğinde kardeşini ziyaret etmek ister.

"Kardeşimi ziyaret için gereken işlemleri tamamladıktan sonra Amasya Cezaevi'ne başvurdum. Erkek gardiyanlar, bizleri yoklamak bahanesiyle her tarafımızı aradılar. Bu aramalar yalnız bir yerde değil, defalarca kardeşimin yanına varıncaya kadar tekrarlandı.

Fatsa gibi uzak bir yerden geldiğimize bakılmadan 5 veya 10'ar dakikalık sınırlı bir görüşme olanağı oldu. Kendilerine Almanya'dan geldiğimi, hiç olmazsa görüşme olanağının biraz uzatılmasını rica ettim.

Cevap olarak azarlanmanın yanısıra terbiyesizce hakaretlerle görüşme yerinden apar topar çıkarıldım."

Bayan arkadaş kendisinin ve Türkiye'ye izine gidenlerin Evren ve Özal ikilisinden hoşnut olmadıklarını vurguluyor, hayat pahalılığından, işsizlikten, yoksulluktan yuvaların yıkıldığını, kadınlarımızın ekmek parası karşılığı kendilerini kötü yollara atmaktan başka çareleri kalmadığını utanarak aktarıyordu.

Mapustan bir ses

Canım abla, enişte ve yeğenlerim,

Mektubuma başlarken hasret, sevgi dolu selamlarımı sunar gözlerinizden öperim. Her ne kadar sizden sık sık mektup alamasam da bir yılbaşı tebriği atmıştım. Ama nedense geri geldi. Bildiğiniz gibi benim yaşamımda değişen bir şey yok. Dördüncü yılı da geride bırakırken, mapusluğum devam ediyor. Mahkemeye gidip geliyorum. Dıştan bakıldığında normal bir insan gibiyim. Oysa her türlü özgürlükten yoksunum. Mapusluk yaşamının getirdiği acılar, umutsuzluklar, çaresizlikler, sevdiklerim ve onlara olan özlemim... Buna rağmen yaşıyor olmam garip. Bazen ölüm insana kurtuluş gibi geliyor. Düşünüyorum, peki beni hayata bağlayan nedir? Geride bıraktığım sevdiklerim, yerine getiremediğim sözlerim, geleceğe olan umudum, inancım... yıllar geçirmenizdir. Enişte adayımızın yazmasına gerek yok. Siz onu yeterince tanıyorsanız ayrıca benim de tanımam gerekmez. Herkesin insanlara ve olaylara bir bakış açısı vardır. Hiçbirşey kendiliğinden olmaz. Ben kadere inanmam. İnsanlar kaderlerini kendileri yaratırlar. İyiliğin, kötülüğün, yoksulluğun-zenginliğin, ölümün-yaşamın kendine göre sebepleri vardır. Biraz düşündüğünde insanlar sorunlarını daha kolay anlayıp çözebilirler. Ama herşeyden önce kendinize güvenmelisiniz.

Ablacığım evden bir haber alamadım. Bu sıralar yanıma pek gelemiyorlar. C. Ankara'da hastahanedeymiş. Yardımlarınız için size minnettarım, çocuklarım da okuldaymışlar. Umut ederim iyidirler...

Satırlarıma son verirken özlem ve sevgi dolu selam-

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Ayna

Kalemim var, yazamıyorum.
Kitabım var, okuyamıyorum.
Beynim var, düşünemiyorum.
Ağzım var, konuşamıyorum.
Hani özgürlük vardı ya...

Ceren'e ilk sözümdür

Yavru ceylanım benim
Ceren'im.
Bir can daha çoğaldık

ister misiniz?

ÇOCUKLARINIZA yardımcı olmak istiyorsanız "HER EVE BIR ANSİKLOPEDİ" kampanyamıza katılın. Gelişim'in binlerce renkli resim, şema ve fotoğraflarla süslü ansiklopedilerinde her sorunun yanıtını bulacaksınız.

Dünyamız Çocuk: İlk ve ortaokul öğrencilerinin aradıkları her yanıt - 5 cilt, 1196 s. DM 216
Genel Kültür: İnsan, doğa, bilim, sanat ve kültür konularında temel bilgi kaynağı, 8 cilt 2234 sayfa, DM 385,-
Sağlığımız: Sağlığınız konusunda aradığınız binlerce yanıt, 8 cilt, 2280 s. DM 358.-
Sofra: Gerek Türk gerek dünya mutfağından aradığınız binlerce yemek tarifi ve diğer bilgiler, 6 cilt, 1200 s. DM 268.-
Kadın ve Erkek: Çağımız insanının aile yaşamında karşılaşacağı her türlü ruhsal ve cinsel sorunlar, 5 cilt, 1440 s. DM 268

İsteme Adresi:
KAYNAR GmbH- Kitap ve Yayınevi, Hansastr. 86, 4100 Duisburg 1, Tel.(0203) 331795

Beynim var, düşünemiyorum.
Ağzım var, konuşamıyorum.
Hani özgürlük vardı ya.
Hani insan hakları diye bir şey
Nerede kaldı bütün bunlar.
Hayvanlar da aynı koşullarda
yaşıyorlar.
Onlar da
Ne yazıyor, ne okuyor,
ne düşünüyor,
ne de konuşuyorlar.
İnsan olduğumu unutuyorum
bir an,
Hayvanca yaşamaktan.

Tevfik Şenelmiş/ Melbourne

Newroz Ateşi

Kürdistan'ın karlı dağları
Alevlerle süslenmiş yine
Halaylar çekiyor,
anamız yarimiz
Beyazı kızıla boyamış
Alevlenen ateşin rengi.

***

Halkımızın bayram günüdür.
İşte yine geldi şanlı Newroz
Faşizmedir hıncımız
Birlik için atsın kalbimiz
Özgürlük içindir andımız

Batı Berlin'den Veli

Ceren'im.
Bir can daha çoğaldık
seninle bu kış
Hoş geldin dünyamıza.
Kar kış-kıyamete rağmen
Soğuktan ve besinsizlikten
Buruş buruş değildi küçücük
dudakların.
Körpecik etlerini bereleyen
Höllüklere de yatırılmadın.
Kardan ak, pamuktan
yumuşak
Örtülere sarıldın gönlünce.
Oyuncakların da hazır
24 derece sıcaklıktaki
odanda.
Gurbetçi oluşumuz işine
yaradı belki
Ama unutma!
Yüzlerce teyzelerin,
amcaların
bibilerin, abilerinle
Sürgünde oluşumuz;
Bizim ülkemizde de bebeler
Sen gibi olsun diyedir.
Üç gününe varmadan
Ölmesin diyedir
analarıyla birlikte.
Açlık dünyasında kalmasın
diyedir.
Bu bezirgan saltanatı
Bu zulüm
sürmesin
diyedir...

Heval

lan yabancılar yasasıyla aile bütünlüğü engelleniyor, bundan da en çok kadınlar etkileniyor.

Ülkemizdeki kadınlar 8 Mart'ı açlığın, yoksulluğun giderek tırmandığı, ekmek parasına namusunu satan kadınların, genç kızların çoğaldığı, "açtım, çaldım" diye ifade veren, "evlat verilmez, satılmaz ama yapabileceğim başka birşey yok" diyerek çocuklarını satmak zorunda kalan, ailelerin gazete sayfalarında yer aldığı bir ortamda karşılıyorlar. Faşizmin karabasanı hayatın her alanında baskısını, zulmünü gösteriyor. Zindanlarda analarımıza, bacılarımıza, kardeşlerimize en kötü işkenceler uygulanıyor.

Suçu sadece barışı savunmak olan Reha İsvan 60 yaşına rağmen faşizmin zindanlarında tutuklu bulunuyor. Ülkemizdeki ve yurt dışındaki kadınlar Reha İsvan'ın 60 yaşına rağmen başı eğilmeden dimdik ayakta kalmasından onur duyuyor. Çalışmalarında onu örnek alarak, onunla dayanışma bayrağını yükseltiyor.

Gönül Saraç/Wiesbaden

tası'nı işçi gazetesi olarak tanıyanların sayısında artış var. Düşüncelerini yazdığım arkadaşlar daha düne kadar **Türkiye Postası**'nın adını dahi bilmiyorlardı. Ülkemizde olduğu gibi Almanya'da da fakir daha fakirleşirken, işçilerin gazetemize yönelişleri artacaktır. Merhabalaştığımız insanlara dahi **Türkiye Postası**'nı tanıtmaktan çekinmeyelim.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/ Federal Almanya

sevdiklerim, yerine getiremediğim sözlerim, geleceğe olan umudum, inancım....

Altın kalpli yeğenime yazdığım mektuba cevap alamadım. İsterim ki ömür boyu mutlu olsun, sevilsin. Evlenme kararı erken bir karar. Ama birbirinize güven vermiş, birbirinizi yeterince tanımışsanız, tek diyeceğim karşılıklı sevgi ve saygı dolu

Satırlarıma son verirken özlem ve sevgi dolu selamlarımı sunarım. Biraz maddi sıkıntım var. İhtiyaçlarımı karşılayabilecek kadar gönderebilirseniz sevinirim.

(...) Cezaevi/Türkiye

Cezaevindeki bir yakınından gelen bu mektubu adının açıklanmasını istemeyen bir okurumuz Bad Kreuznach'dan gönderdi.

BULMACA

?

SOLDAN SAĞA: 1. 1959 yılında ülkesindeki ulusal kurtuluş savaşı sonucu, Amerikan emperyalizmini ülkesinden kovan Kübalı önderin adı ve soyadı - Onu diyene kılıç kalkmaz, 2. 12 Eylül 1980 darbesi sonrası Türkiye'de 2 yıl kadar Başbakanlık yapmış olan kişinin soyadı - Eski Mısır'da bir mabut adı - Sara hastalığının bir diğer adı, 3. Geri tepmeli bir motor türü - Sinemalarda gece seansı - Adli işlerin görüldüğü yer, 4. Kimyada iridyumun simgesi - **(Tersi)** Totaliter rejimlerde ülkeyi yöneten kişi - Atların ayağını koruyan demir - Bir erkek adı, 5. Kayıp - Herkesin lanet ettiği, lanetlenmiş - En kısa zaman parçası, lahza, 6. Merhametsiz, gaddar - **(Tersi)** Ilımlılık, yavaşlık, 7. Kabe'de şeytan taşlama töreninin yapıldığı yer - Herhangi bir şeyde ayak direme - Bir konut türü, 8. Saf olduğu zaman eter kokusunda renksiz ve çok aydınlatıcı bir alevi olan bir gaz adı- **(Tersi)** Eski dilde altın, 9. **(Tersi)** Bir fasülye türü - Bir portakal cinsi - Yapma, yerine getirme, 10. Uluslararası trafikte Çekoslovakya'yı simgeleyen harfler - Ağzı çok laf yapan, çok konuşan - Sabahları güneş doğmadan önce oluşan alacakaranlık, 11. Fasıla - Afrika'da bir nehir - İntikam alma duygusu - Tanrıya yakarış, 12. Uluslararası bir üne sahip ve yapmış olduğu ilerici eserlerle tanınan Yunanlı bir müzik yapımcısı.

YUKARIDA AŞAĞIYA: 1. Japonya'da aynı zamanda kutsal sayılan bir yanardağ - Saydam bir madde, 2. Gerici olmayan - Modern, çağdaş kişi anlamında kullanılan bir terim, 3. Bir meyva adı - **(Tersi)** TRT tarafından yasaklanmış olup, şimdiki konuşma dilimizde benimsenmiş ve cevap anlamında olan bir kelime - Beyaz, 4. Müzikte duraklama işareti - Kıbrıs'ta bir kent adı, 5. Bir Afrika ülkesi olan Kuzey Rodezyanın başkenti - Bitki köklerinden çıkarılan güzel kokulu uçucu bir madde, 6. Tümör, yumru - Olgunlaşmadan, yani kromozom indirgenmesine başlamadan önceki ana cinsiyet hücresi, veya kadın, hanım anlamında eski bir kelime - Bir şeyin karşılığının ödenmiş olması, 7. Trabzon ilinde bir ilçe - Aruz vezni ile yazılmış şiirlerde, kısa okunması gereken bir heceyi vezne uyması için uzun okuma, 8. Sarmaktan bir emir - Görevden alma, uzaklaştırma, 9. Genişliği - **(Tersi)** Bir ülkede görev yapan yabancı diplomatlar arasında en kıdemli olanı, 10. Müzikte bir nota - **(Tersi)** Eski dilde bir olumsuzluk eki - Hatırlayan, 11. Silis grubundan inorganik bir madde veya panzehir taşı - Litrenin kısa yazılışı - Örmekten bir emir, 12. Eski dilde bayram - Bir haber ajansımızın kısa yazılışı - Muğla'nın bir ilçesi, 13. Şili'de 1973 yılında bir darbe sırasında öldürülen eski devlet başkanının soyadı, 14. Ege denizinde bir ada - Balıkesir'in bir ilçesi, 15. Kalsiyum ve magnezyum silkattan meydana gelen bir mineral - İlave - Akıl, 16. **(Tersi)** Çay yapraklarında bulunan, kafeinle özdeş bir madde - İmzalamaktan bir emir.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Kemaltürkler, 2. Alat - Rdas - Ka, 3. Paraguay - Şok, 4. İlke - Akala, 5. Te - Roza Om, 6. Amik - Odakim, 7. İçel - La - Vo, 9. Tv - Köy - Tao, 11. İkame - Fin, 12 Ot - Sütpilako
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Kapitalist, 2. Elalem - Çivit, 3. Mark - İber, 4. Ataerkil - Kas, 5. Gömü, 6. Üda Adolf, 8. Raya - Ağa - Afi, 9. Ks - Koka - Il, 10. Şamil - Etna, 11. Esol - Mavna, 12. Rakas - Rokoko

Bu oyunu bozalım

Uzun zamandan beri kendi kendime düşündüğüm şu işsizlik sorunu, insanlığı yoksulluğa, köleliğe, işsiz kalanları psikolojik bunalıma iterken, bir yandan da dünya barışını tehlikeye sokuyor. Geçenlerde radyoda dinledim. Reagan şöyle diyor: **"Dünya barışı Amerikan ekonomisine bağlıdır."** Böyle diyerek milyonlarca barışsever insanı karamsarlığa iteceğini sanmaktadır. Bu kadar insanın hayatı bir ülkenin ekonomisine nasıl bağlanır? Kendi içine düştüğü bataklığın faturasını biz emekçilere ödetmeye çalışan ABD Başkanı, sorunu böyle utanmazca açıklarsa, acaba Avrupa'da en güvendiği meslekdaşı Başbakan Kohl ne düşünür dersiniz? Hayır arkadaşlar hayır! Onlar ne düşünürlerse düşünsünler, dünya kurulalı beri, onu yaşanır hale getirmek için dişleriyle, tırnaklarıyla var güçleriyle çalışan insanlık buna izin vermeyecektir.

Eğer biz gerçekten savaşa karşıysak, kolları hemen sıvayıp işsizlik sorununun, ekonomik bunalımın dünya barışını nasıl tehdit ettiğini tüm arkadaşlarımıza anlatmalıyız. Çünkü kapitalizm içine düştüğü bataklıktan kurtulabilmek için son çareyi savaş çıkartarak ömrünü uzatmakta arar. Onun için omuz omuza verip onların bu oyunlarını bozalım.

Ö. Tahtacı/Kassel

Türkiye Postası: 15 günde bir cuma günleri çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerständigung Solidaritäte. V. 1000 Berlin 44, Donaustr. 1 Tel:(030) 624 60 92 **Verantwortlicher Fedakteur:** Ahmet Kardam **anchrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel- (0203)34 03 97 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung gür Völkerverständigung und Solidarität, Postschekkonto 461 432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM. 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilcilikler: Fransa**-Paris, Tel: 0-258 26 90 **Isviçre**-Basel, Tel: 061-22 15 91 **Hollanda**-Amsterdam. Tel:020-90 85 46 **Ingiltere**-Londra, Tel: 01-340 47 39 **Danimarka**-Kopenhag, Tel: 01-707 506 **Isveç**-Stockholm, Tel: 08-367 576 **Batı Berlin**, Tel: 030-624 60 92

Milyonlarca insan devlet terörüne, "içeri atılma" korkusuna son verecek bir "af yasası" istiyor

Özal "af" değil "ihbarcılık" yasası çıkarıp durumu kurtarma hesabında

Özal hükümeti 1 Mart günü yapılan Bakanlar Kurulu toplantısında, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) bazı maddelerinde değişiklik yapılmasını öngören bir kanun tasarısını Meclise sunmaya karar verdi. Türkiye ve dünya kamuoyunun beklediği **"politik af"** yerine **"ihbarcıların"** cezalarını azaltarak **"durumu kurtarma"** çabası olarak yorumlanan bu tasarıya göre, TCK'nun **"bölücülük"**, **"anayasal düzeni değiştirme"**, **"isyan"**, **"silah imali"**, **"laikliğe aykırı davranış"** ve **"yasadışı örgüt kurma"** diye tanımladığı suçları işlediği iddia edilen kişilerin, **"pişman"** olup **"ihbarlarda"** bulunmaları halinde, cezalarından indirim yapılacak. Tasarıya göre, **"ihbarcılık"** yapanların cezaları 15 yıla müebbet hapis cezaları 10 yıla indirilirken, diğer hapis cezaları da dörtte bire kadar indirilecek. Bu indirimler yalnız sorguları ve mahkemeleri sürmekte olan değil, mahkumiyet cezaları kesinleşmiş olan **"ihbarcılara"** da uygulanacak. Hükümetin kabul ettiği yasa tasarısı **"ihbarcılara"** kendilerinin korunacağına dair her türlü **"devlet garantisini"** de veriyor. **"İhbarcı"** isterse, kendine değişik bir adla **yeni bir kimlik** verilebilecek.

Af yerine...

Hatırlanacağı gibi Adalet Bakanı **Nejat Eldem**, ocak ayında yaptığı bir açıklamada, bakanlığının bir **"pişmanlık yasa tasarısı"** hazırlamakta olduğunu ve bu tasarının yakında hükümete sunulacağını söylemişti. Bakanın bu açıklaması kamuoyunda geniş tepkilere yol açmış, bu arada HP milletvekili **Cüneyt Caner** bu tasarının aslında **"muhbirliği özendirme tasarısı"** olduğunu ve **"yasalaşması halinde Adalet Bakanının bile, bir ihbar yüzünden kendisini hapiste bulabileceğini"** söyle-sarının daha da genişletilerek bir tür **"af yasası"** haline getirmesini düşündüğünü haber verdiler. **Özal,** haklarında dava açılmış olanlarla, cezaları kesinleşmiş bulunanların da tasarı kapsamına alınmasını istiyordu. Böylece hem şu anda cezaevlerinde bulunan politik tutuklu ve hükümlerin de geniş çapta ihbarcılığa teşvik edilmelerini, hem de Türkiye ve dünya kamuoyundan gelen **"af"** baskısını hafifletebilmeyi hesaplıyordu. Nitekim, yasa değişikliği tasarısında yer alan **"ceza indirimleri"**, 20 yıl ceza yemiş bir hükümlünün bile **"işe yarar ihbarlarda"** bulunduğu takdirde hemen serbest bırakılmasına olanak tanıyor.

"Devlete karşı işlenen suçlar" kapsamında bulunan TCK'nunun 141. ve 142. maddeleri ise, hükümetin kabul ettiği değişiklik tasarısında yer almıyor. Bu maddelerde yargılanan yada hüküm giymiş kişiler konusunda hükümetin ne düşündüğü henüz kesinlik kazanmış değil. Kesinlik kazanmamış bulunan bir başka konu da hükümetin **"kader kurbanı"** olarak adlandırdığı adi tutuklu ve hükümlerin durumu.

Geçtiğimiz şubat ayı içinde **"af"** sorununun tekrar güncelleşmesiyle **"nasıl bir af"** sorusuna da değişik cevaplar verildi. 1982 Anayasası, Ceza Kanunu'nun 125-172. maddelerini kapsayan **"devlete karşı işlenmiş suçlar"** bölümünün herhangi bir af kapsamına alınmasını yasakladığından ve parlamentodaki partiler gibi parlamento dışındaki diğer yasal partiler de **"anayasa değişikliğini"** gündeme getirmediklerinden, bu partiler ve yandaşları tarafından ortaya sürülen görüşlerin tümü de **"1982 anayasası çerçevesinde"** kalıyor. Yani **"af sorunu"** yalnızca politik ve adi olmak üzere şu anda cezaevlerinde bulunan toplam 73 bin 129 kişinin ne oranda serbest bırakılacakları tartışmasıyla sınırlı kalıyor.

En gerici güçler politik nitelikli bir affa kesinlikle karşı çıkarak, yalnızca **"kader kurbanları"** dedikleri adi suçluların af edilmesini savunurlarken, daha liberal ve demokrat kesimler **"terör dışında kalan düşünce suçlarının affını"** savunuyorlar. Örneğin Halkçı Parti'nin ANAP'a ve MDP'ye yaptığı öneri şu noktalarda toplanıyor: **"Düşünce suçları"** çıkarılacak af yasası kapsamı içine alınsın; **"terör, bölücülük ve politik nedenlerle adam öldürme"** suçları ise af yasası kapsamı dışında kalsın ama, infaz yasasında değişiklik yapılarak bunların cezalarından indirim yapılıp büyük bir kısmının **tahliye edilmesine** olanak verilsin. Buna karşılık, örneğin Türkiye Barolar Birliği Başkanı **Teomen Evren,** 5 Şubat günü yaptığı bir açıklamada **"af"** konusunun yalnızca **"hapisaneleri boşaltmaktan"** ibaret bir sorun olmadığına işaret ederek şöyle dedi: **"Bugün pek çok insan eski fiilleri nedeniyle suçlandıkları için normal yaşantılarını sürdürmekte büyük bir tedirginlik içindedirler. Her gün yargılanmak korkusu altında yaşamaktadırlar."**

Geçtiğimiz 10 Aralık 1984 günü bir duyuru yayınlayarak **"Sol Birlik"** kurduklarını açıklayan **Kürdistan Öncü İşçi Partisi, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi** ise, **"af"** sorununu **"demokrasi"** sorunu ile birlikte ele alıyorlar. **"Genel Af"** ilan edilmesini isteyen bu partiler, anti-faşist ve demokrat bütün politik tutukluların serbest bırakılmalarını, bunlar hakkında açılmış olan davaların düşmesini ve yurt dışına çıkmak zorunda kalmış politik göçmenlerin serbestçe geri dönebilmelerini ve **"vatandaşlıktan çıkarma"** kararlarının iptal edilmesini istiyorlar.

Bilim adamı Dr. Beşikçi yazdığı mektup yüzünden 10 yıla mahkum edilmişti

Türkiye'de "resmen" adam öldüren yada öldürten subaylara yasal güvence

Şubat ayı ortalarında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan yasa değişikliği tasarısı kabul edilecek olursa, herhangi bir kişiye karşı silah kullanan ve ölüme yol açan asker ve silah kullanılması emrini veren subaylar hakkında dava açılamayacak ve bunlar cezalandırılmayacak.

Tasarının degiştirmeyi amaçladığı ve şu anda yürürlükte bulunan "Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu"**na göre, silah kullanabilmesi için** "başkaca bir çare kalmaması veya zaruret olması" **gerekiyor. Değişiklik tasarısı yasanın bu cümlesinin kaldırılmasını öngörüyor. Yasa değişikliği gerçekleştiği takdirde, birlik komutanlarının ve erlerin gelişi güzel silah kullanmaktan korkmaları için hiçbir neden kalmayacak ve erlere** "politik" **nedenlerle hatta salt** "kişisel kin" **gibi nedenlerle cinayet işlettirmenin önünde engel kalmayacak.**

"İdamlıklardan" 50'sinin adlarını açıklıyoruz

59 idam kararı "Millet" Meclisi'nde onay bekliyor

Türkiye'de sıkıyönetim mahkemeleri tarafından idam cezaları verilmesi sürerken, askeri ve sivil yargıtay tarafından onaylanarak kesinleşen ve Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu'na ulaşan idam kararı sayısı da 59'a ulaştı. Bilindiği gibi, sıkıyönetim mahkemelerinin verdikleri idam kararları, sanık avukatlarının itirazı üzerine önce askeri yargıtayda inceleniyor. Askeri yargıtayın onayladığı idam kararları kesinleşmiş olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderiliyor. Burada dosyalar önce Adalet Komisyonu'nda inceleniyor ve sonra Meclis Genel Kurulu'nun onayına sunuluyor. Meclis'in onayladığı idam kararları Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in imzasına sunuluyor ve imzalanan idam kararları **Resmi Gazete**'de yayınlanır yayınlanmaz idam cezaları infaz ediliyor.

12 Eylül'den sonra bugüne kadar 27'si politik nedenlerle, toplam 50 kişi idam edilmiş bulunuyor.

Şu anda Meclis'te, Adalet Komisyonu'nun gündeminde bulunan idam cezasına çarptırılmış 59 kişiden isimlerini tespit edebildiklerimiz 50 kişi şunlar:

Politik suçlar nedeniyle

Muzaffer Öztürk, Sedat Yılmazsoy, Mehmet Onur Miman, Harun Kartal, Aslan Tayfun Özkök, Ahmet Fazıl. Ercüment Özdemir, Aslan Şener Yıldırım, Feridun İhsan Berkin, Gürsel Baştaş, Burhanettin Doğan, Haydar Yılmaz, Nejdet Sözbir, Ahmet Erhan, Cumali Ayhan, Mehmet Uçaroğlu, Fevzi Işık, İbrahim Yalçın Erkan, Seyfettin Top, Hüseyin Taşkın, Mehmet Bozbay, Kenan Doğan, Mustafa Özdemir, Veli Biçer, Hayati Acet, Raşit Töz, Mustafa Yörükoğlu, Sezai Sarıtaş, Hayati Özkan, Nazım Sılacı, Osman Yılmaz, Şehzade Kaygusuz, Abdulkadir Konuk, Muhsin Kaya, Mustafa Gülnar, Lütfi Polat, Celal Bay.

Adi suçlar nedeniyle

Dudu Gül, Şevkiye Erşen, Mehmet Ali Uslu, Mehmet Selen, Hakkı Çalışkan, Abdulkadir Özyırtıcı.

Nedeni saptanamayan

Haklarında verilen ölüm cezasının politik mi, yoksa adi suçlar nedeniyle mi verildiğini saptaya-

Savunma hakkına yeni saldırı

laşması halinde Adalet Bakanının bile, bir ihbar yüzünden kendisini hapiste bulabileceğini" söylemişti.

Bakan'ın bu açıklamasından sonra "af" konusu gene ön plana çıkmaya başlamış ve HP Genel Başkanı **Calp**, meclisteki diğer iki partiye bir mektupla başvurarak üç parti arasında yapılacak bir toplantıda konunun ele alınmasını önermişti. Başbakan **Özal**, HP'den gelen bu öneri konusunda oyalayıcı açıklamalar yaparken, Adalet Bakanlığı da hazırladığı tasarıyı şubat ayı sonunda Özal'a sundu.

Adalet Bakanlığının hazırladığı tasarıda **ödüllenmeleri** öngörülen **"ihbarcılar"** yalnız polis ve savcılık sorgusu sürenlerle sınırlıydı. Yani haklarında dava açılmış yada cezaları kesinleşmiş **"ihbarcıları"** kapsamıyordu. 26 Şubat tarihli gazeteler Başbakan **Özal**'ın bu ta-

TSİP davası sonuçlandı: 21 kişiye hapis cezası

Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 numaralı askeri mahkemesinde 2,5 yıldır süren dava sonuçlandı. Partinin Istanbul, Ankara, Izmir, Sinop, Sivas, Zonguldak illeri ile bağlı ilçe yöneticileri, **"partiyi yasadışı örgüte dönüştürmek", "sıkıyönetim yasaklarına aykırı hareket etmek"** ve **"Anayasaya hayır kampanyasına katılmak"** suçlarıyla yargılanıyorlardı.

79 sanıklı davada 21 kişiye 6 ay ile 7 yıl 10 ay arasında değişen hapis cezaları verilirken 56 kişi de beraat etti. Hapis cezasına çarptırılanların adları şöyle: **Mehmet Yıldırım, Erkut Baykara, Zihni Erüstün, Nazan Erüstün, Mehmet Dursun Keyvan, Ersan Soykan, Halit Köleli, Cemal Özden, Abbas Özay, Dursun Özkir, Abdulselam Duvakçı, Hüsamettin Küçükali, Mustafa İzci, Ali Kediç, Zeynep Afet Tatlıtürk, Mehmet Sarı, Rahmi Atay, İlhan Uslu, Salih Karakaya, Ruziye Bayram, Ayşe Baykara.**

Bilim adamı Dr. Beşikçi yazdığı mektup yüzünden 10 yıla mahkum edilmişti

Yazar İsmail Beşikçi, Gaziantep Cezaevi'nde ölüme mi terkedildi?

Şu anda Gaziantep cezaevinde 10 yıla hükümlü olarak yatmakta bulunan bilim adamı ve yazar **Dr. İsmail Beşikçi**'nin, cezaevinde kendisine karşı uygulanan özel baskılar sonucunda, sağlık durumunun bozulduğu bildiriliyor. Konuyla ilgili olarak 12 Şubat günü Uluslararası Af Örgütü'ne, Dünya ve Avrupa Yazarlar Birliği'ne, basın kuruluşlarına, yazarlara, Kızılhaç Teşkilatı'na, bilim adamlarına ve Avrupa demokrat kamuoyuna bir çağrı yapan Avukat **Şerafettin Kaya**, İsmail Beşikçi'yle dayanışmanın yükseltilmesini, kendisinin Avrupa'dan gönderilecek bir doktor huzurunda sağlık kontrolünden geçirilmesini ve insanca yaşamasına imkan verilmesini istedi. Avukat Şerafettin Kaya'nın yaptığı çağrıda özetle şöyle denmekteydi:

"Kürt halkının sosyo-ekonomik yapısını inceleyen, Kürt aşiretleriyle ilgili inceleme yapan ve bu çalışmalarından ötürü yargılanan sayın İsmail Beşikçi hayati tehlike içindedir. Gölcük cezaevinden Çanakkale cezaevine gönderilen ve orada uzun süre tek hücrede tutulan Beşikçi, mahkemedeki savunmasını geri alması ve resmi ideoloji doğrultusunda taviz vermesi, Kürt ulusuyla ilgili yazdıklarını yalanlaması için zorlanmış ve baskı altında tutulmuştu. Uluslararası Af Örgütü'nün, Avrupa demokratik kamuoyunun, yazarların ve kilise mensuplarının müdahale ve protestoları karşısında baskı kısmen zayıflamıştı. Ancak bundan bir süre önce, hiçbir neden yokken, hiçbir yasal gerekçe gösterilmeden İ. Beşikçi Gaziantep cezaevine sürgün edildi. Bölgenin en kötü koşullara sahip bu cezaevinde İ. Beşikçi'nin sağlığı iyice bozulmuştu. Yemek, kapı altındaki delikten verilmektedir. Hiç havalandırılmamaktadır, okuması-yazması yasaklanmıştır. Diğer tutuklularla ilişkisine müsaade edilmediği gibi, ailesi ve avukatı dışındaki yakınlarıyla görüştürülmemektedir."

Türkiye'de fikir suçlusu yoktur diyenlere ithaf olunur

Dr. İsmail Beşikçi kimdir?

İsviçre Yazarlar Birliği Başkanı **Boulanger**'e 1980 yılında yazdığı bir mektuptan ötürü, **"devletin hariçte nüfuz ve itibarını kıracak şekilde yabancı memlekette neşriyat yaptığı"** gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu'nun 140. maddesine göre 10 yıl ağır hapis cezasına çarptırılmış olan **İsmail Beşikçi**, Kürt sorunu üzerine yaptığı araştırmalar ve yazdığı kitaplarla tanınan bir bilim adamı ve yazardır.

1962 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitiren **Beşikçi**, askerliğini yaptıktan sonra, 1964 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne sosyoloji asistanı olarak girdi. 1967 yılında doktorasını yaptı. **"Doğu Anadolunun Düzeni"** adlı kitabından ötürü 12 Mart döneminde yargılanarak 13 yıl hapse mahkum oldu. 1974 yılındaki aftan yararlanarak cezaevinden çıkarak yazarlığa başladı. **"Bilim Yöntemi", "Kürtlerin Mecburi İskanı", "Türk Tarih Tezi ve Kürt Sorunu"** adlı kitaplarından ötürü yargılanarak 3 yıl hapse mahkum oldu. Cezasını tamamlayarak 1981 yılında tahliye olan Beşikçi, iki ay sonra tekrar tutuklanarak Isviçre Yazarlar Birliği Başkanı'na yazdığı mektuptan ötürü yargılandı ve 10 yıla mahkum edildi.

Beşikçi'yi 10 yıla mahkum eden askeri mahkeme, gerekçeli kararında kendisini, Kürt olmadığı halde Kürtlerin ulusal çıkarlarını savunduğu için **"ajanlıkla"** ve **"dış düşmanlara menfaat karşılığında hizmet etmekle"** suçladı.

Mahkemenin mahkumiyet gerekçesini dayandırdığı noktalardan birisi de şuydu:

"İsmail Beşikçi'nin savunması okunduğunda düşünce ve davranışlarında en ufak bir şekilde taviz vermeden sürdüreceğini bildirmekle, memleketi yıkmak için kendisini adadığını açıkça ortaya koymuş ve pişmanlık duymadığını da kanıtlamıştır."

Savunma hakkına yeni saldırı

Dilruba YENEN (Avukat)

Son günlerde cunta mahkemelerinde savunma hakkına yönelik saldırıların arttığı izleniyor. Savunmalarından dolayı insanlar suçlu bulunuyor, mahkeme kararlarına **"savunmada söylenen sözler"** suçluluğun kanıtı olarak geçiriliyor.

Davaların hızlandırıldığı, mahkemelerden aralıksız idam kararlarının çıktığı bugünlerde savunmaya yönelik saldırı onarılmaz tehlikeleri de içinde taşıyor.

Demokratik düzenlerde savunma hakkı, kutsal bir haktır. Yalnız hukukçuları değil tüm toplumu ilgilendirir. Savunmanın bağımsızlığı yargının bağımsızlığının da güvencesidir.

Baskıcı ve totaliter rejimlerde ise, yargının bağımsızlığı ile birlikte savuma hakkı da ortadan kaldırılır. Güdümlü yargı-güdümlü savunma ile birlikte, insan hakları ve uluslararası hukuk kuralları da zorbaca çiğnenir.

Bugün sıkıyönetim mahkemelerinde yargının **"sav-savunma-karar"** ögeleri içinde yer alan **"savunma hakkı"** ve adli yaşamdaki kutsal yeri, akıl almaz bir keyfilikle saldırıya uğramaktadır. Her geçen gün saldırının boyutları artmaktadır.

Davalarda savunmanın da süre ile kısıtlanabildiği **"savaş hali hükümleri"** uygulanarak başlatılan saldırı, Avukatlık Yasası'ndaki son değişikliklerle de yasal olarak kurumlaştırıldı. Bu yasa ile avukatların politik davalarda savunma yapmaktan çekinmesi amaçlanıyor. Avukatlar, yaptıkları savunmadan dolayı bir başka davada sanık olma ve bunun sonucunda da mesleklerini kaybetme tehdidi altındalar. Bilindiği gibi, Barış-1 davasının avukatları, Barış-2 davasında sanık olarak yargılanıyorlar.

Yine **"Aydınlar Dilekçesi davasında"** Ergin Tuşalp, savunmasında **"Türkiye'de yurttaşların uzun bir süre daha demokratik düzene ilişkin gözlem ve istemlerini dile getiremeyecekleri düşünülmektedir. Yargılanmamızla her gün daha somut taleplerle oluşan toplumsal muhalefete aba altından sopa gösterilmek istenmektedir"** demişti. Tuşalp, savunmadaki bu beyanlarından dolayı hakkında yeni bir dava açılması istemi ile karşı karşıya.

Barış Derneği davasında, savunma makamının görevi gereği yaptığı işlemler gerekçeli karara suç olarak geçirildi. Bu kararda sanık vekilleri ve sanıklar, hakimleri red isteminde bulundukları ve verilen yasalara aykırı kararlardan dönülmesini talep ettiklerinden dolayı **"keyfi istemlerde bulunmak ve mahkemenin huzurunu bozmakla"** suçlanıyorlar.

Uygulamadaki bu son örneklerden de görüldüğü gibi, iddiası ve yargılaması ile kollektif olması gereken yargılama, bugün mahkemelerde savunma hakkı olmadan sürmektedir. Bu şartlar altında verilen kararlar yasal-anayasal teminattan uzak olup, uluslararası hukuk normları ile de bağdaşmaz ve geçersizdir.

Türkiye'de 6 Kasım seçimlerinden sonra **"demokrasiye geçildi"** maskesi altında, Avrupa kamuoyunu etkilemek için çeşitli çabaların harcandığı, kamuoyunda sahte **"af yasası"** tartışmalarının yapıldığı günlerde, baskıların yoğunlaştığı, savunmasız yargı ile idama kadar varan kararların verildiği açık olarak gözler önündedir. Şu anda TBMM'de bekleyen ve çoğunluğu politik olan 59 idam dosyası böylesi yargılamalar sonrası verilmiştir.

Çok kısa bir zaman sonra bu kararları düzeltme, eski hale getirme mümkün olmayacak, onulmaz zararlar doğuracaktır. Henüz vakit varken bu insanlık dışı uygulama ve yargılamalara karşı çıkmak hukukçular olarak tarihsel sorumluluğumuzdur.

[...] nın politik mi, yoksa adi suçlar nedeniyle mi verildiğini saptayamadığımız idam mahkumları ise şunlar: **Mehmet Ali Eyidayı, Haran Arı, Ali Akgün, Günday Yavuz, Mehmet Tekbaş, Osman Karagöz, Gülcemal Aslan.**

Demokrasiye geçen Türkiye'den manzaralar

Kim, kimin emrinde: Ordu mu, Hükümetin, Hükümet mi ordunun?

Ankara'da Genel Kurmay Başkanlığı'nda 16 ve 17 Şubat günleri yapılan **"Hükümet-Silahlı Kuvvetler İşbirliği Semineri"** Türkiye'yi kim yönetiyor, sorusunu ve "Evren'le Özal arasında işbölümü" konusunu tekrar gündeme getirdi. Seminere **Kenan Evren, Turgut Özal**, Genel Kurmay Başkanı, Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri ve Jandarma komutanları, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Devlet Bakanı, Savunma, İçişleri, Dışişleri ve Ulaştırma Bakanları ile sivil ve asker üst düzeyde yetkililer katıldılar. Genel Kurmay Başkanlığı tarafından yapılan açıklamada, bu seminerde **"milli güvenlik sorunları ile Hükümet-Silahlı Kuvvetler işbirliği sistemi ve yönetim esaslarının incelendiği"** belirtildi.

1982 Anayasası'na göre bile **"hükümetin emrinde"** olması gereken Silahlı Kuvvetler'in **"hükümetle işbirliği"** konulu bir seminer düzenlemesi, Türkiye'de iktidarın gerçek sahibinin generaller olduğunun yeni bir göstergesiydi. Söz konusu **"İşbirliği semineri"**, yürürlükteki 1982 Anayasası'nın 117. maddesinin, bizzat anayasayı yapanlar tarafından açıkça çiğnenmesi anlamına geliyordu. Anayasanın 117. maddesi hükümetle Silahlı Kuvvetler arasında herhangi bir konuda **"İşbirliği"** yapılmasına olanak bırakmayacak bir biçimde, Genel Kurmay Başkanı'nın ve bütün ordunun Başbakan'ın ve hükümetin emrinde olduğunu belirtmektedir.

Bu yıl Newroz bayramını altı işçi örgütü destekliyor

Kürt halkının ulusal baskılara, feodal gericiliğe ve Kürt dil ve kültürünü yoketme girişimlerine karşı bir direniş gününe dönüştürdüğü Newroz içinde bulunduğumuz mart ayı içinde Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu **(KOMKAR)** ve Kürdistan Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu **(KKDK)** başta olmak üzere Kürt örgütleri tarafından düzenlenecek gecelerle kutlanacak. Daha önceki yıllardaki kutlamalardan farklı olarak Federal Almanya'daki 6 göçmen işçi örgütü **(FIDEF, DIBAF, Gerçek, Birlik Yolu, KKDK ve KOMKAR)** içlerinden herhangi biri tarafından düzenlenen Newroz kutlamalarını aktif olarak destekleme kararı aldılar. **Hamburg, Duisburg** ve **Münih**'te yapılacak olan Newroz gecelerini **KOMKAR, Köln'de** yapılaca olan geceyi **KKDK** düzenliyor. **Hamburg:** 9 Mart, saat 19'da, Von Melle Part 4 adresindeki Audi-Max-Halle, Uni'de. **Duisburg:** 16 Mart, saat 19'da, Walther Ratenausstr. 1 B adresindeki Rhein-Ruhr Halle'de. **Münih:** 23 Mart, saat 19'da, Museuminsel 1 adresindeki Deutsches Museum, Kongreßsaal'de. **Köln:** 16 Mart, saat 18'de, Hansaring 56 adresindeki Hansagymnasium'da.

DGB, İçişleri Bakanı'ndan aşırı sağ eylemlere bir son vermesini istiyor

DGB Aşağı Saksonya örgütü Türk Federasyonu'nun kapatılmasını istedi

VW işçisi ve sendikacı Zeki Sonracı'yı bıçaklayanların Türk Federasyonu üyesi olduklarının açığa çıkması ve Frankfurt Başsavcılığının **"Bozkurtlar"**ın uyuşturucu madde kaçakçılığı ve mafya ile ilişkileri üzerinde yaptığı açıklamadan sonra, Türk Federasyonu'nun kapatılması istemi tüm Federal Almanya'da yaygınlaşmaya devam ediyor. 13 Şubat günü, DGB Aşağı Saksonya Eyalet Şubesi, Eyalet Içişleri Bakanı **Möcklinghoff**'a Türk Federasyonu'nun kapatılması istemini iletti. Alman Sendikalar Birliği DGB

Aşağı Saksonya Eyalet İçişleri Bakanı Möcklinghoff'a yazdığı bir yazıyla Türk Federasyonu'nun kapatılmasını talep eden DGB eyalet şubesi, yasaklamanın zaruri bir hale geldiğini belirtti

Aşağı Saksonya Eyalet örgütünün **"Türk Federasyonu'nun yasaklanması, uzun bir süredir haklı bir istem olmaktan da öte, son olaylar nedeniyle zaruri bir hale gelmiştir"** denen açıklamasında özetle şöyle deniyor:

"7 Ocak gün VW'de Türk sendika temsilcisine yapılan saldırı, Türk aşırı sağcıların eylemlerinin boyutlarını bir kez daha gözler önüne serdi... Saygın bir sendikacıyı öldürme girişimi, "sendikal çalışmaları"ndan da tanıdığımız Türk Federasyonu ve onun yan örgütü 'Bozkurtlar'ın eylem, caydırma ve üstü örtülü terör zincirinin son halkasını oluşturuyor. Bu örgütün yazdıkları, özellikle son olarak VW'nin önünde dağıttıkları bildiriler, onun faşist, halkları kışkırtıcı ve zora dayalı niteliğini gösteriyor. DGB Aşağı Saksonya eyalet şubesi yönetim kurulu başkanı Friedrich Theilmann'ın da belirttiği gibi, özellikle Türkiyeli işçiler Türk Federasyonu'nun hukuk düzenimize, demokrasiye ve özellikle sendikalarımız ve Türkiyeli üyelerimize karşı saldırılarını sürdüreceğine ilişkin derin kaygılar taşımaktalar... DGB, Içişleri Bakanı'ndan yasaklama nedenlerini bir kez daha kapsamlı bir biçimde incelemesini ve aşırı sağcı eylemlere bir son vermesini talep veriyor."

"Bir güne bir dolar" emekliliğine tepkiler yaygınlaşıyor

Göçmen işçilerin yurt dışında geçirdikleri sürelerin Türkiye'ye dönüşte emekliliklerine sayılabilmesi için Sosyal Sigortalar Kurumu'na (SSK) dolarla borçlanmaları uygulamasının mart ayında yürürlüğe girmesi bekleniyor. Özal hükümeti, getirdiği **"bir güne bir dolar"** borçlanma esasıyla, hem işçi dövizi girişini artırmayı, hem de güç durumda olan SSK'yi kurtarmayı amaçlıyor. **"Bir güne bir dolar"** borçlanma esasına göre bir göçmen işçi SSK'ya yılda 360 dolar ödemek zorunda. Böylece yurt dışındaki işçiler doların bugünkü değeri olan 500 lira üzerinden her yıl için yaklaşık 183 bin 500 lira ödemek zorundalar. Oysa çalışmadığı süreleri borçlanarak emekliliğine saydıracak bir kişi Türkiye'de her yıl için yalnızca 48 bin 900 lira ödemek zorunda. Buna göre, yurt dışında yaşayan bir kişi, aynı emeklilik hakkı için Türkiye'de yaşayan bir kişiye kıyasla doların değeri bundan sonra hiç

Üç başkentteki toplantılarda DISK yöneticilerinin yanısıra Batı Avrupa'nın önemli sendika liderleri de konuştular

DİSK'in 18. yıldönümü Viyana, Paris ve Londra'da kutlandı

12 Eylül'den sonra kapatılan ve tüm yöneticileri idam ile yargılanan DİSK'in 18. kuruluş yıldönümü Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde demokrasi güçlerinin ortak çabalarıyla yığınsal olarak kutlandı. Sendikaların, siyasi partilerin, demokratik örgütlerin, Uluslararası Af Örgütünün merkezi veya yerel düzeyde katıldığı ve desteklediği bu toplantılarda Türkiye demokrasi güçleri ve DİSK'le dayanışmanın önemi vurgulanarak, DİSK'in savaşım deneyimleri aktarıldı

Viyana'da

Avusturya'da yaşayan DİSK'e bağlı T. Maden-İş, Genel-İş, Dev-Maden-Sen sendika yöneticilerinin kurdukları DİSK'le Dayanışma Komitesi, DİSK'in, Türkiye işçi sınıfının savaşım deneylerini tanıtmak, yaşatmak, sendikalar üzerinde baskı kuran, DİSK'i kapatan, işçi haklarını yokeden, halklarımızın başına bela kesilen Evren-Özal faşist rejiminin içyüzünü tanıtmak, Avusturya'da yaşayan, çalışan emekçi ve aydınlarımızı bu gerçekler doğrultusunda bilgilendirmek, Avusturya sendikalarının DİSK'le dayanışmasını sağlamak ve kamuoyunun dikkatini bu yöne çekmek amacıyla başlattığı çalışmaları sürdürüyor. Bir diğer çalışma ise Türkiyeli örgüt ve güçlerin DİSK'in kuruluş günü toplantısına aktif katılması yönünde yapıldı. Toplantının gerçekleşmesi için DİSK'in kitle örgütü yapısına uygun olarak sorumluluk taşıyan sol politik görüş ve partilerin bu çalışmaya destek olmalarına çalışıldı. Toplantıyı **Avrupa Gerçek'le Dayanışma, DİBAF, İlerici İşçi** taraftarları aktif olarak desteklediler.

8 Şubat 1985'de ÖGB-Toplantı Salonu'nda yapılan, Türkiyeli işçiler ve diğer kardeş halkların temsilcilerinden 300'ü aşkın kişinin katıldığı toplantıda ÖGB Dış Ilişkiler Bürosu Sekreteri **Karl-Heinz Nachtnebel**, Türkiye'deki anti-demokratik baskılara karşı çıkacaklarını, DİSK davasının uluslararası sendikal hareketin gündeminde önemli bir yer tuttuğunu, ASK'ın da DİSK'i tam üyeliğe kabul ederek bu dayanışmayı somutladığını, bu eylem ve dayanışma çalışmalarının DİSK'in açılması ve Türkiye'de demokrasinin işlerliliği için devam edeceğini, bunun zorunlu olduğunu ve yükseltileceğini vurgulayan bir konuşma yaptı.

DİSK'le Dayanışma Komitesi adına konuşan T. Maden-İş Sen. Genel Sekreteri **Halit Erdem,** işçi sınıfı ve emekçilerin faşist rejimin her tür baskısı ve gaspedilen haklarına rağmen mücadeleyi sürdürdüğünü, DİSK'le dayanışmanın, Türkiye'deki demokarasi güçleri ile dayanışmanın önemini belirterek DİSK davasının kaldırılması, idam cezalarına karşı etkin bir çalışma yapılması ve dayanışmanın yükseltilmesi gerektiğini söyledi.

Toplantıda TÖB-DER Genel Başkanı **Gültekin Gazioğlu** da, Türkiye'de öğretmen hareketinin yasaklanması karşın TÖB-DER'in DİSK'in doğal bir parçası olduğunu, Türkiye'de halkın yaşam koşullarının ağırlaştığını, faşizme karşı mücadelede birliğin önemini, dayanışma eylemlerine omuz vermek gerektiğini vurgulayan bir konuşma yaptı.

Uluslararası Af Orgütü (AI) yönetim kurulu üyesi, **Avukat Dr. Gabriel Lansky** ise, AI yöneticisi olarak Türkiye'deki insan haklarının nasıl ihlal edildiğini ve işkenceleri anlatarak, 1982 yılında Sosyalist Parti **(SPÖ)** heyeti olarak Türkiye'ye yaptıkları ziyaret sırasındaki izlenimlerini aktardı. **Dr. Lansky: "Türkiye'de demokrasi değil, bir polis devleti vardır. Avrupa sosyal demokratları Türkiye'deki bu rejimle her türlü ilişkiyi kesmelidir"** dedi.

Şili Sendikalar Birliği (CUT) Yürütme Komitesi Sekreteri **Hector Nunez**, faşist Pinochet ile faşist Evren diktatörlerinin benzerliğini, DİSK'li ve Türkiyeli sınıf kardeşleriyle tam dayanışma içinde olduklarını söyleyerek, **"Halklarımız kurtulana kadar mücadele ve dayanışma"** çağrısı yaptı.

Son konuşmayı DİSK Kom. üyesi Genel-İş Genel Yönetim Kurulu üyesi Ordu şube başkanı **Baki Kaya**'nın yaptığı toplantıda, Dünya Sendikalar Federasyonu Genel Sekereteri **İbrahim Zakariya**'nın dayanışma mesajı Türkçe ve Almanca okundu, coşkuyla alkışlandı. Toplantıda Şilili sendikacılar, Şili Sendikalar Birliği (CUT) Yürütme Komitesi ile DİSK'le Dayanışma Komitesi'nin ortak hazırladıkları bir açıklama da okundu.

Toplantı Federal Almanya'dan gelerek sazı ve gür sesiyle izleyenleri coşturan **Heval**'in, **Ozan Mahir**'in, Şilili müzik topluluğu **Lican Antai** ve Avusturyalı **Pfeipers** topluluklarının, işçi korosunun katıldıkları kültür programı ile sona erdi.

ÖZETLE

FİDEF 9. kurultayı toplanıyor

Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu (FİDEF)'in 9. Kurultayı 20-21 Nisan günlerinde toplanıyor. FİDEF Merkez Yürütme Kurulu'nun yayınladığı çağrıda, Türkiye'de ve Federal Almanya'da tüm barışsever, demokratik güçlerin birleşmesi, tam istihdamın sağlanması, silahlanmanın durdurulması ve Türkiye'de genel affın çıkarılması hedeflerinin ve bu hedeflere ulaşma yolunda yapılacak çalışmaların kurultayın ağırlık noktasını oluşturacağı bildiriliyor. Essen, Heinrich-Strunkstr'deki Gesamtschule'de yapılacak olan kurultaya katılım için başvuruların en geç 31 Mart gününe kadar genel merkeze ulaştırılması gerekiyor.

Wilk işçileri boyun eğmiyor

Bad Kreuznach'daki Wilk Karawan Wagon fabrikasının, aralarında çok sayıda Türkiyelinin de bulunduğu 270 işçisi, patronun işten atma tehditlerine karşı direnmeye devam ediyor. Wilk işçileri bir süre önce patronun yüzde 20'lik ücret indirimi istemini kabul etmeyeceklerini bildirmişlerdi. Şimdi patron "iflas ettim, fabrikayı kapatıyorum, herkes çıkışını imzalasın" diyor. Ancak Wilk işçileri Bad Kreuznach'daki 4 bin kişilik işsizler ordusuna katılmamak için direniyor. Işçi temsilciliği de çıkışları kabul etmeyeceğini açıkladı.

GHK yönetiminde bir Türkiyeli

23 Şubat günü genel kurulunu yapan Bad Kreuznach bölgesindeki Ağaç Işleri Sendikası'nın **(GHK)** yönetim kuruluna, Bretz mobilya firması işyeri temsilcisi **Hüseyin Kaya** da seçildi. Genel kurulda bir konuşma yapan Kaya, yerli ve yabancı işçilerin ortak savaşımının önemini vurguladı. Ayrıca Kaya'nın getirdiği öneriy-

kiye'de yaşayan bir kişiye kıyasla doların değeri bundan sonra hiç yükselmese bile her yıl için 133 bin 600 lira daha fazla ödeme yapmak zorunda kalacak.

Münih'teki DGB'ye bağlı Türkiye Göçmen Işçiler Çalışma Grubu adına geçtiğimiz günlerde sözcü sıfatıyla bir basın açıklaması yapan **Mehmet Şükrü Doğan "bir güne bir dolar"** uygulamasını protesto etti ve Türkiye'deki parti, bakan ve sendikalara gönderdiği bu basın açıklamasıyla emeklilik hakkına sahip olanlar için **"yurda dönmüş olma"** koşulunun kaldırılmasını talep etti.

Viyana'daki DİSK gecesinde TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu (solda) ve Maden İş Genel Sekreteri Halit Erdem de birer konuşma yaptılar

SENDİKACI GÖZÜYLE

İsmail KAHRAMAN

Deveyi iğne deliğinden geçirmek

Son yıllarda özellikle Alman Sendikalar Birliği'nin (DGB) yoğun bir uğraş vererek yürüttüğü aydınlatma toplantı ve eylemlerinin ürünü olarak, süresiz oturma izni ve oturma hakkı alan göçmen işçilerin sayısında görece bir artış oldu. Görece diyorum, çünkü bu haktan yararlanması gerekenlerin ancak yüzde 20'si süresiz oturma izni ve yaklaşık yüzde 5'i de oturma hakkı (Aufenthaltsberechtigung) güvencesinden yararlanabilmişlerdir.

Bu konuda, Federal Almanya içindeki onbir eyalette onbir ayrı uygulama vardır dersem, abartmış olmam. Sözkonusu onbir eyaletten birisi de (hakların kısıtlanmasında başı çekenlerden de birisi) Baden-Württemberg.

Oturma hakkı almak için beklenen ve istenen koşulları bu eyaletin Içişleri Bakanlığı daha da ağırlaştırdı. Geçen yılın Ağustos ayından bu yana geçerli olan kararname (Erlass) uyarınca, süresiz oturma izni ve oturma hakkı alma koşullarını belirleyen 20 Ekim 1981 tarihli ilk kararnamede yazılı hükümler olumsuz yönde değiştirildi ve 1978 yılında Federal hükümetin göçmen işçilere sağlamış olduğu az sayıda hak da yoluna yoluna kuşa çevrilmiş oldu.

Kısıtlanan haklardan birkaç örnek verdiğimde görülecektir ki, artık bu eyalette oturma hakkı alabilmek hem yetişkinler, hem de gençler için deveyi iğne deliğinden geçirmekten zor olacağa benziyor:

- Işsizlere ne süresiz oturma izni, ne de oturma hakkı var,
- Pasaport süresi dolduğunda, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilgili konsolosluğunda uzattırılma işlemi bir gün bile geç yaptırılmışsa, anılan haklardan yararlanılamayacağı gibi, önceden elde edilmiş bir hak bile geçerliliğini yitiriyor,
- Ünlü 7 koşuldan birisi olan "yeterli konut" koşulu kapsamında, aileden kişi başına 12 metrekarelik konut istenirken, Türkiye'de yaşamakta olan eş ya da çocuklar da dikkate alınıyor ve böylece bu koşulu yerine getirebilenlerin sayısı, arzu edildiği gibi, en alt düzeyde tutuluyordu. Bu koşul eski kararnamede de vardı ama yeni kararnamede "gelmesi beklenen" aile bireyleri diye yeni bir kavram ortaya atılmıştır. Bu bir iyileştirme sayılamaz, çünkü göçmen işçinin 16 yaşını doldurmamış her çocuğu ve eşi "gelmesi beklenenler" kapsamına giriyor.

Yerine getirilmesi en zor koşullardan biri olan bu koşul, hak alma yolundaki en büyük engel olma konumunu yeni kararname buyrukları içinde de koruyor.

Yeni kararname içinde çok ilgi çekici iki zorluktan birincisi: oturma hakkı talep eden bir göçmen işçinin eşi ve tüm çocuklarının burada yaşıyor olmaları gerekiyor. Yani, Türkiye'de bir çocuk bile kalmış olsa, göçmen işçinin isteği geri çevriliyor. (Uyum için aile bütünlüğü (!)

İkincisi: Eğer göçmen işçi (ki bu kavram kararnamede "yabancı işçi" anlamına gelen "ausländischer Arbeitnehmer" olarak yazılıyor) daha önceden oturma hakkına sahip değilse, eşi olsun, çocukları olsun, oturma hakkı alabilmek için tüm koşulları kendi başlarına yerine getirmeleri gerekiyor. Örneğin, kendi kazancı olmayan bir gence oturma hakkı yok! Bu durum, konumuz içinde değindiğimiz kararnameden önce keyfi olarak yaratılıyor, yazışma ya da mahkeme yoluyla düzeltilebiliyordu. Ayrı bir hükümde şunları okuyoruz: **"Geçimini temin için gerekli kazancı tehlikeye düşmüş ya da geçimini temini sürekli güvence altında değilse, oturma hakkı verilmez".** Anlaşıldığı gibi oturma hakkını alamama durumu sadece işsiz kalanların sorunu değil.

Nasıl ki bir yumurtanın çürük olduğunu anlamak için, o yumurtayı bütünüyle yememize gerek yoksa, 1 Ağustos 1984 tarihli Baden-Württemberg Eyaleti "yabancılar" kararnamesinin de tüm kavram ve buyruklarını irdelemeye gerek yoktur!

"Yurttaşlıktan bir önceki basamak" diye tanımlanan ve bu ülkede oturma ve çalışmada belirli bir güvence getiren oturma hakkını almak isteyenin zorluklarla karşılaşması halinde, öncelikle üyesi olduğu sendikanın yerel şubesine başvurmasını tavsiye ederim. Baden Württemberg Eyaleti sınırları içindeki DGB bölge yönetimine başvurulabilir. Başkent Stuttgart'ta ise DGB Eyalet Yönetimi kapsamında da bir Danışma Bürosu emekçilere hizmet etmektedir.

nın katıldıkları kültür programı ile sona erdi.

Paris'te

Türkiyeli İşçiler Birliği'nin girişimi ve **CGT** sendikasının aktif desteğiyle yapılan DİSK'in 18. kuruluş yıldönümü toplantısında da 23 Şubat 1985 günü, FTİB Genel Başkanı **Kasım Yeşilgül**, DİSK Yürütme Kurulu Üyesi **Kemal Daysal** ve CGT Yürütme Kurulu üyesi Avrupa bölümü sorumlusu **Andre Nogier** de birer konuşma yaptılar.

Toplantıda çok sayıda Türkiyeli ve Fransızın yanısıra özellikle CGT'nin çeşitli sorumluları, bunlar arasında CGT Genel Merkez Avrupa bölümü sorumlularından **Jacques Tixier,** Paris ve çevresi Genel Sekreteri **Edmond Amiable, Essonne Bölge Genel Sekreteri Michèle Perrot,** Metalurji Federasyonu yöneticilerinden **Jean Hodeburg** da bulunuyordu. Ayrıca Fransa'da bulunan çeşitli DİSK yönetici ve üyeleri, Türkiyeli demokratik örgüt yöneticileri de toplantıya katıldılar.

Toplantıya Fransa'daki diğer uluslararası örgütlerin ve Türkiyeli örgütlerin yanısıra **Dünya Sendikalar Federasyonu Genel Sekreteri İbrahim Zakariya**'nın gönderdiği mesaj büyük coşku ile karşılandı.

Londra'da

13 Şubat'ta Londra'da TUC Genel Merkez Konsey salonunda yapılan DİSK'le dayanışma günü ise **"Türkiye Sendikal Haklar ve Demokrasi Güçleri ile Dayanışma Komitesi"** tarafından düzenlendi. Komite tarafından hazırlanan **"Türkiye'de Sendikal Yaşam"** içerikli raporun sunulduğu toplantı, Transport ve Genel Hizmetler Sendikası Genel Sekreteri **Alex Kitson** tarafından yönetildi.

Toplantıya İngiltere sendikalarının seçkin liderleri ve DİSK üyesi sendika yöneticilerinin yanısıra **İşçi Partisi** dış ilişkiler sorumlusu **Mrs. Littli** ile Liberation Örgütü Genel Sekreteri **Tony Gilbert** de katıldılar.

Toplantıda bir konuşma yapan TUC Genel Sekreteri **Norman Willis,** Türkiye'de sendikal ve demokratik haklara büyük kısıtlamalar getirildiğini, binlerce politik tutuklu bulunduğunu, sendika liderlerinin yargılandığını, TUC'un Türkiye'de **"genel af"** için uğraşına devam edeceğini söyledi

yabancı işçilerin ortak savaşımının önemini vurguladı. Ayrıca Kaya'nın getirdiği öneriyle, genel kurulda Ingiltere'de grevde olan maden işçileriyle dayanışma kararı alındı.

Alzey'de Dostluk Girişimi

Bad Kreuznach yakınlarındaki Alzey'de yabancılara karşılaştıkları sorunlarda yardımcı olabilmek amacıyla bir "yerli-yabancı dostluk girişimi" kuruldu. Aralarında belediye meclisi üyelerinin, din adamlarının, öğretmen ve öğrencilerin bulunduğu girişim üyelerinin önümüzdeki toplantısı 7 Mart günü saat 20'de, Neugasse 4, Evangelisches Gemeindehaus, Alzey adresinde yapılacak.

Kassel'de dostluk yemeği

Kassel Işçi ve Öğrenci Derneği, 16 Mart günü saat 17'de, Alman sendika ve parti temsilcilerinin davetli olduğu bir dostluk yemeği düzenliyor. Toplantı, Monbachstr'deki Kulturzentrum'da.

Bir sığınmacı iş kazasında öldü

İsviçre'de yaşayan Paşa Akbaba adındaki sığınmacı, 11 Şubat günü işyerindeki kötü çalışma koşulları yüzünden geçirdiği kaza sonucu beyin kanamasından öldü. İsviçre'deki Türkiyeliler arasında büyük tepkiye yol açan bu iş cinayeti üzerine İsviçre Türkiyeli İşçiler Birliği ve sığınmacılar bir kampanya açtılar. Cenazenin Türkiye'ye gönderilebilmesi sağlandı, tazminat ödemek istemeyen patrona karşı dava açıldı.

Bremerhaven'de kurslar başladı

Bremerhaven ve Çevresi Türkiyeli İşçiler Sosyal Çalışma Derneği'ndeki koro, folklor ve saz kursları 23 Şubat günü başladı. Dernek yönetim kurulu, tüm Türkiyelilere açık olan kurslara ilgi duyanların en kısa zamanda başvuru yapmaları gerektiğini bildiriyor.

DGB ile CFDT'nin ortak toplantısı... Katolik ve Protestan Kiliseleri toplantısı... AET Komisyonu raporu...

Yabancılara eşit hak savaşımında üç toplantı, üç önemli destek

AET Komisyonu: Hükümetler politikalarını belirlerken artan yabancı düşmanlığı ve ırkçılıktan etkilenmemelidir. Göçmen işçilerin sosyal ve politik haklarına saygı gösterilsin

DGB-CFTD: Yabancı emekçiler ve yakınları politik yaşamın bir parçası olmalıdır. Yerli ve yabancılara şans eşitliği sağlansın. Yabancı düşmanlığına karşı mücadeleyi sürdüreceğiz

Kiliseler: Yabancılar toplumda Almanlarla eşit şartlar altında yer almalıdır. Yerel seçimlerde yabancılara seçme ve seçilme hakkı verilmelidir. Yabancı düşmanlığına karşı çıkılmalıdır.

Son haftalar Batı Avrupa ülkelerinde uygulanan yabancılar politikası tartışmaları açısından oldukça hareketli geçti. Belçika ve Hollanda hükümetlerinin geri dönüşü gündeme getirdiği, başta Federal Almanya olarak çeşitli ülkelerde yabancıların haklarının budanması için kolların sıvandığı ve yabancı düşmanlığının giderek arttığı günlerde ilerici güçler de bu politikaları eleştiriyorlar.

Özellikle Federal hükümet ve CDU/CSU partilerinin yönetiminde oldukları eyalet hükümetleri **"yeni sığınmacı akımı"** karşısında siyasal sığınma hakkının budanması için önlem alınmasını isterken, hükümetin yabancılar politikası muhalefet partilerinin yanısıra sendika ve kiliseler tarafından da eleştiriliyor. Örneğin kiliselerin Münih'te düzenlediği **"Yabancılar ve Almanlar"** konulu toplantıda, yabancılar için eşit haklar ve yerel seçimlere katılma hakkı istendi.

Alman Sendikalar Birliği **DGB** ve Fransa'nın sosyalist eğilimli işçi konfederasyonu **CFDT**, her iki hükümetten yabancı emekçilerin hukuksal, sosyal ve politik alanda güvence içinde olabilmeleri için önlemler alınmasını istediler. Diğer taraftan **AET** komisyonu üye ülkelerde daha iyi bir yabancılar politikası uygulaması için öneriler getirdi.

Foto: Hans Meister

DGB-CFDT'nin ortak toplantısı

20 Şubat günü **Düsseldorf**'ta ya-

Ancak **IG-Metall, IG-Chemie** ve **IG-Druck und Papier** sendikaları hariç, diğer DGB sendikalarının henüz yabancıların yerel seçim hakkı konusunda bir karar almamış olması nedeniyle bu istem ortak açıklamada yer almadı.

DGB ve CFDT sendikaları AET komisyonu ve Bakanlar Konseyi'nin AET üyesi ülkelerde **ortak bir yabancılar politikası** uygulanması için çaba harcamalarını istediler. Açıklamada toplumsal yaşamda yabancılar için **şans eşitliği** istendi, her iki ülkede yaygınlaşan yabancı düşmanlığı yargılandı ve özellikle şunlar belirtil-

rın eşit haklara sahip olmalarını ve halen oturma ve çalışma izni olanlara sürekli oturma izni verilmesini istemişti.

Protestan ve Katolik Kiliseleri toplantısı

Alman **Protestan** ve **Katolik** Kiliseleri 21-23 Şubat 1985 tarihlerinde Münih'te **"Yabancılar ve Almanlar"** adı altında bir toplantı düzenlediler. Aralarında tüm partilerin temsilcilerinin, çok sayıda örgüt temsilcisi, papaz ve yabancılarla ilgili çalışma yapan kişinin bulunduğu 450 Alman ve 350 ya-

kunu dünyadaki en liberallerinden biri olarak nitelendirmesi katılanların büyük tepkisine yol açtı.

Çok sayıda yerli ve yabancının söz aldığı toplantı daha sonra çalışma grupları ve bunların raporlarının plenumda tartışılması şeklinde sürdürüldü. Toplantı sonuçları bir karar şeklinde değil, Protestan Kilisesi Genel Kurulu Başkanı **Wolfgang Huber**'in yaptığı kapanış konuşmasıyla özetlendi.

Protestan ve Katolik kiliseleri ileride ortak bir açıklamayla ya-

Toplumsal ilişkilerde önemli bir rol oynayan konut sorununa çözüm getirilmeli. Eğer yakın geçmişteki Alman tarihinin **tekrarlanmaması isteniyorsa** yabancı düşmanlığına karşı etkin önlemler alınmalı.

Toplantıda yabancıların sırtından oy toplamaya kalkan CDU'nun Hessen eyalet örgütü ve Frankfurt Belediye Başkanı Wallmann da yargılandı ancak divan bu konuda karar alınmasına yanaşmadı.

AET Komisyonu'nun önemli raporu

AET Komisyonu şubat ayı ortalarında Avrupa ülkelerinde uygulanan yabancılar politikasını görüştü ve hazırladığı bir raporu Avrupa Konseyi'ne sundu. Konunun Konsey ve Parlamento'da ivedilikle görüşülmesini isteyen komisyon, uygulamadaki yabancılar politikasına eleştirel bir şekilde yaklaştı ve kimi öneriler getirdi. Komisyon belgeleri henüz kamuoyuna açıklanmadı. Ancak özet halinde yayınlanan bir bildirgede öncelikle şunlara yer veriliyor:

Avrupa ülkelerinde artan bunalım koşullarında ayrımcılık, ırkçı yaklaşımlar ve yabancı düşmanlığı gelişmiştir. Hükümetler politikalarını bu toplumsal olguların etkisi altında belirlemektedirler. Bu çerçevede yabancıların aile yakınlarının getirilmesi engellenmiş, geri dönüşler teşvik edilmiştir.

Bedelin 15 bin Marktan 5 bine indirilmesi için geçtiğimiz günlerde Duisburg, Herne ve Münih'te meşaleli yürüyüşler, Düsseldorf ve Hattingen'de de toplantılar düzenlendi. Herne'deki yürüyüşten bir görüntü

Bedel savaşımında bir kazanım daha: çok çocuklu ailelere indirim

1985 Dünya Gençlik Yılı'nda başta **"askerlik bedeli"** olmak üzere yurt dışındaki Türkiyeli gençlerin sorunlarına çözüm getirilmesi için savaşım veren bedelli askerlik girişimleri, 15 bin marklık bedelin 5 bine indirilmesi için düzenledikleri eylemleri tüm Federal Almanya çapında sürdürüyorlar. Bu arada Milli Savunma Bakanı **Zeki Yavuztürk**'ün geçtiğimiz günlerde verdiği **"Çok çocuklu ailelere düşük bir bedel uygulaması araştırılıp ele alınabilir"** şeklindeki demeci, yurt dışındaki gençlerin, sürdürdükleri savaşımla bedel miktarını 20 binden 15 bin marka indirtmelerinden sonra, Özal hükümetini bir geri adım daha atmak zorunda bırakacaklarını gösterdi. Bu arada bakanın **"İşsiz, diskoteklerde gezen Türk gençleri, babalarının ayda verdiği 50-60 markla perişan dolaşıyorlar. Para da biriktiremiyorlar. Türkiye'ye gelsinler, 18 ay askerlik yapsınlar, sonra tekrar Almanya'ya geri döner, iş bulursa çalışırlar, yoksa Türkiye'de çalışırlar... (Futbolcu) İlyas da bedelli askerlik yaptı, çok memnun kaldı"** şeklindeki sözleri, gençlerimiz arasında tepkilere yol açtı.

Hattingen: Volkshochschule, 8 Şubat akşamı Bochum ve Hattingenli gençlerin aktif olarak katıldıkları **"bedel"** konulu bir toplantı düzenledi. Toplantıda Hattingen Askerlik Girişimi'nden **Recai Mermer** ve Ruhr Bölge Girişiminin temsilcisi, yaptıkları konuşmalarda bedel sorununun, yabancı düşmanlığı ve işsizlik gibi sorunlardan ayrı düşünülemeyeceğini vurguladılar. Yaşları 45-50 arası olan eski kuşak diyebileceğimiz işçilerin de tartışmalara canlı katılmaları dikkati çeken bir nokta oldu.

Münih: Münih Bedelli Askerlik Girişimi 26-17 Ocak günleri tavla ve bilardo turnuvası, 1-2 Şubat günlerinde de bölgedeki 7 bedelli askerlik girişiminin katıldığı bir voleybol turnuvası düzenlendi. Münih'te 9 Şubat günü ise **"bedel 5 bine indirilmelidir"** belgisi altında bir meşaleli yürüyüş düzenlendi. Aynı günün akşamı düzenlenen kültür gecesine 250 civarında genç katıldı.

Düsseldorf: Düsseldorf İşçi Derneği-Barışspor'un 2 Şubat günü düzenlediği gecede Düsseldorflu askerlik çağındaki gençlerin açtığı enformasyon standı büyük ilgi gördü. **"Bedel"** bülteninin dağıtıldığı ve bedelin düşürülmesi için açılan kampanyaya imza

20 Şubat günü **Düsseldorf**'ta yapılan bir açıklamaya göre Alman Sendikalar Birliği **(DGB)** ve sosyalist eğilimli Fransız Işçi sendikaları Konfederasyonu **(CFDT)** 11-13 Şubat 1985 tarihlerinde Paris'te biraraya gelerek ilk kez **yabancılar politikası** üzerine görüştüler. DGB heyetine Genel Yönetim Kurulu Yabancı Emekçiler Dairesi Başkanı **Siegfried Bleicher,** CFDT heyetine ise Genel Yönetim Kurulu üyesi **Albert Mercier** başkanlık ettiler.

Yabancılar politikasının hükümetler arası görüşmelerin bir parçası olması gerektiğini belirten sendikalar, yabancı emekçilerin ve aile üyelerinin politik yaşama katılmaları istemini yükselttiler.

ginlaşan yabancı düşmanlığı yargılandı ve özellikle şunlar belirtildi:

"DGB ve CFDT yabancı emekçilerin entegrasyonundan başka alternatifin olmadığını görüyorlar. Ancak etkili bir entegrasyon politikası, yabancı emekçilere uzun vadeli bir yaşam perspektifi geliştirme olanağının tanınmasıyla gerçekleşebilir. Bunun için öncelikle süren yığınsal işsizliğe karşı mücadele etmeli, yabancı emekçilerin konut durumları iyileştirilmeli, genel ve mesleksel eğitim nitel ve nicel olarak geliştirilmelidir."

Bilindiği gibi DGB ve CFDT'nin üye olduğu **Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ASK)** ocak sonunda yaptığı bir basın toplantısında yerli ve yabancılarla ilgili çalışma yapan kişinin bulunduğu 450 Alman ve 350 yabancının katıldığı toplantıda hükümetin yabancılar politikası sert şekilde eleştirildi ve **yabancıların toplumsal haklarını güvence altına alan bir yabancılar yasası** istendi. Toplantıya katılanların tümü yerel seçimlerde yabancıların seçme seçilme hakkı konusunda görüş birliğine vardı. Kiliselerin bu toplantısının en önemli yanı olarak hükümet partileri CDU ve CSU'ya yaptığı etki gösterildi.

Toplantının açılış konuşmasını yapan Alman Katolikleri Merkez Komitesi Başkanı ve Bavyera eyaleti CSU'lu Kültür Bakanı **Hans Maier**'in hükümet politikasını savunmaya kalkması ve Federal Almanya'daki yabancıların huku-

Protestan ve Katolik kiliseleri ileride ortak bir açıklamayla yabancılar politikası açısından gelişen bu tezleri kamuoyuna duyuracaklar. Toplantı sonuçları özetle şöyle:

Yabancılara politik kararlara katılma ve yerel seçim hakkı tanınsın. Belirli bir süre Federal Almanya'da yaşamış olanlara yerleşme hakkı verilsin, eşlerin ve küçük yaştaki çocukların ailelerinin yanına yerleşmesinin önüne konan kısıtlamalar kaldırılsın. Yabancılar işsizlik yardımı ve sosyal yardım almalarından ötürü sınır dışı edilmesin. Okul ve meslek eğitiminin yanısıra, iş bulmada da Alman ve yabancılar eşit şanslara sahip olsun. Okul eğitiminde anadil eğitim kapsamına alınmalı-

tir.

Bu yüzden daha uyumlu bir **"AET yabancılar politikası"** uygulanabilmesi için, serbest dolaşım belirli alanlarda iyileştirilmeli, sosyal sigorta haklarının kullanılması ile ilgili koşullar gözden geçirilmeli, AET üyeliğinden doğan hakların kullanımına özen gösterilmeli, göçmen işçi gönderen ve çalıştıran ülkelerin bilgilendirme görevini yerine getirmesi ve göçmenlerin politik haklarının garanti altına alınması için ileri adımlar atılmalıdır. Göçmenlerin topluma özellikle mesleksel ve sosyal açıdan uyumunun sağlanabilmesi için AET kararnameleri doğrultusunda önlemler geliştirilmelidir.

Hattingen: Volkshochschule, 8 Şubat akşamı Bochum ve Hat-

JIN dergisinin ilk cildinin yeni baskısı

Kürt araştırmacı ve yazar **Mehmet Emin Bozarslan,** Kürt Teali Cemiyeti'nin 1918-1919 yılları arasında yayınladığı **Jin** (Yaşam) dergisinin ilk cildinin yeniden basımını gerçekleştirdi. 422 sayfadan oluşan ve Kürt tarihi açısından önemli bir belge değeri taşıyan Jin dergisinin tanıtımı amacıyla 9 Mart günü Stockholm'de bir toplantı düzenleniyor.

nin dağıtıldığı ve bedelin düşürülmesi için açılan kampanyaya imza toplandığı standa gelen gençler, girişimin çalışmalarına bundan böyle aktif katılacaklarını söylediler. FEBAG'a bağlı Düsseldorf Askerlik Çağındaki Gençler Girişimi 9 Mart akşamı saat 17'de başlayacak olan bir **"bedelzedeler"** gecesi düzenliyor. Gece, Düsseldorf Oberkassel'deki Hansa Allee 90 adresindeki Comunius Gymnasium'da yapılacak.

Duisburg: FEBAG'a bağlı Duisburg Bedelli Askerlik Girişimi, bedelin 5 bine düşürülmesi istemiyle 27 Şubat günü 50 gencin katıldığı bir meşaleli yürüyüş düzenledi. Yürüyüşü Duisburg İşçi Derneği aktif destekledi.

Festigkeit mit Wallmann

oder grün/rote Ideologie!

CDU

Frankfurt Belediye Başkanı Wallmann'ın (CDU) seçim ilanında yabancılara yönelik çok sert "önlemler" açık seçik bir "seçim vaadi" olarak yer alıyor. Yabancı düşmanlığıyla oy avcılığı hesaplanıyor

Federal Almanya'da yerel seçimler öncesinde yabancılar konusu "demokratlık ölçütü" oldu

Önümüzdeki Mart ve Mayıs aylarında Federal Almanya'nın iki eyaleti **Hessen** ve **Kuzey Ren Westfalya**'da ve ayrıca **Batı Berlin**'de de çeşitli belediye ve eyalet parlamento seçimleri yapılıyor. Partiler arasında barış, çevre korunması, işsizlik vb. gibi sorunlardaki çekişmelerde olduğu gibi yabancılar politikasında da önemli farklılıklar gözleniyor. Boyalı Türk basınının **"Türk dostu"** ya da **"Türk düşmanı"** olarak nitelendirdiği bu ayrılıklar aslında partilerin demokrasi anlayışının bir ölçeği olarak değerlendiriliyor. Sorunun yabancı işçilere yaklaşımın ötesinde tüm toplumu ilgilendiren bir demokratik tercih olduğu görülüyor.

CDU partisi alışılagelmiş düşmanca tavrını sürdürüp, yabancıların sırtından oy toplamaya çalışıyor. Frankfurt'un CDU'lu Belediye Başkanı **Walter Wallmann,** Frankfurt gazetelerine verdiği bir ilanla, Hessen'deki **"yeşil/kızıl koalisyon"**un politikası sonucu yabancıların Frankfurt'a akın edeceği korkusunu yaymaya çalışıyor. Parti, ayrıca yabancıların sayısının yüksek olması nedeniyle Frankfurt'ta sosyal harcamaların yüksek olduğunu yayarak, aslında yabancıların ödediklerinin aldıklarından çok daha az olduğu gerçeğini saptırıyor ve yabancı düşmanlığını daha da yaymaya çalışıyor.

Federal Almanya'daki belli başlı demokrasi güçlerinden **Yeşiller,** alternatif örgütler, her zaman yabancıların yanında yer almış olan **DKP,** Batı Berlin'de **SEW** ve Kuzey Ren Westfalya'da ilk defa seçimlere katılan **Barış Listesi** bu tür kışkırtmalara karşı çıkıyor ve insanca bir yabancılar politikası uygulanmasını, yabancılara yerel seçimlere katılma hakkının verilmesini istiyorlar. Örneğin **Yeşiller,** seçilme hakkı olmadığı halde bir Türkiyeliyi listeye aldılar. **Alternatif Liste** ve **SEW,** Batı Berlin'de seçimlerden bir gün önce yabancıların seçim hakkı için yürüyüş düzenliyorlar.

SPD ve **FDP** partileri ise resmi parti programlarında savundukları ilkelerin tersine, oy kaybetme korkusu ile yabancıların sırtından oy alma çabalarına karşı **sessiz kalıyor** ve demokrasi sınavında başarılı not alamıyorlar.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Ümit KÖSEOGLU

Herkes için 38,5 saatlik hafta

Yedi hafta süren grevden sonra **"Leber uzlaşması"** sonucu metal işkolunda bağlanan 38,5 saatlik haftalık çalışma süresi anlaşmasının işyerlerinde uygulanmasına 1 Nisan 1985 tarihinden itibaren başlanacak. 1984 yılı yazında bağlanan anlaşmaya göre, 38,5 saatlik çalışma haftasının nasıl uygulanacağı işçi temsilciliği ile işyeri yönetimi arasında kararlaştırılacak. Işçi temsilcilikleri ve yerel sendika yönetiminin katıldığı, 1984 yılı sonuna doğru yoğunlaştırılan konu ile ilgili sendikal seminer ve toplantılardan alınan sonuçlar, kısaltılan 1,5 saatin sendikal politika açısından en yararlı kullanış şeklini üç öneride topluyor:

- Her hafta Cuma günleri 1,5 saat erken işi bırakma,
- Her iki haftada bir Cuma günleri 3 saat erken işi bırakma,
- 26 günde bir gün çalışmama.

Konuya sendikal açıdan bakacak olursak hedefine tam olarak ulaşmamış bir anlaşmanın en verimli biçimde kullanılış şekli bu.

Doğaldır ki, sendikalar böyle istiyor diye metal işverenleri bu üç öneriden birine mutlaka **"evet"** demeyecektir. Işçi temsilcilikleri ile süregelen görüşmelerde yepyeni önerilerle toplantı masasına oturan patronların sayısı az değildir. Grev ve lokavtlar sırasındaki inatçı tutumlarını sürdüren Metal Işverenleri Birliği, bu kez de 38,5 saatin nasıl uygulanacağı konusunu dikte ettirme çabası içindedirler. Onlara göre öne çıkarılan öneriler:

- Günce 18 dakika eksik çalışma,
- Aynı işyerinin belirli bir kısmındaki işçiler haftada 37 saat çalışırken, başka bir kısımdaki işçilerin 40 saat çalışmaya devam etmesi şeklindedir. Burada işyeri genelinde haftalık çalışma süresi ortalaması 38,5 saattir.

Her iki öneri ile ulaşılmak istenen amaç açık ve ortadadır: Günde 18 dakika eksik çalışma, iş temposunu veya akarbantların biraz hızlandırılması ile hiç bir kayba yol açmadan dengeleştirecektir. Aynı işyerinde değişik kısımların 37 veya 40 saat çalıştırılmak istenmesi kurnazca hazırlanmış bir tuzaktır.

Bir kere hangi kısmın, hangi Işçi veya işçilerin 37, hangilerinin 40 saat çalışacağını işveren saptayacaktır. Bunun için işçi temsilciliğine sunulacak gerekçe çoktan hazır olup, çekmecelerde beklemektedir.

Bu yöntemin uygulanmak üzere herhangi bir işyerine yerleşmesi, o işyerinde çalışan işçiler arasında zaten sınırlı olan dayanışmayı baltalayacak, sendikalı-sendikasız, işçi-memur, yerli-yabancı ve kalifiye-kalifiye olmayan işçi grupları arasındaki sürtüşmeleri daha da körükleyecektir. Bundan da kârlı çıkacak olanın patron olduğunu söylemeye bilmem gerek var mı?

Burada dikkat edilmesi gereken ve bizlere düşen görev nedir? Evet doğrudur, toplu sözleşme 38,5 saatin uygulanma biçimini her işyerinin işçi temsilciliği ile işyeri yönetimine bırakmaktadır. Fakat sözleşme tepeden inme işveren diktasını öngörmemektedir. Öyleyse ne olacaktır? Şurası kesin olarak bilinmelidir ki, 38,5 saatin çalışanların çıkarları doğrultusunda uygulanmasının gerçekleştirilmesi, grevlerde olduğu gibi bu kez de güçler dengesine kalmıştır. Diğer bir deyişle, haklı olan değil, güçlü olan kazanacak, onun dediği olacaktır. Bu arada yıllar yılı **"Bizlere sendikal kararlarda, karara katkı olanağı verilmiyor"** diye yakınan işçi temsilcilerine de büyük görevler düşmektedir. Işyerlerinin kendine özgü koşullarını en iyi, en yakından tanıyanlar onlardır. Konuyu çalışanlar yararına uygulayabilmek için en yüksek düzeylere götürecekler yine onlardır. Yeter ki tavırları kararlı ve kesin olsun.

38,5 saat anlaşmasının bağlanacağı işyerlerindeki yerli ve yabancı işçilere de bir kez daha kolları sıvamak düşmektedir. Tutumları ne olursa olsun işçi temsilciliğinin pazarlıktaki durumunu güçlendirmek bizlere düşmektedir. Bu konuda anlaşamayan, anlaşma kuruluna giden ve hatta bu hakkı uygulattırabilmek için işi bırakan, ihtar ve uyarı grevleri yapan firmalar vardır. Işyeri düzeyinde yeni bir greve gitmeden bu hakkı alamayacak yerler dahi olabilir. Bütün bu nedenlerle 38,5 saat toplu sözleşme uzlaşması konunun bir yanıydı, istemlerimiz doğrultusunda uygulatmak ise diğer zor bir yanı olacaktır.

Eğer gerçekten **"herkes için 38,5 saat"** diyorsak, bu istemin arkasında herkesin tüm gücüyle durması gerek. Çünkü sorun bu kez işyerlerinde çözülecektir. Alınacak sonuçlar sendikaların geleceği sorununa da yol gösterici ışık tutacaktır.

Türkiye'de demokrasiye geçilmesinin önündeki en büyük engellerden biri

"1982 Anayasası" denen şey nedir?

12 Eylül günü iktidara el koyan generaller *"en kısa zamanda tekrar demokrasiye dönme"* sözü verirlerken bu dönüşün bir de programını açıkladılar. Bu programdaki ilk adım, yeni bir anayasanın hazırlanarak halk oyuna sunulmasıydı. Oysa demokrasiye geçişin ilk adımı olacağı iddia edilen 1982 Anayasası, demokrasinin en büyük engellerinden biri oldu. Geçtiğimiz 16 ve 17 Şubat günleri İsveç'in başkenti Stockholm'de parlamento binasında yapılan *"Türkiye'de insan hakları ve demokrasi"* konulu uluslararası konferansta yaptığı konuşmayla *Prof. SERVER TANİLLİ* bu gerçeği bütün boyutlarıyla Batı Avrupa kamuoyunun önüne serdi. Geçen sayımızda Sayın Tanilli'nin ancak kısa bir özetini yayınlayabildiğimiz bu konuşmasını bu sayımızda tam metin olarak okurlarımıza sunuyoruz

Türkiye'de 12 Eylül 1980 askerî darbesinden sonra iktidarı ellerine geçirenler, bir **"geçiş dönemi"**'ne girildiğini en kısa zamanda demokrasiye dönüleceğini ve nihayet Anayasa adına yayınladıkları bir metinle, demokrasinin temellerinin atıldığını, seçimler ve öteki uygulamalarda da demokrasiye dönüldüğünü sürekli ilân edip durmuşlardır. Bu, bugün de yapılmaktadır. Türkiye'de demokrasiye dönülmüş müdür, özellikle **"1982 Anayasası"** denen şey ne getirmiştir ve neyi temsil etmektedir?

Bu sorulara, sabrınızı taşırmadan ve bir bilim adamı sıfatıyla yanıt vermeye çalışacağım.

Sözlerimin başında -affınıza sığınarak- hatırlatmış olayım: Sizin de içinde bulunduğunuz ortak Avrupa anayasa kültürü, onun hedeflediği **"demokratik hukuk devleti"**, başta insan haklarını ve temel özgürlükleri siyasal iktidara karşı korumayı ve olgulara geçirmeyi öngörür. Anayasalar, önce bunun için ortaya çıkmışlardır. Bu kültür, aynı zamanda ulusal egemenlik ilkesine saygılı, yönetimin hukuka bağlılığına, yargının bağımsızlığına, yasama, yürütme ve yargı arasında birbirini frenleyip denetleyen güçlerin ayrılığına, hukuk güvenliğine, eşitliğe ve adalete, devlet işlerinin alenîliğine dayalı ve azınlığın çoğunluk, muhalefetin de iktidar olma şansına açık bir siyasal rejim öngörür. Bizde de, 1961 Anayasasıyla noktalanan gelişme, bu doğrultuda olmuştur. "1982 Anayasası" adı verilen metin ise, sizdeki ve bizdeki bütün bu gelişmeye taban tabana zıt bir anlayışı temsil etmektedir.

Zorba bir devlet yapısı

Devletin iç yapısının düzenlenmesinde ortaya çıkan yeni durum şudur: a) Bizim tâ Ulusal Bağımsızlık Savaşı'mızdan beri yerleşmiş bir anayasa ilkemiz vardır. Buna göre "Bütün Yetkiler Meclisindir". 1921, 1924 ve son olarak da 1961 Anayasaları haklı olarak

Foto: Türkiye Postası özel

Cumhurbaşkanlığı Konseyi ile Milli Güvenlik Kurulu'nu alarak, Meclisin faaliyetini baltalıyabilecek ve etkisini hiçe indirebilecek durumdadır.

"Sıkıyönetim" ile **"olağanüstü hal"** ilanının, Anayasa'ca yürütme lehine alabildiğine kolaylaştırıldığı ve bu rejimler altında yasama denetiminin de gevşetildiği bir ortamda, bütün bu anlattıklarımızın hangi boyutlara ulaşacağını tahmin edebiliyor musunuz?

Yürütme, kendi iç yapısında da değişikliğe uğramış ve güçlenmiştir. Burada başlıca iki eğilim dikkati çekmektedir: Birincisi, **idarenin yekpareleştirilmesidir.**

mayacak hak ve özgürlükler de dahildir. Bir seyahat özgürlüğünü -özünü zedelemeden- sınırlayabilirsiniz; ama bir düşünce, bir bilim ve sanat özgürlüğünün sınırlı olabileceğini, siz Batılı insanlar olarak tasarlayabilir misiniz?

Bununla da yetinilmemiş, yine bütün hak ve özgürlüklerinin üstüne, -en kaypak kavramlardan örülü- iki şal daha örtülmüştür (m. 13/1,14). Bütün bunlar yetmezmiş gibi, ayrıca her hak ve özgürlük, kendilerine ayrılan maddelerde ayrı ayrı tekrar sınırlanmıştır.

b) Burada bireysel haklar, özgürlükler ve güvenceler bakımından ilk dikkati çeken nokta,

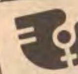
e) Yeni Anayasa, **"siyaset"**e karşı duyulan tedirginliklerle de doludur. Dernek, sendika, kooperatif, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına getirilen siyaset ve işbirliği yasaklarına ek olarak, **siyasal partiler** açısından da son derece daraltıcı bir faaliyet alanı çizilmiştir. Bu kuruluşlar, programları bakımından dar bir takım ideolojik kayıtlarla bağlı tutuldukları gibi, örgütlenme ve faaliyetleri yönünden de kıskaca alınmışlardır: Siyasal partiler, yurt dışında örgütlenemezler; kadın ve gençlik kolları, vakıf kuramazlar; dernek, sendika, vakıf ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla siyasal ilişki ve işbirliği

pılan bir metne "Anayasa" gözüyle bakar; yoksa, halkın iradesini baskı ve korkutma altına alarak ortaya çıkarılan metinlere değil.

Bu nokta bir yana, salt içeriğe bakarak diyeceğim ki, "1982 Anayasası" adı verilen bu metne göre, genel ve olağan yönetim düzeni, çağdaş Batılı özgürlükçü demokrasilerde istisnaî ve olağanüstü hal rejimleri için bile aşırı sayılabilecek sınırlamalar ve kısıtlamalar taşımaktadır. Niçin böyle, diye sorduğumuz vakit, Türkiye'nin **"kendine özgü"** koşulları, böyle bir demokrasiyi gerektirmektedir, diye yanıt vermektedirler; ve eklemektedirler; "Özgürlük gelirse terör ve anarşi de gelir". Oysa siz, Batılı insanlar olarak iyi bilirsiniz ki, demokrasi denen şey, bir **kurumlar ve kurallar bütünüdür.** Bir takım kurumlar ve kurallar vardır ki, bunlar demokrasinin temelini oluştururlar: Toplumda bütün sınıflara ve onların partilerine açık serbest seçimler, bu seçimler sonunda oluşan ve halkın iradesini tüm sınıf ve zümreleriyle temsil eden bir parlamento, güvencelerle donatılmış temel hak ve özgürlükler, yargının bağımsızlığı, hukukun üstünlüğü gibi... Demokrasilerde yönetim mekanizmasının kuruluşu ve işleyişi farklı olabilir; yasama ile yürütmenin karşılıklı ilişkilerinde değişik düzenlemeler görülebilir; bu organlara tanınan yetkiler de değişebilir. Ancak, yukarıda belirtilen temel kurum ve kurallar hiçbir zaman değişmezler. Bunlar, demokratik sistemin, nerede uygulanırsa uygulansın, vazgeçilmez, **onsuz olmaz** (sine qua non) öğeleridir.

Demokrasinin temel kurallarını reddeden bir rejime de demokrasi denmez, denemez.

Teröre gelince... Kararlı bir demokratik yönetim, şiddet yanlısı insanlar varsa, onların üstesinden gelmeyi ve rejimi yaralamadan onları etkisiz kılmayı eninde sonunda başarır. Yıllardır süregelen, şiddet ve terör eylemleri yüzünden Ingiltere'de, Ispanya'

Kadınların ekonomik, politik, medeni ve toplumsal haklarını savunmaya, çocuklarımızın ve gelecek kuşakların mutluluğu için savaşmaya, dünyanın her yanında gerçek demokrasinin kurulabilmesi ve bütün biçimleri ile faşizmin bir daha gelmemek üzere dünya üzerinde silinmesi uğruna yorulmaksızın savaş vermeye and içeriz.
(UDKF Andı)

Kadınlar neden barışın ateşli savunucusudurlar?

Her şeyden önce yaşamı yeniden üreten, cana can veren oldukları için barışı savunurlar. Ölümden değil, yaşamdan yana tavır koymak, ana oldukları için onların doğası gereğidir. Sadece bugün dünyamızda depolanmış atom silahlarının gücünün, Hiroşimaya atılan atom bombasından 1.000.000 kat fazla olduğunu bilmek insanı savaşa karşı eyleme geçirmeye yetmez mi? Ekonomik toplumsal sorunlardan, açlık, işsizlik ve eğitimsizlikten en çok etkilenenler kadın ve çocuklar değil midir? Aşağıdaki rakamlar kadınların, dünyanın dört bir yanında kadınların neden barış gösterileri yaptıklarını, ölüm üslerini işgal ettiklerini, bu uğurda hapislere düşüp işkencelerden geçmeyi göze aldıklarını açıklamaya yetmez mi?

- **Her yıl silahlanmaya 500-600 milyar dolar ayrılıyor. Bu rakam her yıl artıyor. Oysa 1 milyar dolar ile 187 bin kişiye işyeri açılabilir.**
- **Silahlanmaya ayrılan paranın yüzde 10'uyla dünyamızda, açlık, hastalık ve okuma-yazma bilmezliğin kökü kazınabilir.**
- **Bir saniyede silahlanma için yapılan harcama ile 75 kişilik bir çocuk yuvası yapılabilir.**
- **1 Pershing roketi bedeli ile 1 milyon Afrikalı bir yıl boyunca beslenebilir.**
- **1 Tornado uçağı bedeli ile 800 toplu konut yapılabilir.**
- **1 atom denizaltısı bedeli ile 120 tam teşekküllü hastane yapılabilir.**
- **1 Leopard tankı bedeli ile 60 bin kişinin bir yıllık et ihtiyacı karşılanabilir.**
- **1 uçak gemisi bedeli ile 72 bin okul yapılabilir.**
- **1 Awacs uçağı bedeli ile 100**

Zindanda bir demokrasi savaşçısı: Reha İsvan

Barış Derneği davasında, 8 yıla hükümlü Reha İsvan tek kadın tutuklu. Barışı bir an bile başeğmeden onurla savunan bu yiğit kadın, cunta mahkemelerini, barış düşmanlarının yargılandığı bir arena haline getirdi.

Savunmasında, ana olduğu için, eğitimci olduğu için, kadın olduğu için barışı savunduğunu söyleyen İsvan, **"aksi olsaydı, harcanacak gençler, savaşa kurban gidecek eşim, napalm bombaları, nükleer başlıklı füzeler ya da kimyevi silahlarla çiçek açmadan kavrulacak ağaçlar benden hesap sorarlardı"** demişti.

Bu onurlu barış savaşçısının 60. yaşını cuntanın zindanlarında kutlamaması için daya-

Buna göre "bütün Yetkiler Meclisindir". 1921, 1924 ve son olarak da 1961 Anayasaları, haklı olarak bu ilkenin üstüne titremişlerdir. 1982 Anayasası denen metinde de, Meclis, varlığını korumakla ve kanun yapma yetkisini elinde tutmakla beraber, yürütmenin bir kanadı olan **Bakanlar Kurulu**, çeşitli araçlarla ona karşı güçlendirilmiştir: **"Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi"** ile **"Meclisin feshi"**nin kolaylaştırılması bunlar arasındadır. Nitekim, hükümet, bugün, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini, iktisadî politikadan memur rejimine kadar uzanan geniş bir alanda sere serpe kullanmaktadır.

Meclis, bu bakımdan arka plana itilmiş, itilebilmiştir.

Ama, asıl önemlisi, yürütmenin bir başka kanadı olan **Cumhurbaşkanlığı**nın durumudur. Bizde, Cumhuriyet tarihinde, **"hep sembolik"** bir makam olarak görülen bu organ, yeni Anayasayla, hiç de gerekmediği halde, alabildiğine yetkilerle donatılmıştır (m. 104-105) ve bütün devlet organlarının önüne geçirilmiştir. Öte yandan, bu makam Anayasaya göre sorumsuzdur ve kimi işlemleri (m. 105/2), yargı denetiminin dışında tutulmuştur.

Önde gelen bir organ, alabildiğine yetkili, ama sorumsuz!

Düşünebiliyor musunuz?

Cumhurbaşkanı, ayrıca şu iki organla, hükümete giderek Meclise, istediğini kabul ettirebilecek durumdadır: **Millî Güvenlik Kurulu** ile **Cumhurbaşkanlığı Konseyi.** Milli Güvenlik Kurulu, asker-sivil karışımı bir organdır. Cumhurbaşkanlığı Konseyi ise, 12 Eylül darbesini yapmış öteki generalleri içine almaktadır; ve aslında eski Milli Güvenlik Konseyi'nin bir devamıdır. Her ikisinin de görev alanına hemen her konu sokulmuştur. Cumhurbaşkanlığı Konseyi, üyeleri, **"anayasal görevleri gereği"**, Milli Güvenlik Kurulu'na tam yetkiyle katılmaktadırlar. Bugünkü Meclis, iktidarı ve muhalefetiyle ısmarlama bir topluluk olduğu, 12 Eylül rejimiyle uzlaşmış bulunduğu, giderek toplumun tutucu güçlerini içine aldığı için bir sorun çıkmıyor; ama, Meclise bir gün toplumun ilerici ve demokrat güçlerinin doluşması halinde -ki bunun önüne geçmek için de her türlü önlem alınmıştır- Cumhurbaşkanı, yedeğine bu iki kurumu, dikkati çekmektedir: Birincisi, **idarenin yekpareleştirilmesidir.** Eski anayasal düzendeki iki büyük özerklik alanı, (yani üniversiteler ve TRT), 1971-73'te başlayan ve 1982 Anayasası ile noktalanan süreçle ortadan açıkça kaldırılmışlardır. Ikinci eğilim ise, merkeziyetçiliğin ve merkezin, **yerel yönetimler üzerindeki denetiminin güçlendirilmesi, yerinden yönetim ilke ve güvencelerinin zayıflatılmasıdır.**

b) Siyasal karar organları, özellikle yürütme karşısında, **yargı** da zayıflamıştır.

Gerçekten, 1961 Anayasası, mahkemelerin bağımsızlığı, yargıç teminatı, kanunların ve idari işlemlerin yargısal denetimi konularında etkili mekanizmalar oluşturmuştu. Yeni sistemde yargıçlar, seçimleri, atanmaları ve özlük işleri bakımından, büyük çapta yürütmeye bağlı olan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na bağlanmışlardır (m. 159).

Yeni sistemde birçok yüksek mahkemenin üyeleri de ya tamamen (Anayasa Mahkemesi, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek Idare Mahkemesi), yada kısmen (Danıştay üyelerinin dörtte biri), doğrudan doğruya yada dolaylı olarak Cumhurbaşkanınca seçilip atanmaktadır.

Ayrıca, yürütme organına bağlılıkları daha da açık ve seçik olan **Devlet Güvenlik Mahkemeleri**nin sivilleri yargılama yetkisi de genişletilmiştir.

Yargı organının siyasal organları, yani yasama ve yürütmeyi, hukuksal işlemleriyle ilgili alanda denetleyebilme yetkisi hayli kısılmış, hatta etkisiz kılınmıştır. Kaldı ki, yeni Meclisin kuruluşundan önce Milli Güvenlik Konseyi'nce çıkarılmış olan kanunların ve öteki işlemlerin Anayasaya aykırılığı hiçbir suretle ileri sürülemez ve dinlenemez.

Özgürlük düşmanı bir anayasa

Hak ve özgürlüklere gelince... 1982 Anayasası denen belgede, onlara vurulan darbe daha korkunçtur.

a) Önce, bir **"genel sınırlama maddesi"** ile, istisnasız bütün hak ve özgürlükler sınırlanmıştır (m. 13/3). Bunlara düşünce, bilim ve sanat özgürlükleri, dilekçe verme hakkı, savunma hakkı gibi, nitelikleri icabı sınırlana-

gürlükler ve güvenceler bakımından ilk dikkati çeken nokta, özgürlüklerin ancak **"Yargıç kararıyla"** kayıtlanabilmesi kuralının artık hemen hemen ortadan kalkmış olmasıdır. Yeni Anayasaya göre, "gecikmesinde sakınca bulunan" her durumda, yargıç kararı olmaksızın, kişi özgürlüğü ve dokunulmazlığına, özel yaşamın ve haberleşmesinin gizliliğine son verilebilir; idarî makamlar buna yetkilidir. Hatta, sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde, yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında, öldürme fiilleri de hukuka uygun sayılmıştır.

Insanın en kutsal hakkı olan **"yaşam hakkı"**nın karşısına dikilmiş tehlikeyi düşünebiliyor musunuz?

c) **Basın ve yayın özgürlükleri** de en çok hırpalanan özgürlükler arasındadır. Ceza Kanunu'nda bulunan **"fikir suçları"** anayasallaştırılarak düşünce özgürlüğü daha da kısılmış, hatta **"kanunla yasaklanmış herhangi bir dil"**de -ki burada kastedilen doğrudan doğruya **"kürtçe"**dir- düşüncelerin açıklanması ve yayılması yasaklanmış, basın, radyo, televizyon ve film sansürü meşrulaştırılmış, yabancı ülkelerde basılan eserlerin yurda sokulması kısıtlanmış, kapatılan bir süreli yayının devamı niteliğindeki her türlü yayın yasaklanmış, basımevi ve eklentilerine el koyma ve işletilmekten alıkonulma mümkün kılınmıştır.

d) Anayasada, **kollektif hak ve özgürlükler** karşısında daha büyük bir ürküntü vardır: Toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü, dernek kurma hakkı için getirilen sınırlamalar bunu gösteriyor. Hele sendika, grev, toplu sözleşme gibi kollektif sosyal haklar söz konusu olduğunda, özellikle siyaset yasaklarıyla da beslenen özel kısıtlamalara bakınca, Anayasa'ya egemen olan **"antisosyal espri"** iyice ortaya çıkmaktadır. Bunlara bakarak anlıyoruz ki, yeni düzende, emekçilerin sosyal ve hukuksal mücadele ile haklarını elde etmeleri dönemi esas olarak son bulmuştur; onun yerine, Yüksek Hakem Kurulu gibi, aslında sermayenin doğrultusunda hareket edecek olan bir takım kuruluşların **"vesayet"**i geçirilmek istenmiştir. Nitekim, uygulama daha şimdiden bu yönde gelişmeye başlamıştır.

rumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla siyasal ilişki ve işbirliği içinde bulunamazlar; bunlardan maddi yardım alamazlar; yurt dışındaki kuruluşlarla ilişkiye geçemezler. Öte yandan, devlet memurları ve öğrenciler, siyasal partilere üye olma hakkından da yoksun tutulmuşlardır (m.68-69)

Bütün bu aşırı sınırlamalar, bize şunu göstermektedir: Bugünkü Anayasa'yı yapanlar, **atomlara ayrılmış**, birbirinden kopuk kişilerden oluşan bir toplum istemektedirler; onlara göre, bu toplum, aynı zamanda **siyasetten arındırılmış** (depolitize ve apolitik) bir toplum olmalıdır.

Düşünmeyen bir toplum, dilsiz, sesini çıkarmayan bir toplum!

Bütün bunların altında bir **"korku"** gizlenmektedir aslında: Düşünceden korku, bilimden ve sanattan korku, yurttaştan korku, tek kelimeyle insandan korku. Işte, bu Anayasa'yı yapanların ruh ve kafa yapısı, yaşam ve dünya görüşleri! Bana sorarsanız, bütün bu ruh ve kafa yapısının, bu yaşam ve dünya görüşünün temelinde **faşizmin iğrençliği** yatmaktadır.

Evet, tek kelimeyle faşizm!

Ve bütün bunlar, öyle propagandası yapıldığı gibi, yurdu ve özgürlükleri kurtarmak için değil, başta emperyalizmin dayattığı ve içerdeki bir avuç asalak, çıkarcı çevrenin- ki ordu da, kapitalizmin doğrudan doğruya bir ortağı olarak bu çevreye girmektedir- yararına hizmet edecek bir "model"i, zorla uygulatmak için yapılmıştır.

Anayasa mı, zabıta talimatnamesi mi?

Özet olarak, ne hüküm vereceğiz bu "1982 Anayasası" denen metin hakkında?

Anayasa adına ortaya çıkarılmış bu metnin nasıl yapıldığı ve yürürlüğe konulduğu konusuna girmek istemiyorum. Aslında, yönetimce atanmış üyelerden oluşan bir düzmece meclise hazırlattırılıp, bir yandan karşı propaganda ve görüş bildirmenin yasaklandığı, sandık başına gitmemenin cezalandırıldığı, öte yandan tüm devlet olanaklarının "evet" oyu için seferber edildiği koşullarda halk oylamasına sunulan bu metin, bana sorarsanız daha doğuşunda sakattır. Bilim, demokratik yöntemlere göre ya-

gelen, şiddet ve terör eylemleri yüzünden Ingiltere'de, Ispanya'da, Italya'da demokrasinin askıya alınması, özgürlüklerin kısılıp yokedilmesi neden hiç sözkonusu olmuyor?

Kitle düzeyinde demokrasi kültüründen geçer not almış olan Türkiye'nin insanları özgürlük içinde yaşamaya layıktır. Onları bundan yoksun kılmanın, halk düşmanlığı dışında, hiçbir gerekçesi yoktur.

Kısacası, Türkiye'ye demokrasi gelmemiştir. "1982 Anayasası" denen metnin kurduğu rejimin demokrasiyle -uzaktan yakından- hiçbir ilişkisi yoktur. 12 Eylül darbesiyle Türkiye'de ayaklar altına alınan kurumlar, değerler, nice özveriler bahasına elde edilmiş tarihsel ve sosyal kazanımlar, çiğnenmiş olarak kalmaktadırlar. Ve anayasa hukuku ve siyaset biliminin bana verdiği yetkiyle söylemiş olayım, "1982 Anayasası" adı verilen bu metne, gerçek anlamıyla anayasa da diyemeyiz; bu -olsa olsa- bir **zabıta talimatnamesi,** bir disiplin yönetmeliği, bir **kışla talimnamesi,** ve daha da iğrenci, **sermayenin emeğe karşı manifestosudur.**

Bu niteliğiyle, bir demokrasi getirmediği gibi, demokrasinin önünde de baş engellerden biridir. O yüzden de, Türkiye'de demokrasi için mücadele verdiklerini söyleyenlere sizlerin soracağınız ilk soru şu olmalıdır: "Bu Anayasa'ya taraftar mısınız, değil misiniz?" Eğer taraftarsa, biliniz ki o insan ya bir aymaz, ya da bir sahtekârdır; eğer bu Anayasa'ya karşıysa, onunla Türkiye'de demokrasinin sorunları üstüne oturup konuşabilirsiniz.

Bu Anayasa'ya karşı çıkmak, demokrasiye inanmanın asgarisidir, temel kriteridir.

DÜZELTME

Sayın Server Tanilli**'nin, geçen sayımızda parçalar yayınladığımız konuşmalarının ilkinde geçen,** "Eğer taraftarsa, biliniz ki o insan ya bir aymaz, ya da bir sahtekârdır" **cümlesindeki -gafil anlamına-** "aymaz" **kelimesi, yanlışlıkla** "hayvan" **olarak çıkmıştır. Bu sayımızda, o konuşmanın bütününü verirken, hem Tanilli'den, hem okuyucularımızdan özür diliyoruz.**

okul yapılabilir.

●1 Awacs uçağı bedeli ile 100 elektronik hastalık araştırma aracı yapılabilir.

60. yaşını cuntanın zindanlarında kutlamaması için dayanışmamızı yükseltmek hepimizin tarihsel sorumluluğudur.

Türkiye ilerici kadın hareketi on yaşında

İlerici Kadınlar Derneği, Türkiye'de 1970'lerin ilk yarısında yükselen işçi sınıfı ve demokrasi hareketi içinde doğdu. 3 Haziran 1985'te onuncu kuruluş yıldönümünü kutlayacak. 1979 1 Mayıs'ı öncesinde, kadınların uyanışından rahatsız olan egemen güçler tarafından faaliyeti men edilen ilk kuruluş İKD oldu. Çünkü Türkiye tarihinde ilk kez kadınlar yığınsal bir güç olarak ağırlıklarını hissettirmeye başlamışlardı.

Daha kurulduğu günlerde, Stockholm Barış Çağrısı'nı Türkiye'de imzaya açan ilk örgüt oldu. Etkili bir kreş kampanyası yürüttü. Kreş artık toplu sözleşmelerde işçilerin yeni bir talebi haline gelmişti. **Eşit işe eşit ücret** belgisi de İKD'nin çalışmalarıyla kitlelerin bilinçli talebi oldu.

Tarlada tezgahta doğuma son, diyerek işe girişen Ilerici Kadınlar Derneği, doğum izinlerinin uzatılması ve birleştirilmesi için, evlere gündeliğe giden ve eve iş alan kadınların sigortalanması için başarıyla sonuçlanan kampanyalar yürüttü. 0-6 yaş arası çocuklara belediyelerin, ilkokul çocuklarına da devletin ücretsiz süt vermesini sağlamak için yürüttüğü ve kimi belediyelerin bu talebi yerine getirmeye başladığı kampanya, İKD'nin yasaklanmadan önceki son kampanyasıydı.

12 Eylül'den sonra doğal olarak İKD için de dava açıldı. Yöneticileri için 30 yıla varan cezalar isteniyor. Ancak İlerici Kadınlar Derneği'nin Türkiye'de başlattığı ilerici kadın hareketi geleneği yaşıyor ve yaşayacak.

8 Mart yığınsal olarak kutlanıyor

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlama toplantıları, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yürüyüşler, mitingler ve kültür etkinlikleri ile sürüyor. Sendikaların, Türkiyeli ve Avrupalı kadın örgütlerinin katıldığı toplantılarda, Türkiye Barış Derneği Davası'nda tek kadın tutuklu **Reha İsvan**'la dayanışma kampanyası da başlatıldı.

2 Mart günü Strasbourg'da yapılan toplantıda, Strasbourg'lu ilerici kadınlar, Türkiye'de faşist diktatörlüğe karşı savaşan, evladını, kocasını yitiren, işkencede, mahkemede direnen, yiğit devrimciler yetiştiren Türk ve Kürt kadınlarının selamlandığı toplantıda, Türkiye demokrasi güçleri ile dayanışmanın yükseltilmesi istendi.

3 Mart günü Düsseldorf'da, DTI-GB ve DGB'nin ortak düzenlediği toplantıda DGB temsilcisinin selamlama konuşmasından sonra, "kadınların dünü, bugünü" anlatıldı. Çeşitli kültür etkinliklerinin olduğu toplantı coşkulu geçti.

8 Mart günü Wiesbaden'de aralarında FIDEF'in de bulunduğu 13 kadın kuruluşu kutlama programını saat 17'de meşaleli yürüyüş ile başlatacaklar. Kutlama, mitingden sonra kültür gecesi ile devam edecek.

Reha İsvan'la dayanışma kampanyası sürüyor: İngiltere, Sheffield Belediye Başkanı Lord Mayor, Ahmet İsvan'a gönderdiği mektupta, eşi Reha İsvan'la sürdürülen uluslararası dayanışma kampanyasını desteklediğini, 1985 yılında Reha Isvan'ın özgürlüğe kavuşmasını dilediğini bildirdi. Lord Mayor Başbakan Turgut Özal'a gönderdiği mektupta ise, Türkiye'nin de üyesi bulunduğu Avrupa Konvansiyonu'nun 10 ve 11. maddelerindeki insan hakları bölümüne işaret ederek, yurdunu sevmek ve barışı savunmaktan başka bir suçu olmayan Reha İsvan'ın anayasal ölçüler içinde özgürlüğe kavuşması gerektiğini belirtti.

8 Mart 1985: Kadınlarımız acılı, yoksul, kadınlarımız işkencede, zindanda... Ama herşeye rağmen, ama düşmana inat, en zor koşullarda da olsa direnmeye, savaşmaya kararlı...

Kadınların barış, eşitlik, demokrasi ve ilerleme için savaşım günü: 8 Mart

Kadın hakları için verilen savaşım daima eşitsizlik ve sömürüye karşı savaşımın yükseldiği dönemlerde yükselir. Binlerce yıl sessiz çoğunluk olarak kabul edilen, ilk defa "hak ve eşitlik" talebiyle 18. yüzyılda ortaya çıkan kadınlar, 1789 Fransız Burjuva Devrimi'nden sonra yayınlanan "İnsan Hakları Birdirgesi"nde vatandaştan bile sayılmamışlardı. O yıllarda "Madem ki kadına giyotine çıkma hakkı veriliyor, öyleyse kürsüye çıkma hakkı da verilmelidir" diyen,kadın hareketinin öncülerinden Olymp de Gauge, iki yıl sonra yayınladığı bir bildiriden dolayı giyotinde idam edilmişti. Kadınları daha sonra Paris Komünü'nde barikatlarda, Komün'ün başarısızlığından sonra sürgünde ve cezaevlerinde görüyoruz. 1910 Kopenhag 2. Uluslararası Kadın Konferansı'nda Clara Zetkin: "Kadın ve erkek işçilerin kol ve kafa işçilerinin savaşlarında ortak oldukları vurgulanmalı, kadınların kurtuluşunun ekonomik, politik yönleri savunulmalıdır" diyor ve 1857'de New York'da eşit işe eşit ücret, 10 saatlik işgünü ve çalışma koşullarının düzeltilmesi için,40 bin tekstil işçisi kadın tarafından grevin başlatıldığı gün olan 8 Mart'ın bundan böyle her yıl "uluslararası emekçi kadınlar günü" olarak kutlanmasını öneriyor. Ve 8 Mart, o tarihten itibaren kadınların, eşit haklar için, barış, demokrasi, toplumsal ilerleme için dünyanın dört bir yanında savaşım bayrağını yükselttikleri bir gün olarak kutlanıyor.

Kadınlarımızın yüzü acılarımızın kitabıdır, acılarımız, ayıplarımız ve döktüğümüz kan, kara sabanlar gibi çizer kadınların yüzünü. Ve sevinçlerimiz vurur gözlerine kadınların göllerde ışıyan seher vakitleri gibi. Hayallerimiz yüzlerindedir sevdiğimiz kadınların görelim görmeyelim karşımızda dururlar gerçeğimize en yakın en uzak...

F.Almanya'da kadın olmak zordur... Yabancı kadın olmak daha da zor!

Yedi iklim dört bucaktan gelmiş milyonlarca emekçi kadınız Batı Avrupa'da. Ama hangi iklim, hangi bucaktan olursak olalım, haklarımız için vermezsek el ele sefaletimiz bitmez.

FAC'de yabancıysanız, hele de Türkiyeli bir göçmen kadınsanız işiniz çok zordur. Yurdunuzdan sırtınızda getirdikleriniz eğitimsizlik, kendine güvensizlik, ayıplar, günahlar, baskılarsa, bu ülke onlara yenilerini ekler. En başta dil sorunu, yabancı bir topluma uyum sağlamamak dışlanmak... Sonra Yabancılar Yasası dikilir karşınıza.

Biz tüm ezilenlerle birlikte Türk, Alman, Yunan demeden omuz omuza haklarımız için mücadele etmedikçe daha da binerler sırtımıza. Haklarımızı daha da budamak için fırsat kollarlar. İşte Yabancılar Yasası, işte Aileleri Birleştirme Yasası, işte Anneyi Koruma Yasası. Gün günden aleyhimize değiştirilip duru-

Kadınlarımız var hapishane önlerinde yakınlarını bir an görebilmek için savaşım veren. Kadınlarımız var faşist yargıçlar

Düşmana inat!

Berrin UYAR

O gün 8 Mart'tı. Metris'te kadın koğuşları haftalardır bu güne hazırlanıyorlardı. Cezaevi yönetiminin haberi olmasın diye gizlice sürdürdüğümüz çalışmalar arasında, bir tiyatro, koro, halk oyunları, eğlenceler, açık oturumlar vardı. Eski elbiseleri bozarak folklorik giysiler yapıyor, hediyelik eşyalar hazırlıyorduk. Koğuşta kimsenin bilmediği bir diğer sürpriz ise, birkaç arkadaşla birlikte, günlerce meyva ve bisküvi haklarımızı biriktirerek, gece yarısı kimse görmeden yaptığımız meyva pastasıydı. Onu sarıp sarmalayıp, ranzaların altına saklamıştık. Koğuş nöbetçisi olan arkadaşlar sabah erkenden koğuşu pırıl pırıl temizlemiş, beyaz çarşafları işleyerek yaptığımız örtüleri masaların üstüne örtmüş, ortada dağınık havası verecek hiçbir şey bırakmamışlardı. Koğuş mis gibi sabun kokuyordu. O gün bizim bayramımızdı ve biz en güzel giysilerimizi giymiş, süslenmiştik. Kutlama programı havalandırmadan girdikten sonra başlayacak, fasılalarla akşama kadar sürecekti.

Havalandırmaya neşeyle çıktık. Haftanın beş günü etrafı yüksek duvarlarla çevrili bu beton avluda 20 dakika gezinme hakkımız vardı. Ama o gün voltamız cop sesleriyle kesildi. Bir delikanlıyı, izbandut gibi bir sürü er coplayarak, döverek hücreye götürüyorlardı. Acıdan yüzü gerilmiş olan genç bağırmıyor yalnızca slogan atıyordu. Biz ise çaresizdik. Ona yapabileceğimiz tek yardım sloganlarına katılarak desteklemekti. Sesimizi duyan erler onu bir an soluklanmaya bırakıp, pencereden bize küfürler savurarak yine "asli görevlerine" döndüler. Ortalık tekrar sakinleşti. Artık gardiyan kadının "**hadi kızlar havalandırma bitti**" demesini beklediğimiz bir anda kapı açıldı. Avluya kudurmuş gibi giren bir sürü er, coplarla üstümüze saldırıp bizi zorla koğuşa soktular. Koğuşun demir kapısı ardımızdan kapanıp, ağır kol demiri sürgülendiğinde kendimize gelebildik. Halimiz çok perişandı. Birbirimize bakıp kahkahalarla gülmeye başladık. Sabah özene bezene giydiklerimiz parçalanmış, düğmeler kopmuş, saçlarımız yolunmuştu. Birez da sinir bozukluğu ile devam eden kah-

İşte Anneyi Koruma Yasası. Gün günden aleyhimize değiştirilip duruyor. Ses etmezsek bay Zimmermanlar durumumuzu daha da beter edecekler. Nitekim ailenin birleşimi konusundaki uygulamalar 1981 Aralık ayında, FAC Hükümeti kararıyla değiştirildi. Hem de en çok kadınların zararına.

● **Ülkesinden F.Almanya'daki eşinin yanına gelen kadın, çalışma iznini alabilmek için dört yıl beklemek zorundadır. Bu hüküm, karısının yanına gelen erkek için de geçerlidir. Böylesi bir durumda da ailenin tüm yükü kadının omuzlarına binmektedir.**

● Kendi ülkesinden evlenen yabancı, (kadın-erkek) eşini FAC'ne aldırabilmek için kimi eyalette bir yıl, kiminde üç yıl beklemek zorundadır. Ayrıca 8 yıldır burada çalışıyor olmak, yeterli gelir, yeterli konut sahibi olmak şartları da aranmaktadır.

● **Ailelerin çocuklarını yanlarına getirmelerindeki yaş sınırı 16'dır. Bu sınır 6 yaşa indirilmek isteniyor. Yeni Yabancılar Yasası Tasarısı'nın yarattığı büyük tepki nedeniyle bu sınırlama** şimdilik ertelenmiştir.

● Analık izni parasında yasayla yapılan değişiklik 1 Ocak 1984'den itibaren yürürlüğe girmiştir. Buna göre eskiden 750 DM. olan aylık izin parası 510 DM.'ye indirilmiştir. Üstelik de analık izninde geçen süre emeklilik sigortası prim ödeme süresinden sayılmamakta, **boş zaman** olarak kabul edilmektedir. İşte bu düzenin analığa duyduğu **saygı** (!) (4 aylık analık izni parasından kadının kaybı 960 DM tır).

● **Çocuğunu emziren her anne, Anneleri Koruma Yasası'na göre günde iki kez yarım saat veya günde bir saatlik emzirme izni hakkına sahiptir. Işyeri çevresinde emzirme odası bulunmadığı durumlarda ise, 90 dakikalık emzirme süresi hakkı vardır. Bu süre için anne ücret kaybına uğratılamaz ve bu süre daha sonra fazla çalışmayı gerektirmez. Yasaya rağmen çoğu işyerinde emzirme süresi izni verilmemekte ve emzirme odaları açılmamaktadır. Anneleri Koruma Yasası'na göre her annenin gerektiğinde işverene emzirme odası açması için dava açma hakkı vardır.**

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde göçmen olarak çalışan ya da oturan kadınlarımız bir yandan da barış, demokrasi, iş ve eşit haklar için istemlerini haykırıyorlar

Kadınlarımız var hapishane önlerinde yakınlarını bir an görebilmek için savaşım veren. Kadınlarımız var faşist yargıçlar karşısında idamla yargılanan ve başeğmeyen. Kadınlarımız var mal olup pazara sürülen

Faşist rejim kadınlarımıza ne getirdi?

Ülkemizde kadınlar acılı... Evlatlar, kocalar, nişanlılar zindanda. Dışarda kalanlar ise işsiz. Karınlar doymuyor. "Zaten, faşizm kadınlara acı, baskı, yoksulluk ve işsizlikten başka ne getirebilir?" diye sorarsanız, biz bir ek daha yapabiliriz: Fuhuş ve ahlaki çöküntü. Yalnız kadınlar için değil, insanım diyen herkes için bundan daha aşağılayıcı ne olabilir? Ha, evet... Bir de vatan satıcılığı var. Yurdumuzu yer altı ve yer üstü kaynaklarıyla parsel parsel satışa çıkaran Evren-Özal ikilisinin umurunda mı? Fuhuş artmışmış, ne gam! Zaten kadınlara siyasal hakların verilişinin 50. yıldönümünde Bayan Özal da "kadın haklarını korumak ve savunmak kaygısında değiliz" **demedi mi? İnsanlar açmış, umurlarında mı? Özal'a göre ekonomi** "tıkırında". **Asgari ücretin 16.000 lira, bir kilo etin 1100 lira olduğu, son bir yılda açık işsiz sayısının 100 bin arttığı, dış borçların 771 milyar liradan 972 milyar liraya çıktığı, bir ekmeğin 50-60 lira olduğu Türkiye'de Özal'a göre** "işler tıkırında"**! Ya fuhuş ve ahlaki çöküntüye ne dersiniz? Yetkililerin "Ne kadar fahişe, eşcinsel, eroinman, yankesici, hırsız var, sayılarını bilemiyoruz" diye dile getirdikleri gerçek, toplumumuzun, değer yargılarımızın 12 Eylül'den sonra süratle nasıl çürütüldüğünü göstermiyor mu? Ahlak zabıtasının kayıtlarına göre, Türkiye'de 1974 yılında 2 bin olan "vesikalı kadın" sayısı 1983 sonunda 230 bin rakamına ulaşmış. Sokaklarda** "müşteri bekleyen kadınların" **sıradan görüntüler haline geldiği ülkemizde, bu sayının çok daha yüksek olduğu bir gerçek. Zira gazete sayfaları hergün "geçim sıkıntısı nedeniyle, kızını, kendini, karısını, torununu satan insanlarımızın utanç dolu yüzleriyle doluyor." İşte faşizmin kadınlara getirdikleri, işte** "işler tıkırında" **denen ülkemiz insanlarının sürüklendiği uçurum. Ancak bu böyle gitmez. Dün hakları için mücadele etmeleri gerektiğini ve kadının kurtuluşunun toplumun kurtuluşuyla mümkün olduğunu öğrenen kadınlarımız, bugün "ağlayan kadınlar", "anası ağlatılanlar" bir gün gelir hesap sorarlar.**

muş, saçlarımız yolunmuştu. Biraz da sinir bozukluğu ile devam eden kahkahalarımız, kapının dışında **"ne zaman ağlayacaklar"** diye bekleyen görevlileri iyice hırslandırmış olacak ki, yeniden içeri daldılar. Bu kez operasyon (!) beş dakikadan fazla sürmemişti. Ama onlar tüm sandalye ve masalarımızı da alarak dışarı çıktıklarında koğuş tam bir savaş meydanını andırıyordu.

Günlerdir hazırladığımız her şey parça parçaydı. Yer, öbek öbek saçlarla, teki kaybolmuş terlik ve ayakkabılarla, kırılmış tabak, bardak, ezilmiş yiyeceklerle doluydu. Daha önce üzerlerine karanfiller işleyip masalara serdiğimiz örtüler yağ, çamur içinde yerlerdeydi. Bazı arkadaşlar yedikleri dayak yüzünden duvar diplerinde kalmış, kimi belini, kimi başını tutarak doğrulmaya çalışıyordu. Bu kez gerçekten ağlanacak bir halimiz vardı. Tam o sırada tuvalet tarafından bir kahkaha koptu. Koştuk. Manzara çok soyuttu. Aramızda en ufak ve çevik olan bir arkadaşımızı, erin biri yakalamaya çalışmış, sonunda banyoda kıstırmış. Hırsını alamayınca da onu su dolu bir çamaşır leğeninin içine atmıştı. Kızcağız biraz gülmekten, biraz da can acısından leğenden çıkamıyor, kalktıkça yeniden içine düşüyordu.

Bu olay tüm acılarımızı bir anda unutmamıza yetti. Yaralar sarıldı. Sanki birşey olmamış gibi çalışmaya başladık. Bir saat içinde koğuş yeniden parladı. Ve işin en güzel yanı, hiç aklımızdan çıkmayan pastamız gizlediğimiz yerde aynen duruyordu.

8 Mart kutlamalarına hemen Artvin Ekibimizin oyunlarıyla başladık. Ardından koğuşta bulunan tüm tutuklular tarafından kabul edilen ortak bir metin okuduk. Bu metnin hazırlanması çok zor olmuştu. Çünkü koğuşta 12 ayrı siyasi yapı temsil ediliyordu. Kutlama geç saatlere kadar sürdü. Geceyarısı arkadaşları yere, işlediğimiz örtülerin etrafına oturttuk. Ve günün sürprizi olan, üzeri tığ işi kırmızı karanfille süslü pastamızı çıkarttık. Soğuk çay ve limonatamız bile vardı. Öyle bir tezahürat yapıldı ki, az sonra kapının üstündeki mazgal açıldı. Polis kadın merak ve haset dolu gözleriyle bizi süzdü. Ve yalnızca **"Bu kadar dayaktan sonra halâ gebermediniz de pasta zıkkımlanabiliyorsunuz, pes vallahi..."** dedi.

Evet düşmana inat yaşadık, direndik. Şimdi yine hapiste yada dışarda, en zor koşullarda da olsa bayramlarını kutlayan, direnen, savaşan kadınlarımızı, tüm arkadaşlarımı yürekten selamlıyorum.

8 Mart 1985'de, bir kez daha...

Beria ONGER
(İKD Genel Başkanı)

Bu yıl 8 Mart Dünya Kadınlar Gününün 75. yıldönümünü kutluyoruz. Bugün tam 75 yıldır dünyanın her kıtasında, her ulustan, her ırktan, her renkten kadınlar olarak eşitlik için, barış için, ilerleme için gene savaşımdayız 8 Mart'ta.

Bugün, 75 yıl önce 8 Mart'ın Dünya Kadınlar Günü ilan edilmesinin başını çeken, demokratik kadın hareketinin öncülerinden Clara Zetkin'i saygıyla anıyoruz.

Bugün, bir emekçi kadın hareketinin yaratılmasının ve artık bir Dünya Kadınlar Gününe gereksinim duyulmasının zeminini hazırlayan.

● 8 Mart 1857'de daha iyi çalışma koşulları ve **oy hakkı için** eyleme geçen New Yorklu tekstil işçisi kadınları,

● Paris Komünü'nün barikatlarında savaşarak komünün bayrağında simgeleşen onbinlerce Fransız kadınını,

● 1899'da ilk kez barış için **Lahey**'de 1. Dünya Kadınlar Kongresi'ni toplayan kadınları,

● Daha yüzyılımızın başında Almanya'da sendikal hareketin yaygınlaşmasında önemli bir rol oynayan işçi kadınları,

● 1905-1907 yıllarında Rusya'da yükselen genel grevlerde yığınsal olarak yer alan Rusya emekçi kadınlarını

anıyoruz. Bu yiğit kadınların savaşımı, yüzyılımızın insanlık tarihinin en köklü değişikliklerine sahne olmasına vazgeçilmez bir katkıydı. Onlar kadınların yeniden toplumda eşit konumlarını elde edebilme savaşımının öncüsü oldular. Milyonlarca kadının haklarının bilincisine varmasını ve yeryüzünün birçok köşesinde yepyeni dünyalar kurulmasında önemli roller oynamasını sağladılar. Onların mücadelesini bugün de sürdürmekten onur duyuyoruz.

Bu yıl, bugüne dek görülen en kanlı, en yıkıcı savaşın 2. Dünya Savaşı'nın sona ermesinin 40. yılını da kutluyoruz. Bu savaş sırasında milyonlarca kadın Hitler faşizmi ve Japon militarizminin vahşetini durdurmak için direnişe geçmişti. Gene onlardan milyonlarcası bu amaçla cephede yada cephe gerisinde direniş hareketinde hayatını verdi. Faşizme ve militarizme karşı şimdi her zamankinden daha büyük önem taşıyan savaşımımızda onların örneklerinden güç alıyoruz.

Gene bundan 40 yıl önce, 1 Aralık 1945'de Paris'te biraraya gelen pek çok ülkenin temsilcisi kadın barış için, faşizmi tarih sahnesinden silip atmak amacıyla Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'nu kurdular. Türkiyeli kadınlar olarak bizler bu 8 Mart'ı UDKF'nin yüzmilyonlarca üyesiyle birlikte, onlardan destek alarak, aynı amaçlar için uğraşı vererek kutlamaktan gurur duyuyoruz.

8 Mart 1985'de ülkemizde bağımsızlık, barış, insanca yaşamak için, kadın hakları için uğraşı vermiş sayısız kadını anıyoruz. Ulusal bağımsızlık savaşımımızın kahraman kadın savaşçıları, halkımızın mutluluğu, işçi sınıfının çıkarları için yılmazca uğraşı veren onbinlerce kadın bugün gene yanımızda, bize güç savaşımımızda destek oluyorlar.

8 Mart ülkemizde ilk kez yığınsal olarak bundan tam 10 yıl önce kutlandı. bu kutlamayı gerçekleştiren kadınlar kısa bir süre sonra, 3 Haziran 1975'de İlerici Kadınlar Derneği'ni kurdular. Ancak İKD'nin başı çekmesi sayesinde 8 Mart yurdun en ücra köşelerine kadar tanındı, öğrenildi, Türkiye demokratik kadın hareketinin de geleneği haline geldi. Bunu sağlamak için onbinlerce kadın büyük fedakârlıkla çalıştı, didindi. Geceyarılarına kadar yaptığı börekleri ertesi gün satarak 8 Mart toplantısına para sağlayan ninelerden, bu uğurda yaşamını bile vermeye çekinmeyen Meryem Karakızlara kadar sayısız yiğit İKD üyesi hiçbir zaman unutulmayacaktır, unutulmamalıdır.

Onların emeklerinin boşa gitmemesi, ülkemizde filizleri atılan demokratik kadın hareketinin gelişmesi için bu yıl 5 yıldır ki pek çok ilerici kadın en ağır koşulları göğüsleyerek direniyor. 8 Mart'ları hapislerde bile kutlayan, her türlü işkenceye karşı insanlık onurunu koruyabilen, cunta mahkemelerinde kadın hareketini savunan kardeşlerimizle övünüyoruz. Türkiye'nin bugünkü koşullarında 8 Mart'ı işyerinde yada mahallesinde arkadaşlarıyla birlikte kutlamak, bugün yakınlarını faşist yada devlet terörüne kurban vermiş kadınlarla birlikte olmak, hatta göğsüne bir küçük kırmızı 8 Mart karanfili iliştirmek kahramanlıktır. Binlerce kadın bunu 5 yıldır gözünü kırpmadan yapıyor.

Bir çok ilerici kadın yıllardır 8 Mart'ı ülkemizden, dostlarından, sevdiklerinden uzakta, sürgünde kutluyor. Binlerce kilometre uzakta da olsa Türkiye'deki kardeşlerinin savaşımını beyninden, onların güçlüklerini ve acılarını yüreğinden çıkarmadan, onlarla dayanışmayı yükseltmek, dünya demokrat kadınlarıyla kardeşçe bağları sıkılaştırmak için durmaksızın, her fırsattan yararlanarak çalışmak da kahramanlıktır.

8 Mart artık, iş için, ekmek için yurdundan ayrılmak zorunda kalmış Türkiyeli göçmen kadınlar arasında da bir gelenektir. Bugün Batı Avrupa'da özgürlükleri ile tüm göçmen kadınlara örnek olan Türkiyeli kadınlar 8 Mart'ı yaşadıkları ülkelerin işçi, emekçi kadınlarıyla birlikte, uluslararası dayanışmanın en güzel örneklerini vererek kutluyorlar. Göçmen işçilerin hakları için savaşımı o ülke işçi sınıfının istemleriyle bağlıyorlar. Türkiye'deki kardeşleriyle sürdürdükleri dayanışmayı 8 Mart'larda daha da yükseltiyorlar.

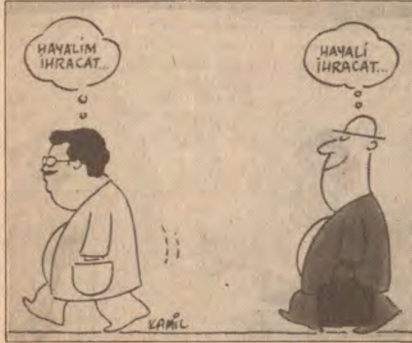
Kısaca bugün Türkiyeli kadınlar nerede, hangi koşullarda olurlarsa olsunlar, 8 Mart'ı yaratan kadınlara lâyık olduklarını, dünya demokratik kadın hareketinin şerefli bir parçası olduklarını kanıtlıyorlar.

8 Mart 1985'de hepimiz bir kez daha barış, eşitlik, ilerleme için savaşımda kararlılığımızı pekiştirelim.

Yağma resmi hükümet politikası oldu, devleti soymak ise tekelci parababaların asıl ticari faaliyetine dönüştü...

Kimin eli kimin cebinde belli değil ama... holdinglerin eli devletin cebinde!

"Şikago oğlanları"ndan oluşan Özal'ın **"çekirdek kadrosu"**, vergi iadeleriyle, KDV uygulamasındaki kimi püf noktalarla, batan yada fazla açıldığı için zorlanan tekelci firmaları **"illegal"** yöntemlerle kurtarma operasyonlarıyla, ülke çıkarları için değil, tekelci çıkarlar için düzenlenmiş **"ihale şartnameleri"**yle, tekellere yeterince stok yapma imkanı verildikten sonra apansız patlatılıveren zamlar zinciri ile Türkiye tarihinde -galiba- **"misli misali görülmemiş bir soygun ve yağma"**yı alabildiğine körüklüyor. Örneğin ihracata vergi iadesi uygulamasının sağladığı **"olanaklar"**dan yararlanıp **"hayali ihracat"** yoluyla Merkez Bankası'ndan milyarlarca ve milyarlarca lirayı cebe indirenlerin hiç de başlangıçta gösterilmek istendiği gibi bir kaç vurguncu, gelip geçici naylon şirket olmadığı, tersine **ENKA, Koç, Sabancı, Çukurova** ve **Yaşar** gibi en iri ve 12 Eylül rejiminin **"en saygın"** holdingleri olduğu kanıtlandı. **Has Holding** ve **Çavuşoğlu-Kozanoğlu Grubu**'nun bankalarını batırdıktan sonra tam 149 milyarlık bir faturayı devlete kestirdikleri ve şimdi de bankalarını geri almak için dümenler çevirdikleri ortaya çıktı...

Hayali dışsatım olayı yeni boyutlar kazandı

HP İçel milletvekili Fikri Sağlam ve arkadaşlarının **"hayali dışsatım"** konusunda meclis araştırması istemleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 12 Şubat 1985 tarihli oturumda ANAP milletvekillerinin oylarıyla reddedildi. Başbakan Turgut Özal, **"hayali dışsatım yoluyla ödenen vergi iadesi 4-5 milyarı geçmez, bu iş küçük iş"** diyerek, konuyu kamuoyunda küçük göstermek ve örtbas etmek istedi. Ama, asıl önemlisi, **"sahte evrak düzenlemek", "kaçakçılık",**

gazetesinde, maskeli bir hayali dışsatımcı Emin Çölaşan'la yaptığı bir söyleşide, küçüklerin hayali dışsatımı büyükler üzerinden gerçekleştirdiklerini söylüyor ve bu konuda, aynen şöyle konuşuyordu:

"Sayın Emin Çölaşan, biliyorsunuz, sayın Özal iktidara gelince kafasındaki Güney Kore modelini ihracat işine de getirmek istedi ve bu büyük şirketlere ihracatta bir takım imtiyazlar sağladı. Belli limitlerin üzerinde ihracat yapanlara

Batarken bile kazanıyorlar: Villalar, köşkler ve milyarlar ve işte "lüküs hayat"

Hisarbank ve İstanbul Bankasının devlete çıkardığı fatura 149 milyar lira

İstanbul Bankası ve Hisarbank'ın **"batışları"**yla ilgili olarak hazırlanan Yüksek Denetleme Kurulu ve Bankalar Yeminli Murakıp raporlarında, **"batık"** iki bankaya Ziraat Bankası tarafından elkonulması ve bunların faaliyetlerine son verilerek **"devletleştirilmesi"** sonucu, devletin 149 milyar 297 milyon lira zarara sokulduğu belirtildi. Raporlarda, bu iki bankanın Merkez Bankası'na olan 115 milyar 514 milyon ve Ziraat Bankası'na olan 33 milyar 783 milyon liralık borçlarının silinmesiyle devletin zarara sokulduğu kaydedildi ve konuyla ilgili olarak yasal işlem yapılması istendi. Ayrıca, her iki bankanın **"batışları"**nın hileli olduğu belirtilerek, bunların batmasına neden olarak gösterilen 93 milyar 683 milyon liralık **"batık"** kredinin büyük bir bölümünün Hisarbank ve İstanbul Bankası'nın patronlarına ait **"paravan"** şirketlere verildiği açıklandı ve bu paraların, iki bankanın sahipleri ve üst düzey yöneticileri arasında paylaşıldığı belirlendi.

Müfettiş raporlarında, **Ahmet Kozanoğlu** ve **Ömer Çavuşoğlu'**nun sahibi bulundukları Hisar-

ÖZETLE ... ÖZETLE ...

Dış ticaret açığı 3,6 milyar dolar

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) yaptığı açıklamaya göre, 1984 yılının kesin dış ticaret verileri belirlendi ve Türkiye'nin geçtiğimiz yıl yaptığı 7 milyar 102 milyon dolarlık dışsatıma karşılık, dışalım miktarı 10 milyar 704 milyon dolar olarak gerçekleşti ve böylece, Türkiye'nin dış ticareti 3 milyar 602 milyon dolar açık verdi. Bilindiği gibi, Türkiye'nin dış ticareti, 1982 yılında 3 milyar 97 milyon dolar ve 1983 yılında da 3 milyar 507 milyon dolar açık vermişti. Öte yandan, Anka Ajansı'nın haberine göre, Ocak-Kasım 1984 dönemini kapsayan 11 aylık sürede, Federal Almanya ve İsviçre'ye yapılan dışsatımın 728 milyon 220 bin liralık bölümünün "hayali dışsatım" olduğu belirlendi ve bu rakamın, Türkiye'nin toplam dışsatımının yüzde 11,4'ünü oluşturduğu belirtildi. Yalnızca, bu iki ülkeye 11 aylık sürede yapılan "hayali dışsatım" dikkate alındığında, Türkiye'nin gerçek dış ticaret açığı 4 milyar 300 milyon dolar ediyor.

Petrol 12. elektrik ise 8. kez zamlandı

Petrol ürünlerinin fiyatları yeniden yüzde 5,3 oranında artırıldı ve böylece, Özal hükümeti döneminde petrole yapılan zamların sayısı onikiyi buldu. Yeni yapılan bu zamla, süper benzinin litresi 237 liraya, normal benzinin litresi 219 liraya, motorinin litresi 150 liraya ve 12 kg'lık tüpgazın fiyatı da 2 bin 180 liraya yükseldi. Böylece, Özal hükümetinin işbaşına gelmesinden bu yana geçen 14 aylık sürede, petrol ürünlerinin fiyatları yüzde 77 oranında artırılmış oldu.

Petrol ürünlerine yapılan zammı, 1 Ocak tarihinden geçerli olmak üzere elektrik fiyatlarına yapılan yüzde 16,5 zam izledi ve böylece, 1 kilovat elektriğin fiyatı 41 lira

istedi. Ama, asıl önemlisi, "sahte evrak düzenlemek", "kaçakçılık", "devleti zarara sokmak" ve "haksız kazanç sağlamak" gibi ağır hapis cezasını gerektiren suçlar kapsamına giren "**hayali dışsatım**" konusunda, Özal "**bu işe karışanların sayısı fazla değil, bunların isimlerini açıklar ve yasal işlem yaparsak, bundan dışsatımımız zarar görür**" şeklinde konuşabildi ve bu durum, Evren-Özal rejiminde, bizzat yönetenlerin nasıl yasaları ayaklar altına aldıklarının yeni bir örneğini oluşturdu.

Ancak, Özal hükümetinin örtbas etme çabalarına rağmen, değişik çıkar çevreleri arasındaki çatışmaların yoğunlaşması, ihbar mekanizmalarının hızlanması ve bazı çevrelerin, ısrarla bu konunun üstüne gitmeleri, "**hayali dışsatım**" konusuna yeni boyutlar kazandırdı ve birçok karanlık nokta aydınlığa çıktı. Örneğin, Özal'ın "**bu işe karışanların sayısı az, hayali dışsatımdan ödenen vergi iadesi 4-5 milyarı geçmez**" demesine karşılık, yalnızca geçtiğimiz yıl içinde bu yolla ödenen vergi iadesinin 100 milyar lirayı aştığı ve Türkiye'nin dışsatımının yarısını gerçekleştiren 22 büyük holdingin hepsinin "**hayali dışsatım**" yaptığı belirlendi.

Aralarında kimler var?

Maliye Bakanlığı müfettişlerinin ve HP milletvekili **Fikri Sağlam** ve arkadaşlarının yaptığı açıklamaya göre, "**hayali dışsatım**" yapanların başında Enka, Koç, Sabancı, Çukurova ve Yaşar Holding gibi, Türkiye'nin en büyük sermaye grupları geliyor. Hayali dışsatımda, bunları Anadolu Endüstri Holding, Tekfen Holding, Süzer Holding, Okumuş Holding, Sönmez Holding, Doğuş Holding, Demirören Grubu, Eca Grubu, Net Holding, Sezai Türkeş ve Fevzi Akkaya gibi büyük sermaye kuruluşları izliyor.

Ayrıca, daha küçük dışsatımcıların da hayali dışsatımda bulundukları, ancak bunların hayali dışsatımı büyük holdingler üzerinden gerçekleştirdikleri ve bu yolla elde edilen vergi iadesini aralarında paylaştıkları belirlendi. Örneğin, bazı maliye müfettişleri, basına sızdırdıkları bilgilerde "**büyük-küçük bu işe karışmayan yok, ancak küçükler büyükler üzerinden hayali dışsatım yapıyorlar**" şeklinde açıklama yapıyor ve asıl ilginci, 18 Şubat tarihli **Milliyet**

kım imtiyazlar sağladı. Belli limitlerin üzerinde ihracat yapanlara daha fazla vergi iadesi verildi. Bu durumda, ne oldu? Mesela küçük bir ihracatçı belli bir malı satsa diyelim ki, 1 milyon lira vergi iadesi alacak. Çünkü, yaptığı ihracat az. Ama, aynı ihracatı o büyük holdingin şirketi üzerinden yapınca, bunların toplam rakamı çok büyük olduğu için, o küçük şirket iki milyon alacak. O zaman ne oluyor? Büyük küçüğe diyor ki, kardeşim, sen ihracatını bana getir, ben yapmış olayım. Senin alacağın vergi iadesini böyle artırırız ve artan kısmı yarı yarıya paylaşırız. Tabii bu durum, ikisinin de işine geliyor. Bu iş, hayali ihracatta da, gerçek ihracatta da böyle yürüyor..."

Bu iş büyük iş

Özal ve hükümet, "**bu yolla ödenen vergi iadesi 4-5 milyarı geçmez**" derken, konuyla ilgili olarak yayınlanan belgeler ve yapılan açıklamalar, hayali dışsatım yoluyla holdinglere yüz milyarlarca liralık vergi iadesi ödendiğini gösteriyor. Örneğin, Özal'ın bu sözlerinden birkaç gün sonra, Anka Ajansı resmi kayıtlara dayanarak, Ocak-Kasım 1984 döneminde Federal Almanya ve İsviçre'ye yapılan "**hayali dışsatım**"ın 728 milyon 200 bin dolar olduğunu açıkladı. Vergi iade oranının en düşük olduğu yüzde 20'den hesaplandığında, yalnızca bu iki ülkeye 2 ayda yapılan hayali dışsatıma ödenen vergi iadesi 65 milyar 600 milyon lira edebiliyor.

Kozanoğlu ve **Ömer Çavuşoğlu**'nun sahibi bulundukları Hisarbank'ın çeşitli şirketlere açtıkları kredilerden 32 milyar 123 milyon lirasının geri dönmediği ve bu paraların "**batık**" gösterildiği belirtildi ve ancak, "**batık**" gösterilen bu paranın önemli bir bölümünün, banka sahibi kişilere ait şirketlere açılan krediler olduğu kaydedildi. Örneğin, ilgili raporlara göre, Hisarbank tarafından **Ahmet Kozanoğlu** ve **Ömer Çavuşoğlu**'nun sahibi olduğu **Güneş** gazetesine 5 milyar 448 milyon lira ve bu kişilerin yurt dışındaki müteahhitlik firmalarına 14 milyar 640 milyon lira kredi açıldı ve sonra da, bu şirketlerin iflas ettiği öne sürülerek, bunlara verilen krediler "**batık**" para olarak gösterildi.

Ayrıca, Hisarbank'ın "**batık**" para olarak gösterdiği kredilerin, geri kalan büyük bir miktarının da bankanın sahibi olan kişilere ait şirketlere verildiği belirtildi. Örneğin müfettiş raporlarına göre, Hisarbank tarafından Kozanoğlu ve Çavuşoğlu'nun sahibi bulundukları Aroma'ya 461 milyon, Hisar Dış Ticaret'e 700 milyon, Jakarteks Mensucat'a 337 milyon, Güneysu'ya 524 milyon, Hisar Müşavirlik'e 262 milyon liralık kredi açıldı ve bu şirketlerin "**iflas**" ettiği belirtilerek, bu krediler "**batık**" para olarak gösterildi. Aynı şekilde, müfettiş raporlarında, **Mete Hasoğlu** ve **Bilgi Hasoğlu**'nun sahibi bulunduğu İstanbul Bankası'nın açtıkları kredilerden 27 milyar 36 milyon liranın geri dönmediği ve bu paraların "**batık**" gösterildiği belirtilerek, batık

Batırdıkları banka ve şirketlerinin tüm faturasını devlete kesen tekelci- dolandırıcı parababalarının şimdi haczi istenen saray bozması evlerinden bir kaçı: (Üstte) Has Holding'ten Bilgi Has'ın ünlü "Kartal Yuvası", (solda) Özer Çiller'in Boğaz kıyısındaki tarihi yalısı, (sağda) Coca Colacı Mete Has'ın ünlü "Bakır Saray"ı.

gösterilen kredilerin büyük bir bölümünün bankanın sahibi olan kişilere ait şirketlere verildiği kaydedildi.

Batarken bile kazanıyorlar

Öte yandan, "**batık**" ilan edilen Hisarbank ve İstanbul Bankası'nın sahipleri ve üst düzey yöneticilerinin, halen lüks villalar, köşkler, son model otomobillerin yanısıra, çok sayıda fabrika ve işletmenin sahibi oldukları ve bunların, yasadışı yollardan büyük servetler elde ettikleri belirlendi. Örneğin batık İstanbul Bankası'nın sahiplerinden **Bilgi Hasoğlu**'nun Yeniköy'de boğaza nazır iki villasının, bir son model Mercedes otomobilinin ve 150 milyar lirasının olduğu açıklandı. Bilgi Hasoğlu, bunların yanısıra, Has Holding bünyesinde yeralan çok sayıda şirketin ortakları arasında.

İstanbul Bankası'nın sahiplerinden **Mete Hasoğlu**, Kanlıca'da iki yalının ve lüks otomobillerinin yanısıra, Has Holding'in bünyesinde yeralan çok sayıda şirketin sahibi bulunuyor. Müfettiş raporlarında, İstanbul Bankası ve Hisarbank'ın sahiplerinin yanısıra, üst düzey yöneticilerinin de yasadışı yollardan haksız kazanç sağladıkları kaydedilerek, bunlar hakkında yasal işlem yapılması istendi. Haklarında yasal işlem yapılması istenen bu iki bankanın üst düzey yöneticileri arasında, eski Başbakan **Sadi Irmak**, emekli Oramiral **Hilmi Fırat**, Hisarbank eski Genel Müdürü **Ahmet Demirer** ve İstanbul Bankası eski Genel Müdürü **Özer Çiller** de bulunuyor.

Banka müdürlüğünden holding patronluğuna

İstanbul Bankası'nın batışının planlanmasında, Genel Müdür **Özer Çiller**'in baş rolü oynadığı ve buna karşılık, üç yıl gibi kısa bir sürede büyük bir serveti ele geçirdiği ve maaşlı memurluktan holding patronluğuna tırmandığı belirlendi. **Özer Çiller**, 1979 yılında çalışmakta olduğu Çukurova Holding'den ayrılarak İstanbul Bankası'nın Genel Müdürü oldu. Çiller'in bu tarihte bir kuruşu olmadığı gibi, Çukurova Holding'e olan 1,5 milyon liralık borcu, bu transferle birlikte İstanbul Bankası tarafından ödendi.

Özer Çiller, bugün tek başına Mersan Marmara Holding'in ve bu holdinge bağlı beş anonim şirketin sahibi bulunuyor. Özer Çiller, ayrıca Marhas Holding A.Ş., Intertrans A.Ş., Martur A.Ş., Martur Turizm, Serfin ile Marmin Madencilik adlı şirketlerin ortağıdır ve Has Holding'in bünyesinde yeralan çok sayıdaki şirketin ortaklık paylarının yüzde 10'una sahiptir.

Holdinglerin bir yıllık KİT soygunu: 193 milyon lira

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun (BYDK), 1983 Mart-1984 Mart dönemine ilişkin Kamu Iktisadi Teşebbüsleri'ne (KIT) ait denetleme raporlarının basına sızmasıyla, toplumda görülmemiş boyutlara ulaşan rüşvet, kaçakçılık ve yolsuzluk olaylarına yeni bir halka daha eklendi ve büyük bir skandal daha ortaya çıktı. BYDK'nın raporlarına göre, 1983 Mart-1984 Mart dönemini kapsayan bir yıl içinde, başta devlet bankaları olmak üzere KIT'lerden holding patronlarına yasadışı yollardan 192 milyar 870 milyon lira aktarıldı.

Raporlarda, yasadışı yollardan işverenlere aktarılan 192 milyar 870 milyon liranın, 6'sı devlet bankası olmak üzere 29 kamu kuruluşu tarafından yapıldığı kaydedildi ve ancak, 1 milyon liradan daha büyük olan yolsuzlukların incelemeye alındığı ve daha küçüklerin ise, inceleme dışı bırakıldığı kaydedildi.

BYDK'nın KIT'lerle ilgili denetleme raporları, aylar önce hükümete ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verildi ve devleti zarara sokanlar hakkında yasal işlem yapılması istendi. Ancak aradan aylar geçmiş olmasına rağmen, bugüne kadar Özal hükümeti hiçbir yasal yola başvurmadı ve olayı örtbas etme yolunu seçti.

Denetleme raporlarına göre, altı devlet bankasından holdinglere yasadışı olarak verilen ve "**battıkları**" gerekçesiyle geri ödenmesi ihtimali kalmadığı için, 1984 yılında 102 milyar 564 milyon liralık kredi kayıtlardan silindi ve böylece, bu paralar işverenlere aktarılmış oldu. Kayıtlardan silinen bu 102 milyar 564 milyon liralık batık paranın, 2 milyar 580 milyon lirasının Etibank'a, 14 milyar lirasının Türkiye Emlak Kredi Bankası'na, 20 milyar lirasının Anadolu Bankası'na, 52 milyar 479 milyon lirasının Ziraat Bankası'na, 8 milyar 188 milyon lirasının Denizcilik Bankası'na ve geri kalan 5 milyar 317 milyon lirasının da Halk Bankası'na ait olduğu belirtildi.

Kamu kuruluşlarına ilişkin denetleme raporlarında, bankaların yanısıra, 23 KIT'ten değişik kişi ve kuruluşlara yasadışı yollardan 90 milyar 306 milyon lira aktarıldığı ve böylece, devletin zarara sokularak özel kişi ve kuruluşlara haksız kazanç sağladığı kaydedildi. Raporlarda, KIT'lerin holdinglere sattığı mal ve hizmetlerin paralarının geri alınamaması, ihalelerde yasadışı olarak fazla ödeme yapılması, KIT ürünlerinin yasaların belirlediği fiyatların altında satılması ve benzeri yollarla, bu paraların özel kişi ve kuruluşlara aktarıldığı belirtildi. Görüldüğü gibi KIT'leri yağmalamak varken satın almak özel sektör için hiç de kârlı değil.

Kamuya ait 22 fabrikanın yapımı durduruldu

Ozal hükümeti, on yıldan bu yana yapımı sürmekte olan kamu sektörüne ait 22 büyük fabrikanın inşaat faaliyetlerini durdurdu ve para yokluğu gerekçesiyle, bunların yapımından tümden vazgeçildi ve böylece, bu kuruluşlar için bugüne kadar harcanmış bulunan 208 milyar lira toprağa gömülmüş oldu. Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) geçtiğimiz günlerde yayınlanan "**Büyük Kamu Projeleri Raporu**"na göre, yapımından vazgeçilen 22 proje için, 1984 fiyatlarıyla 1975'den bu yana 208 milyar liralık harcama yapıldı ve bu kuruluşların faaliyete geçmeleri için gerekli yatırım harcamalarının yaklaşık yüzde 90'ı tamamlandı. Özal hükümeti, bu 22 fabrikanın yapımından vazgeçme yerine, bunların yapımının tamamlanması için gerekli 20-25 milyar liralık ödenek ayırsaydı, hem ülkenin 208 milyar lirası sokağa atılmış olmayacak ve hem de, bu işletmelerin faaliyete geçmesiyle binlerce kişiye yeni iş olanakları sağlanacaktı.

Yapımından vazgeçilen 22 büyük kamu işletmesinin 5'inin Sümerbank'a, 4'ünün Türkiye Çimento Sanayii'ne, 3'ünün Gübre Sanayii'ne, 4'ünün Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu'na ve geri kalan 3'ünün de Et ve Balık Kurumu'na ait olduğu belirtildi.

zam izledi ve böylece, 1 kilovat elektriğin fiyatı 41 lira 35 kuruşa yükseldi. Elektriğe yapılan bu sekizinci zamla, Özal hükümetinin işbaşına gelmesinden bu yana elektrik fiyatları yüzde 247 oranında arttırılmış oldu. Bilindiği gibi, Özal hükümeti göreve başladığında elektriğin fiyatı 11 lira 90 kuruştu.

Köprü senetleri enflasyona yenildi

Boğaz köprüsü gelir ortaklığı senetlerini satın alanlara, ne kadar kâr payı ödeneceği belirlendi. Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yapılan açıklamaya göre, uygulamanın ilk ayında 100 bin liralık gelir ortaklığı senedi sahiplerine, kar payı olarak 1.800 lira ödenecek. Böylece, enflasyonun yüzde 50'lilerde seyrettiği bir ortamda, gelir ortaklığı senedi sahiplerine yıllık yüzde 22 oranında kâr payı ödenmiş oluyor.

Memurlar borç kuyruğunda

Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'nden yapılan açıklamaya göre, içinde bulunduğumuz yılın ilk ayında 62 bin 850 memur, kurumdan 7 milyar 950 milyon lira borç para aldı. Geçtiğimiz yılın ocak ayına göre, bu yıl borç alan memurların sayısında yüzde 40 ve borç miktarında da, yüzde 154 oranında artış oldu. Kurum yetkilileri tarafından yapılan açıklamaya göre, 1984 yılının ilk ayında, Emekli Sandığı'ndan 45 bin 26 memur 3 milyar 120 milyon lira borç almıştı.

Gerçek ücretlerin 7 yıllık serüveni

Bilimadamı Dr. Oktay Varlıer'in geçtiğimiz günlerde yayınlanan gelir dağılımı araştırmasına göre, 1977-1984 dönemini kapsayan yedi yıl içinde gerçek işçi ücretleri yüzde 53 geriledi. İlgili araştırmada, son yedi yıl içinde, memurların gerçek gelirlerinin de yüzde 64 oranında gerilediği belirtildi.

Weinberger: "Nikaragua'da Contra'ların yenilmesi ikinci bir Küba doğurur"

Reagan, Nikaragua hükümetini devirme niyetini tekrarladı

Halkın oylarıyla iktidara gelen Sandinistleri "teröristlik"le suçlayan Reagan'ın bu konuşmasının hemen ardından Honduras-Nikaragua sınırında 5 bin ABD askerinin katıldığı bir manevra yapıldı

Şubat ayının üçüncü haftasında ikinci görev döneminin ilk basın toplantısını yapan **Reagan**, ABD'nin Orta Amerika politikasının Nikaragua'daki yönetimin yapısını ve hükümeti değiştirmek olduğunu söyledi. Nikaragua'nın seçimle başa gelmiş yasal hükümetini halk üzerinde diktatörlük kuran Marksist-Leninist bir klik olarak nitelendiren **Reagan** Sandinistleri, uyuşturucu ticareti yaparak, Iranlı, Libyalı teröristler, FKÖ ve Kızıl Tugaylar ile birlikte gençliği zehirlemekle suçladı.

Konuşmasında ABD'nin güvenliği açısından, şu anda Sandinist yönetime karşı saldırılarını sürdüren CIA destekli Somoza artığı çetelere mali yardımın artırılması gerektiğini ve Kongre'nin yılda 80 milyon dolarlık bir yardımı onaylamasını savundu.

Reagan'ın **"kardeşlerimiz"** diye nitelendirdiği ve Dışişleri Bakanı **Shultz**'un, desteklenmelerinin **"ahlaki bir görev"** olduğunu söylediği, binlerce Nikaragualının katlinden sorumlu olan bu çeteler, ABD yönetiminin ilerici Nikaragua hükümetine ve bölgedeki anti-emperyalist direniş savaşçılarına karşı başlıca desteğini oluşturuyor. Savunma Bakanı **Weinberger** de **"Contraların hareketinin çözülmesi Güney Amerika'da ikinci bir Küba doğurur"** diyerek karşıdevrimcilere yardımın artırılmasını istiyor.

Yönetimin bu sözlerinin ardından geçtiğimiz günlerde ABD'nin Orta Amerika'daki kışlası haline gelmiş olan Honduras'da yaptığı ve beş bin Amerikan askerinin katıldığı **"Big Pine III"** manevrasını Nikaragua sınırına kaydırması da gerginliği büsbütün artırmış durumda. Geçen yılki istila tehditlerini unutmamış olan Sandinistler bu açık savaş ilanı karşısında ülkelerini savunma hazırlıklarını vargücüyle sürdürüyorlar.

Gelişmeler, **Reagan** yönetiminin dünya kamuoyundan yükselen tüm baskılara ve protestolara karşın Orta Amerika'da insan hakları ile çelişen bir devlet terörizmi sürdürmekten, savaş tehditinden ve bağımsız bir ülkenin içişlerine karışmaktan vazgeçmediğini gösteriyor.

Kötü hava koşullarına, polis baskısına rağmen atom silahlarını protesto eden barış güçleri ABD-Sovyet görüşmelerinde somut sonuçlara varılmasını istiyor

ABD'nin uzayı silahlandırma hazırlıkları Cenevre görüşmelerini yeniden çıkmaza sokabilir

Cenevre'de 12 Mart'ta başlayacak olan Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki yeni silahsızlanma görüşmelerine çok kısa bir süre kalmışken, ABD'nin silahlanma yarışını uzaya da yaymaya çalışması diyaloğu daha başında çıkmaza sokacak bir yaklaşım olarak değerlendiriliyor. Son günlerde Washington yönetimi bir taraftan NATO müttefiklerini uzay silahları projesine katmaya çalışırken, öte yandan da ABD'de silahlanma politikasına karşı çıkan barış taraftarları üzerindeki baskı ve kovuşturmaları hızlandırdı. Geçtiğimiz günlerde ABD'de yapılan barış gösterilerinde, barış hareketinin önde gelen 30 yöneticisi tutuklandı.

Bu arada şubatın üçüncü haftasında Ingiltere Başbakanı **Thatcher**'in ABD'yi ziyareti sırasında Kongrede yaptığı savaş yanlısı konuşma ve uzay silahlarının araştırılması ve geliştirilmesi projesini desteklediğini belirtmesi, ABD'nin yüksek silahlanma politikasından yana çevrelerinde büyük hoşnutluk yaratmış durumda.

Bilindiği gibi ABD'de bazı çevreler orta menzilli füzeler sorunu ile uzay silahları arasındaki ilişkiyi inkar ediyorlar. **Reagan** yönetimi de uzay silahları programını hızlandırırken, Cenevre görüşmelerinde uzay silahlarının ele alınmaması konusundaki ısrarlılığını sürdürüyor. Ayrıca ABD'de silahlanma görüşmelerinin bir sonuç vermeyeceğini işleyen bir kampanya da yürütülüyor.

Sovyetler Birliği yetkilileri ise ABD ile görüşmelerin ocak ayı içinde varılan anlaşma çerçevesinde yürütülmesi, yeni atom silahları, uzay silahları ve bunlara ilişkin tüm sorunların birlikte ele alınması konusunda Washing-

ABD, Israil ile gerici Arap rejimlerini uzlaştırmaya çalışıyor... Arafat-Hüseyin anlaşması ise FKÖ'deki ayrışmayı hızlandırabilecek

Ortadoğu'da yeni bir dönüm noktasına doğru

Geçtiğimiz haftalar içinde Israil'in Güney Lübnan'daki askeri birliklerini çekmeye başlamasının ardından, Şubat ayının ikinci haftasında Ürdün Kralı **Hüseyin** ile Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) lideri **Arafat**'ın Ortadoğu'da barışın sağlanması yönünde bir çerçeve anlaşması yapmaları, aynı günlerde Suudi Arabistan Kralı **Fahd**'ın **Reagan**'ı ziyareti ve pekiştirecek kimi çözüm yollarında gerici Arap ülkelerinin desteğini ararken, bu rejimler de Israil'in sürdürdüğü teröre son vermesi konusunda ABD yönetimine güveniyorlar.

Buna karşın basına yansıyan haberlere göre Washington'daki görüşmede Kral **Fahd** ve **Reagan** Filistin sorununun çözümüne sız bir Filistin devletinin kurulmasını savundu.

Arafat ve Hüseyin'in çerçeve anlaşması

Reagan ile Fahd arasındaki görüşme sürerken, Ürdün Kralı Hüseyin ile FKÖ lideri Arafat arasında yapılan çerçeve anlaşmasının Kral Hüseyin şu noktalarda uzlaşma sağlamışlardı:

- **Israil'in 1967'den bu yana işgal altında tuttuğu Arap bölgelerinden çekilmesi,**
- Filistinlilere kendi kaderlerini tayin hakkı verilmesi ve durumun uygun olduğu koşullarda Ürdün ile ortak bir konfederasyon oluşturmaları

Bilindiği gibi Kral Hüseyin Arafat'a 1983'ün Şubat ayında Reagan planlarına uygun olarak Ürdün yönetiminde bir Filistin devleti kurulması önerisini getirmiş, ancak Arafat tarafından reddedilmişti. Şimdiki çerçeve anlaşması Reagan'ın planlarına tam olarak uygun düşmemekle birlikte bazı noktalarının yoruma açık olması, gerek ilerici Arap yönetimleri ve

FKÖ içindeki örgütlerden "Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi"nin lideri **Havatme**, anlaşmanın daha önce yapılan Fez konferansı ile FKÖ Ulusal Konseyi'nin 16. Genel Kurul kararlarına ters düştüğünü söylemektedir. FKÖ içindeki bir başka örgüt, "Filistin Halk Kurtuluş Cephesi" yetkilisi ise, **"günümüzde Filistin devrimi emperyalizm, siyonizm ve gerici**

·aynı günlerde Suudi Arabistan Kralı **Fahd**'ın **Reagan**'ı ziyareti ve 19-20 Şubat tarihlerinde ABD ve Sovyetler Birliği yetkililerinin Viyana'da Ortadoğu sorununu görüşmeleri, önümüzdeki günlerde bölgenin yeni gelişmelere sahne olacağını gösterdi.

ABD ile Sovyetler Birliği arasında yapılan görüşmelerin sonucunda taraflardan hiçbiri henüz bir açıklama yapmış değiller. Ancak, Reagan yönetimi Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu sorununa kalıcı ve adil bir çözüm getirmek amacıyla tüm tarafların katılacağı uluslararası bir konferansın toplanması yönündeki önerisini reddetmeyi sürdürmektedir. Öte yanda Reagan yönetimi, İsrail'in bazı işgal bölgelerinden çekildiği koşullarda yurtsever, ilerici direniş güçlerinin mücadelesini zayıflatmak amacıyla, **"Arap dünyasının görüşlerini dikkate alma"** adı altında Arap gericiliğini ve özellikle Suudi Arabistan'ı İsrail ile uzlaştırma çabasındadır.

Reagan yönetiminin yeni girişimleri, İsrail'in Güney Lübnan'dan çekilmesini olumlu karşılaması ve sözümona bölgedeki İsrail yayılmacılığını eleştirmesi, Ortadoğu'daki politik hedeflerinin değiştiğine işaret etmiyor. ABD-İsrail stratejik işbirliği sürmekte olup, Reagan yönetimi 1986 bütçe tasarısında Israil'e 3,8 milyar dolar askeri ve stratejik yardım öngörmüştür.

Bir yandan da Reagan, gerici ve ABD yanlısı Arap rejimlerinin İsrail ile doğrudan ve tek tek anlaşmalar yaparak uzlaşmasından yanadır. Böylece Sovyetler Birliği'nin uluslararası konferans önerisini engellemeyi, bağımsız bir Filistin devletinin kurulması konusunu ortadan kaldırmayı ve FKÖ'yü zayıflatmayı da amaçlamaktadır.

Suudi Arabistan Kralı **Fahd**'ın 12 Şubat'taki beş günlük Washington ziyareti böyle bir çerçevede yorumlanırken, gelecek ay içinde de Mısır Devlet Başkanı **Hüsnü Mübarek** ve daha sonra Ürdün Kralı **Hüseyin**'in ABD'yi ziyaret edecekleri bildiriliyor.

Gericiler birbirinden medet umuyor

Reagan yönetimi Ortadoğu'da ABD denetimini güçlendirecek ve ABD'nin bölgeye hakimiyetini

görüşmede Kral **Fahd** ve **Reagan** Filistin sorununun çözümüne yönelik planlarında tam bir görüş birliği sağlayamadılar. Reagan, 1982'de kamuoyuna duyurmuş olduğu plan çerçevesinde, Filistinlilere, halen Israil işgalinde olan Batı Yakası ve Gazze'de Ürdün yönetimi altında özerklik verilmesi önerisini yineledi. Fahd, aynı yıl içinde Arap Birliği'nin Fez'de aldığı kararlara uygun olarak, başkenti Kudüs olan bağım-

seyin ile FKÖ lideri Arafat arasında yapılan çerçeve anlaşmasının haberi de Washington'a ulaştı. Anlaşmada yeraldığı açıklanan Filistin'in Ürdün ile konfederasyon halinde bir devlet kurması Reagan tarafından kendi planlarına yakın bulunarak, **"1982'den bu yana Ortadoğu'da barış yönünde ilk ciddi adım"** olarak değerlendirildi.

23-24 Şubat günleri kamuoyuna duyurulduğuna göre Arafat ve

Ürdün ile ortak bir konfederasyon oluşturmaları.

● **Filistin mültecileri sorununun Birleşmiş Milletler kararlarına uygun olarak çözülmesi,**

● Filistin sorununa ilişkin olarak aralarında tüm ilişkin tarafların, bir Ürdün-Filistin delegasyonunun ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulu'nun beş daimi üyesinin yeraldığı uluslararası bir konferans düzenlenmesi.

noktalarının yoruma açık olması, gerek ilerici Arap yönetimleri ve gerekse FKÖ içindeki kimi örgütler tarafından eleştirilere neden olmuş ve keskin bir tartışma başlatmıştır.

Suriye ve Demokratik Yemen'e göre anlaşma, FKÖ'nün içindeki bazı çizgileri daha da belirginleştirecek, FKÖ'nün Filistin halkının tek yasal temsilcisi olarak otorite ve rolünü zayıflatacaktır.

ise, **"günümüzde Filistin devrimi emperyalizm, siyonizm ve gerici Arap güçleri olmak üzere düşmanın ağır baskısı altındadır"** diyerek anlaşmaya tepki göstermiştir. Öte yanda, FKÖ içindeki örgütlerin en büyüğü ve Arafat'ın kurmuş olduğu El-Fetih'in yetkilisi, FKÖ Yürütme Kurulu'nda Ürdün ile konfederasyon kurulması konusunda anlaşma sağlandığını açıklamıştır.

Reagan yönetimi bu anlaşma ile FKÖ'nün direniş çizgisinden vazgeçeceğini ve ABD-Israil planlarına boyun eğeceğini umut ederken, Mısır, Fas ve Suudi Arabistan resmi çevreleri de bazı yönlerini eleştirmekle birlikte anlaşmayı barış sürecini başlatacak olumlu bir adım olarak değerlendirmişlerdir.

Nereye varabilir?

Hüseyin-Arafat anlaşması, Sovyetler Birliği tarafından yaz aylarında önerilmiş olan ve bölgedeki tüm ilerici güç ve yönetimlerin desteklediği uluslararası bir konferans toplanması önerisini dışlamamaktadır. Ancak taşıdığı kimi çelişkiler ve ABD tarafından hemen benimsenmesi sonucunda emperyalist güçlerin manevraları ile Filistin sorununun oldubittiye getirilmesine de yolaçabilir.

İşin daha tehlikeli yanı anlaşmanın başlattığı örgüt içi tartışmaların FKÖ içindeki ayrılıkları pekiştirmesidir. Bilindiği gibi FKÖ, Filistin halkının çeşitli ülkelere dağılmış olduğu koşullarda bu ortamdaki çelişkilerden, güç dengelerinden, çeşitli politik akımlardan etkilenmiştir. Buna, içindeki çeşitli örgütlere ve uğradığı yıkıma karşın 20 yıldır birliğini koruyabilmiştir. Ancak bölgede Suudi Arabistan'ın rolünün artması, Arafat'ın ilişkilerini daha çok Irak ve Ürdün'le geliştirmesi, Suriye ve FKÖ içindeki Suriye yanlısı örgütler ile çelişkilerini arttırmıştır. Bu gelişmeler sonucunda FKÖ içinde Arafat'a muhalefet yeni biçimler almış, 1984'de FKÖ içinde **"Demokratik Ittifak"** şekillenmiştir. "Demokratik Ittifak" içinde yeralan **"Filistin Halk Kurtuluş Cephesi"**, **"Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi"** ve **"Filistin Komünist Kurtuluş Örgütü"** gibi örgütler, FKÖ'nün karar alma biçiminde bazı değişiklikler talep etmektedirler.

ilişkin tüm sorunların birlikte ele alınması konusunda Washington'un uyarmış durumdalar. 20 Şubat'te Kaliningrad'da bir seçim mitinginde konuşan **Gromiko,** aynı konu üzerinde durarak, **"Görüşme masasında çözüme kavuşturulamayacak hiçbir uluslararası sorun yoktur, yeter ki suni zorluklar yaratılmasın."** dedi. Sovyet yetkilileri, insanlık tarihinin en tehlikeli serüveni olacak uzay silahlanmasını engellemek, ciddi ve yapıcı görüşmeler sonucunda köklü silahsızlanma önlemlerine ulaşmak üzere masaya oturmaya hazırlanıyorlar.

SSCB'de seçim 180 milyon sandık başında

Tüm Sovyetler Birliği'nde 24 Şubat pazar günü 15 birlik cumhuriyeti ve 20 özerk cumhuriyetin yüksek sovyetleri ile 52 binden fazla yöre sovyeti için seçimler yapıldı. 185 milyon Sovyet yurttaşı kendilerini temsil etmek üzere 2,3 milyon temsilciyi beş yıllık süre için seçti.

Tarihteki ilk işçi köylü devleti olan Sovyetler Birliği'nde seçimler halk egemenliğini ve demokrasisini garanti altına almakta en önemli unsurlardan birini oluşturuyor.

Geçtiğimiz dönem, tüm Sovyet kurullarındaki halk temsilcilerinin yüzde 69,2'si işçi ve köylü, yarısından fazlası kadın, üçte biri otuz yaşının altında idi. Temsilcilerin yüzde 57'si parti üyesi değildi.

Sovyetler Birliği'nde seçimlerin ilk aşamasında fabrikalarda, kolhozlar ve solhozlarda, askeri birliklerde ve diğer iş yerlerinde çalışanlar tarafından, temsilci adaylarını seçmeleri ve onlara seçim sırasında yardımcı olmaları için toplam dokuz milyon kişi seçiliyor. Bunların önerdiği adaylar tüm Sovyetler Birliği'nde kurulan 176 bin seçim lokalinde seçmenlerce incelenip, haklarında bilgi ediniliyor.

Sovyet devletinin gücü sadece bu temsilcilerden gelmemektedir. Bunların yanında yerel Sovyetlerin kararlarının gerçekleştirilmesinde belediyelerde ve komünlerde yaşayanlar tarafından belirlenen kişiler yer alırlar. Bütün ülkede bu şekilde yönetime katılan insanların sayısı 30 milyonun üzerindedir.

Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu'da çözüm önerileri

● Israil, 1967'den bu yana işgal ettiği Golan Tepeleri, Batı Şeria, Gazze Şeridi ve Güney Lübnan'dan çekilsin.

● Filistin halkı Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde kendi bagımsız devletini kursun. Bağımsız bir devlet, komşu ülkelerle konfederasyon oluşturmak da dahil, kendi özyapısını belirlesin.

● Müslümanlar için kutsal sayılan Kudüs'ün doğu bölümü Araplara geri verilsin ve Filistin devletinin ayrılmaz bir parçası haline gelsin.

● Arap devletleri ile Israil arasındaki mevcut duruma son verilsin ve barış koşulları yaratılsın.

● Uluslararası garanti anlaşmaları düzenlensin ve garantörlük rolü örneğin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne verilsin.

● Ortadoğu konusunda tarafların ortak çabalarından geçecek bir çözüme ulaşılması amacıyla Israil'le ortak sınıra sahip tüm Arap ülkelerinin, yani Suriye, Ürdün, Mısır, Lübnan, Israil, FKÖ ve Yakın Doğu olaylarında oynadıkları rolden ötürü ABD ve Sovyetler Birliği'nin de katıldıkları bir uluslararası Ortadoğu konferansı düzenlensin.

Israil, Güney Lübnan'daki birliklerini çektiği sırada köyleri bastı, sivil halkı katletti, evlerini tanklarla yıktı

Güney Lübnan'da sevinç ve keder birarada yaşanıyor

İsrail askeri birlikleri Güney Lübnan'da 32 aydır işgal altında tuttukları topraklardan kanlı izlerini bırakarak çekiliyorlar. İsrail hükümeti Güney Lübnan'dan çekilme kararını oy çoğunluğuyla almıştı. Çünkü, Lübnan'daki silahlı direniş cephesinin güçlenmesi ve yurtsever güçlerin birliği karşısında İsrail için büyük bir ekonomik yük oluşturan işgal, aynı zamanda politik olarak da sonu olmayan bir maceraya dönüşmüştü. Ancak İsrail ordu birlikleri bölgeden kanlı izlerini bırakarak, köyleri basıp, sivil halkı direnişçilere yardım ettiği gerekçesiyle katlederek, evlerini tanklar ve zırhlı araçlarla yıkarak çekiliyorlar. Ayrılırken, bir taraftan da bölgedeki direnişçilerin mücadelesini zayıflatmak amacını güden Israil, gerekirse Güney Lübnan'a tekrar saldırabileceklerini de açıklamış durumda. İsrail gericiliğinin beklentisi bu yönde. Böylece, Güney Lübnan sevinci ve acıları birlikte yaşıyor şu günlerde. İsrail askerlerinin gidişi ve Lübnan ordu birliklerinin Sayda ve Sidon'a girişi bayram sevinciyle karşılanırken, halen işgal altındaki bölgelerde korkunç bir terör ve yıkım sürüyor...

BILIM/TEKNIK

Abacus'lardan günümüz hesap makinalarına

Büyük olasılıkla milattan önce 4. yüzyılda kullanıldıkları tahmin edilen ilk "hesap makineleri", geçtiğimiz yüzyılda Yunanistan'da yapılan arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılmıştı. **"Abacus"** denilen bu hesap tahtaları, ilk olarak eski Roma'da, Mısır, İran, Çin, Hindistan ve Japonya'da icat edilmiş ve kullanılmıştı. Hesap tahtalarının üzerindeki her bir dikey aralık, birlik, onluk, yüzlük vb... sayı gruplarını oluşturuyor, bu aralıklarda ileri-geri hareket ettirilen küre şeklindeki **"taşlarla"** toplama ve çıkarma işlemleri yapılıyordu. Bu kürecikler kimi yerlerde taş kimi yerlerde tahta, kimi yerlerde de midye kabuklarındandı.

Kullanılan malzemenin degişmesiyle, hesap makineleri giderek geliştirildi. Artık tahtanın yerini örneğin eski Yunan'da mermer; taş ve midye kabuğunun yerini ise Çin'de fildişi almıştı. Hesap makineleri böylelikle sahiplerinin sosyal konumlarını da gösteren araçlar haline geldiler.

Bilimadamları, hesap makinelerinin daha kullanışlı hale gelmeleri için, onları tıpkı bugünkü gibi küçültme, minyatürleştirme girişimlerinin, Antik Çağ'da başladığını kabul ediyorlar. Sözkonusu döneme ait hesap makinelerinin boyutları, artık 1,5 metreye 75 santim olarak küçültülmüştü. Yine bu makineleri kullanmasını bilenler, yaşadıkları topluluklarda üstünlükleri ve saygınlıkları olan kişilerdi.

Reagan'ın yıldızlar savaşı çocuklarımızın odasında

Bilgisayar türü oyuncak üreten tekeller Reagan'ın **"yıldızlar savaşı"** için giriştiği silahlanma yarışında ona destek veriyorlar. Nasıl mı? Yığınları, özellikle çocukları savaş psikolojisine alıştırarak.

Bugün bir oyuncakçı dükkanına girdiğinizde **"shooting space walker"** ya da daha değişik biçimlerde adlandırılan uzay silahı oyuncaklar bulacaksınız. Uzay çağında uzayın insanlığın yararına kullanılmasını özendiren

arkası öyküler, güncel enformasyonlar, teknik veriler, tarihsel tablolar, çizimler, işaretler ve sözkonusu her aracın (oyuncağın) kullanıldığı alanları sunuyoruz..."

Öte yandan Atari-Video-Computer-System içinde tank, uçak oyunları, deniz ve uzay savaşının da yeraldığı bir dizi bilgisayar program kasetlerini piyasaya sürdü. Bütün bunlara bir tek şey eklenebilir: Reagan'ın bir röpor-

Hollanda'da, temel eğitim yasasında yapılan değişiklikle, göçmen işçi çocuklarının anadil eğitimlerine ilişkin yeni hükümler getirildi. Yeni uygulama 1985 başında başladı ve çeşitli tartışmalara yol açtı. Ana çizgileriyle "olumlu bir gelişme" olarak nitelenebilecek bu yeni uygulama konusunda Hollanda Türkiyeli İşçiler Birliği'nin görüşleri bir broşür halinde yayınlandı

Hollanda'da anadil eğitimi üstüne yeni yaklaşımlar...

Bir süredir, Hollanda'daki göçmen işçiler, özellikle Türkler ve Faslılar arasında, anadil eğitimi konusunda yeni bir tartışmadır sürüp gidiyor. Bunun nedeni, Hollanda Eğitim Bakanlığı'nın, göçmen işçilerin çocuklarının anadil eğitimi konusunda yeni uygulama başlatılacağını açıklamış olmasıdır.

Bilindiği gibi, 1975-76 yıllarından buyana Hollanda'daki Türk çocukları ilkokul ikinci sınıftan altıncı sınıfa dek, ders saatleri içerisinde olmak üzere anadil dersleri alıyorlardı.

Anadil dersleri, Hollanda genelinde, en yüksek düzeyde, ilkokul ikinci sınıflarda 3 saat, diger sınıflarda ise beşer saat olarak gerçekleşebiliyordu. Ne ki, ortalama düzeyin bunun çok altında olduğunu belirtmek gerekir. En yüksek düzeyde uygulansa bile yasal güvence altında değil.

Öte yandan, eğitim programı, ders araç ve gereçleri açısından belirli ve düzenli bir sisteme de tabi değildi. Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı'nın gönderdiği kitaplar ise, öğrencilerin buradaki yaşamlarına uygun olmadığı için yararı sınırlı oluyordu. Doğal olarak, her öğretmen kendi insiyatifi çerçevesinde sorunu çözümlemeye çalışıyordu. Elbette, bunlar, tüm öğrencileri kapsayan merkezi bir öğretimin uygulanmasını güçleştiriyordu.

Bu sorunlardan kaynaklanan tepkilerin yoğunlaşması üzerine Hollanda Eğtim Bakanlığı 1980 yılından sonra bu konuda bazı çalışmalar başlattı. Bu arada Türk öğretmenlerin de görüşlerine başvuruldu.

1981 yılında Hollanda temel eğitim yasasında yapılan değişiklik

da idi. Ancak 1984'ün sonlarına doğru çıkarılan bir genelge ile yeni uygulama öne alınarak, 1 Ocak 1985 tarihinde başlatıldı.

Yeni uygulama neleri getiriyor?

Yeni karara göre anadil eğitimi, yarısı ders saatleri içerisinde, yarısı ders saatleri dışında olmak üzere, toplam 5 saat olarak öngörülüyor. Daha önce ilkokul ikinci sınıftan altıncı sınıfa dek olan anadil eğitimi, tüm temel eğtimi kapsamak üzere, yani iki yıl anaokulu artı 6 yıl ilkokul olmak üzere 8 yıla çıkarılıyor.

30 dakikalık bir ek program

Ne var ki, öğrencilerin bu eğitimden yararlanması velilerin rızasına bağlı kılınıyor. Ayrıca, (inter cultureel onderwijs) adı altında kaynaşık kültürel eğitimi temel alan haftada 30 dakikalık ek bir eğitim programı getiriliyor. Türk, Faslı, Surinamlı, Hollandalı vd. tüm öğrencilere yönelik olan bu ek eğitimde Türk kültürü tanıtılarak çok ulustan oluşan öğrencilerin daha iyi kaynaşmaları sağlanmak isteniliyor. Bunların dışında, Türkçe dil derslerinin ortaöğretimde seçmeli yabancı dil olması hakkı tanınıyor.

Genel hatlarıyla özetlemeye çalıştığımız yeni kararı yeterli ve yetersiz yönleriyle birlikte ve bir bütün olarak değerlendirmek istiyoruz.

Anadil eğitiminin süresi azaltıldı mı?

En başta, anadil eğitiminin yasal güvenceye kavuşturulmasını göçmen işçiler açısından önemli

nci kanıtlarla açıklamak zorundadırlar. Neden 5 saati de ders saatleri içerisine alınmamıştır? Bu ayırım, hangi bilimsel araştırmanın sonucu olarak getirilmiştir?

Öte yandan, "anadil eğitiminin süresi azaltıldı, haklarımız kısıtlanıyor..." türünden, hiçbir araştırmaya dayanmayan ve velileri yanıltmaya yönelik çabaları onaylamadığımızı belirtmek istiyoruz. Gerçekten de anadil eğitiminin süresi azaltıldı mı? İsterseniz bu konuda bir karşılaştırma yapalım. Daha önceki uygulamada anadil eğitiminin ilkokul ikinci sınıfta en fazla 3 saat, diğer sınıflarda ise en fazla 5'er saat olarak uygulandığını belirtmiştik. Hollanda'da her öğretim dönemi 40 hafta olduğuna göre, bu, ikinci sınıfta yılda 120 saat, diğer sınıfların her birinde yılda 200 saat eder. Tüm sınıfların toplamı ise 920 saattir.

Yeni uygulamanın sadece ders saatleri içerisinde verilecek haftada 2,5 saatlik bölümünü temel alarak yapacağımız hesaplamada şöylesi bir sonuç ortaya çıkıyor: Her sınıfta haftada 2,5 saat, yılda 100 saat eder. Bunu 2 yıl anaokulu artı 6 yıl ilkokul, yani 8 yıl ile çarparsak toplam 800 saati buluruz. Ek olarak, her sınıfta haftada verilecek 30 dakikalık (inter cultureel onderwijs) adı altındaki Türk kültürünü tanıtan derslerin 8 yıllık toplamının 160 saat olduğunu belirtmek gerekir. Bu durumda genel toplam 960 saat oluyor. Ayrıca, ortaöğretimde Türkçe'nin seçmeli yabancı dil olarak artık alınabileceğini eklemeliyiz.

Tüm bunlar, süre açısından herhangi bir kayıbın olmadığını, aksine sürenin arttığını ortaya koymuyor mu?

olup olmaması mıdır? Ders saatlerinin süresi konusunda yüksek sesle konuşanların eğitimin içeriği konusunda sessiz kalmaları yada çağdışı bir eğitim anlayışını önermeleri son derece anlamlıdır.

Evet, temel sorun nasıl çözümlenecektir? Eğitim programı ders araç ve gereçleri hangi ölçütlere göre ve kimler tarafından hazırlanacaktır? Hollanda Eğitim Bakanlığı'nın açıkladığı yeni kararda bu konuda açık bilgiler yoktur. İşte, bu kaygılarımızı artıran önemli noktalardan birisidir. Çünkü, Hollanda yönetiminin şimdiye dek çıkardıkları yasalarda ve kararlarda yasal boşluklar bırakarak, bu boşlukları günün koşullarına ve çıkarlarına uygun yöntemlerle doldurmaları biçiminde özetlenebilecek genel tutumları, kuşkularımızın nedenlerinden başlıcasıdır. Bu nedenle, kimi kaygılarımızı şimdiden belirtmek istiyoruz.

Eğitim programının, ders araç ve gereçlerinin hazırlanmasını sadece öğretmenlerin inisiyatifine bırakmak, öğretmenlerin sorumluluk anlayışlarına ağır ve haksız bir yüklenim olduğu gibi, daha önceki uygulamadan da anlaşılacağı üzere pek fazla yararlı olmayacaktır. Ama bu, öğretmenlerin pedagoji bilimi açısından alması gereken inisiyatifin sınırlanması biçiminde yorumlanmalıdır. Bu, ayrı bir olaydır.

Eğitim programının içeriğinin, ders kitaplarının hazırlanmasının Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı'na havale edilmesi de yararlı sonuçlar doğurmayacaktır. Çünkü, Hollanda'da yaşayan çocuklarımızın içinde bulunduğu yaşam koşulları gözönünde tutulmadan hazırlanacak ders kitaplarıyla çocuklarımızın başarılı anadil eğitimi olanaksızdır. Ayrıca, Türkiye'de ders ki-

olduğu için, bu sorunun yeni kararda açıkça belirtilmemesi, ders araç ve gereçlerinin mevcut yasalara göre hazırlanacağını ortaya koymaktadır. Biz bu yöntemin de yeterli olamayacağına şimdiden işaret etmek istiyoruz. Hollanda Eğitim Bakanlığı'nın ve ilgili kurumların salt kendi çabalarıyla veya birkaç uzmanın katkısıyla bu sorunu köklü bir biçimde çözmesi olanaksızdır. Sorunu köklü, kalıcı ve demokratik katılımcı bir yapıda çözmek gerekir.

Biz HTIB olarak, bu anlamda, şu çözümün daha gerçekçi olacağı kanısındayız. Eğitim programının içeriği, ders araç ve gereçleri, çağdaş gelişmelere uygun, Türkiye ve Hollanda'nın toplumsal gerçekleri ve farklı kültürler arasında bocalayan çocuklarımızın somut durumları dikkate alınarak ve merkezi olarak hazırlanmalıdır. Bu ise ancak, öğretmenlerin, velilerin, öğrencilerin, Türk ve Hollandalı eğitim uzmanlarının ve ilgili demokratik kuruluşların temsilcilerinden oluşan bir **Demokratik Kurul**'un denetiminde ve gözetiminde yapılabilir. Çocuklarımızın eğitimleri konusunda velilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin, göçmen işçilerin demokratik örgütlerinin tam ve eşit katılımını sağlamayan hiçbir çözüm köklü ve kalıcı olamaz. Eğitimi veren öğretmenlerin, eğitimin konusunu oluşturan öğrencilerin, onların anne ve babalarının katılımını sağlamayan bir eğitim temel amacına uygun olabilir mi? Kuşkusuz, ders kitaplarının hazırlanması bir uzmanlık işidir ve bu anlamda eğitim uzmanlarına büyük görevler düşecektir. Ama sorun bu denli dar ve teknik anlamla sınırlanmamalıdır. **Demokratik Kurul**' un denetimi ve gözetimi kesinlikle

çağında uzayın insanlığın yararına kullanılmasını özendiren oyuncakları boşuna ararsınız. Bu yönde üretilen tüm oyuncaklar şu ya da bu biçimde Reagan'ın **"yıldızlar savaşı"**'nı anımsatıyor. Bir oyuncak tekelinin kataloğunda bakın neler yazıyor: **"Savaşın oturma odasında da yaşama geçirilebilmesi için sizlere perde** sürdü. Bütün bunlara bir tek şey eklenebilir: Reagan'ın bir röportaj öncesi yaptığı mikrofon denemesi de bu oyuncakların **kullanım reçetesi** olabilir.

İnsanların, özellikle çocukların kafalarının emperyalizm tarafından savaş fantezileri ile doldurulmasına karşı bu alanda da mücadele gerekli değil mi?

Bir komputer: Görüyor, duyuyor ve konuşuyor!..

Bilgisayar programlamasını bilmeyenler için, programa ihtiyaç duymayan normal konuşmayı anlayan bir bilgisayar sistemi, Sovyetler Birliği'nin **Minsk** kentinde geliştirildi.

Henüz yeni olmasına karşın çok şey başarabilen **"Intellekt"** adlı bu sistemle, çok çeşitli bilgiler, örneğin çeşitli bakanlıklarda alınan kararların ne şekilde uygulandığı konusundaki en yeni veriler telefon aracılığıyla, kolayca alınabiliyor. Sistem, bir ilacın hangi eczanede bulunduğundan tutun da trafik, ulaşım ve nakliye konusuna kadar bilgiler veriyor.

Ancak sistemin duyabilmesi ve konuşabilmesi ile yeti..meyen mühendisler, ona görmeyi de öğrettiler. Bunu yaparken, çevresini bir elektrik alanı ile algılayan vatoz balığını örnek aldılar. Buna göre cisimler elektrotların arasına konuyor, cismi karakterize eden elektrik sinyalleri analizatör aracılığı ile bilgisayara ulaşıyor ve bu da sesli olarak cismin ne olduğunu söylüyor. Bu sistemde "göz" bilgisayardan istenildiği kadar uzakta bulunabiliyor. Böylelikle, örneğin depolardaki ya da mağazalardaki eksik mallar tesbit edilebiliyor.

"Intellekt" çeşitli maddeleri tanıyabiliyor ve çok keskin bir gözü var. Örneğin akan suyun içindeki çok küçük parçacıkları ayırdedebiliyor. Bu nedenle Minsk'teki su tesislerinde suyun kalitesini kontrol etmekte de kullanılacak.

Sestemin işitme ve konuşma yetenekleri **Minsk Merkezi Araştırma Enstitüsü**, görme yeteneği ise **Beyaz Rusya Üniversitesi** araştırmacıları tarafından geliştirildi. Sistemi geliştirmiş olanlar şu günlerde onu montaj ve yönetim kompleksi branşlarına yerleştiriyorlar. Ancak Intellektin çalışabileceği alanların tümünü bugünden tesbit edebilmek, bu alanların çok fazla olması nedeniyle, imkansız. Yeni sistemin bilgisayar teknolojisi alanında çok ileri bir adım olduğu ve bilimin ve insanlığın önüne geniş olanaklar açacağı bildiriliyor.

H-TÖB Genel Kurulunda anadil eğitimi gündemin ilk sırasındaydı

Hollanda Türkiye Öğretmenler Birliği (H-TÖB)'nin 7. olağan genel kurulu, 9 Şubat 1985'de Rotterdam'da yapıldı. Genel kurul çalışmaları, ağırlıklı olarak göçmen işçi ve çocukların eğitim sorunları ile anadili eğitimi ve anadili öğretmenlerinin özlük sorunları üzerinde yoğunlaşan "eğitim platformu" biçiminde geçti.

Özellikle batı sisteminin son yapısal bunalımının fazla nitelikli olmayan göçmen işçiler üzerinde etkin olduğunu, yüksek ve yaygın işsizliğin, o arada, her türlü ayırımcı tutumların en çok göçmen işçiler ve onların çocuklarına, daha çok da Türkiyeli göçmen işçiler ve çocuklarına yansıdığı üzerinde önemle duruldu.

Bu nedenlerle, **Temel Eğitim Yasası** ile göçmen işçi çocuklarının hem Hollanda eğitim sisteminden en yüksek ölçüde yararlanmalarının, hem de anadili eğitiminin eğitim sistemi ve okul zamanı içine alınmasıyla onların ana dilleri ve kültürleriyle bağlarını kurup geliştirmelerinin, planlı programlı bir biçimde ve Hollanda koşullarına uygun ders araç gereçlerini daha verimli olarak kullanmalarının sözkonusu olduğu gerçeğine açıklık getirildi. Bu bağlamda anadili eğitiminin daha nitelikli olacağı belirtildi.

Ancak anadili eğitiminin içerik ve organizasyon bakımlarından, eğitim sistemiyle entegrasyonu açısından pek çok sorunların varlığı da ayrıntılı biçimde sergilendi. 1 Ağustos 1985'de kesin olarak başlaması öngörülen anadili eğitiminin eğitim sistemiyle kaynaşıp bütünlenmesi için gerekli ve yeterli ön çalışmaların yapılmamış olduğu belirlendi.

Göçmen gençlerin, temel eğitim sonrası eğitimde (orta öğretim) daha baştan dışlandıkları, onların özgün ve yaygın eğitim olanaklarından yeterince yararlanamadıkları, orta öğretimde bir an önce Türkçe'nin seçmeli dil olarak okutulması uygulamasına geçilmesi, okuma yazma kurslarına da başlanarak yetişkinlerin işsizlik sorunlarını çözecek nitelikte meslek eğitimi verilmesi gibi konular üzerinde önemle duruldu.

Özetle, anadili eğitimini de içermek üzere eğitimin daha nitelikli olması, anadili öğretmenlerinin iş ve çalışma güvenceleri için özlük haklarının Hollandalı öğretmenlerle eşit olarak elde edilmesi, her boydan ayırımcı tutumlara karşı göçmen işçilerle Hollanda işçi sınıfı ve emekçi katmanlarının, barış ve demokrasi güçlerinin birlik ve dayanışmalarının zorunluluğu ve önemi oybirliği ile kabul edildi.

Hollanda Türkiyeli İşçiler Birliği'nin (HTIB) "Anadil Eğitimi"yle ilgili bilgilendirme toplantıları sürüyor. Geçtiğimiz 1 Şubat'ta Nijmegen'de yapılan toplantının ardından, 3 Şubat'ta Amsterdam'da Rothaanhuis'de bir toplantı daha yapıldı. Velilerin, öğretmenlerin ve eğitim uzmanlarının katıldığı toplantılarda sorular soruldu ve konu tartışıldı. Bu arada, HTİB'in çıkarmış olduğu "Anadil Eğitimi Sorunu" adlı broşür dağıtıldı ve geniş bir ilgi gördü.

1981 yılında Hollanda temel eğitim yasasında yapılan değişiklik çerçevesinde, göçmen işçilerin çocuklarının anadil eğitimleriyle ilgili yeni hükümler getirildi. Bu yeni uygulamanın, 1 Ağustos 1985 tarihinden itibaren uygulanması, aynı yasada yeralan hükümler arasın-

En başta, anadil eğitiminin yasal güvenceye kavuşturulmasını göçmen işçiler açısından önemli bir kazanım olarak değerlendirdiğimizi belirtmek isteriz. Ne var ki, ders saatleri içerisinde verilecek anadil eğitimi süresinin neden 2,5 saat olarak belirlendiğini Hollanda Eğitim Bakanlığı yetkilileri inandı-

ne sürenin arttığını ortaya koymuyor mu?

Temel sorun nedir?

Ama temel sorun ders saatlerinin süresi midir, yoksa eğitim programının içeriği, ders araç ve gereçlerinin çağdaş gelişmelere uygun

cak ders kitaplarıyla çocuklarımızın başarılı anadil eğitimi olanaksızdır. Ayrıca, Türkiye'de ders kitaplarının içeriği, hatta dili yönetimden yönetime değiştiği için, sağlıklı bir eğitim vermek de oldukça güçtür. Öte yandan, Hollanda'da ders araç ve gereçlerinin nasıl hazırlanacağı yasalarla belirlenmiş

... lanmamalıdır. **Demokratik Kurul'**un denetimi ve gözetimi kesinlikle gereklidir.

Bu konuda gerekiyorsa yasal düzenlemeler yapılabilir. Hollanda yasalarının öngördüğü hükümler herhalde değiştirilemez tanrı buyruğu değildir. Şimdiye dek, lehimizde ve aleyhimizde birçok yasal düzenlemeler yapılabildiğine göre, yasalar değişebilir demektir. Önemli olan sağlıklı, kalıcı, köklü demokratik bir çözüm üzerinde birleşebilmektedir. Bu ise, demokratik bir tartışmanın gelişmesiyle sağlanabilir.

Ayrıca, sözkonusu bu kurul, sadece ders araç ve gereçlerinin hazırlanmasında değil, eğitim programının uygulanmasında ortaya çıkabilecek güçlüklerin giderilmesinde ve programın denetlenmesinde, anadil eğitimiyle ilgili ileriye yönelik daha geniş öneri ve programların hazırlanması konusunda da yetkili olmalıdır. Bu arada, Hollanda Eğitim Bakanlığı'nın anadil eğitimiyle ilgili olarak yürürlüğe koyduğu yeni kararın belirli bir dönem uygulanmasından sonra ortaya çıkan sonuçlarının irdelenmesi de bu kurulun görevleri arasında olmalıdır. Örneğin, bu programın hangi sürede başarıyla uygulanabileceğini bu kurul saptamalıdır. Bu durumda, sürenin 2,5 saat mi yoksa bundan daha uzun bir zamanı kapsayabileceği daha inandırıcı kanıtlarla ortaya çıkacaktır.

Değerlendirmelerinizi bekliyoruz

Baştan bu yana açıklamaya çalıştığımız bu görüşlerle sorun tümüyle çözümlenmiş mi oluyor? Kesinlikle hayır. Biz soruna sadece gerçekçi ve yapıcı bir yaklaşım sağlamaya çalışıyoruz. Sorunun, demokratik temellerde ve daha geniş ölçülerde tartışılmasına gereksinim vardır. Bunun için tüm velilere, öğretmenlere, öğrencilere, eğitim uzmanlarına ve göçmen işçi örgütlerine sesleniyoruz. Bu değerlendirmelerimizle ilgili görüşlerinizi üşenmeden, yazılı veya sözlü olarak HTİB Genel Merkezi'ne, şubelerine ve çalışma gruplarına bildirmenizi diliyoruz. Görüşlerinizi aldıktan sonra değerlendirmelerimizi gözden geçirip, ilgili düzeylerde daha güçlü bir biçimde savunmamız olanaklı olacaktır. Böylelikle, çocuklarımızın çağdaş temellerde ve güvenli bir gelecek doğrultusunda eğitimi için birlikte olumlu adımlar atabiliriz.

Özel teşebbüsün televizyonu: Satelit 1 ve maskesi

Federal Almanya'da yeni yılın ilk gününden itibaren **SAT 1** adlı özel televizyon yayına başladı. Yüzaltmışbeş yayınevinin ortaklığıyla kurulan Satelit televizyon, basında, 1985'in "en iyi yeniliği" olarak tanıtıldı. Özel televizyonun marifetlerinden, özel yayın anlayışından, diğer televizyon kurumlarına oranla **"nitelik"** farklılığından bahsedildi. Dahası, özel satelit televizyonunun yayına girmesiyle, seyircilerin toplumsal içerikli her türlü haber ve enformasyonu daha bilinçli ve objektif değerlendirebilecekleri savunuldu.

Özel satelit televizyonun program yapımcıları, ilk yayın gününde, yayınlarında daha çok müzik, eğlence ağırlıklı şovlar, Hollywood tipi "vahşi batının kahraman kovboyları", serüven filmleri, kenar mahallelerin **"medeniyet görmemiş pis insanlar"**ına karşı mücadele eden esrarengiz duyarlılıkla döşeli yakışıklı ihtiyar delikanlıların **"insanlık uğruna"** verdikleri bitip tükenmez mücadelelerini göstereceklerini müjdelediler.

İnsanın aklına ister istemez şöyle bir soru geliyor: **"Acaba gerçek bu mu?"** Elbette değil. Bu bir manipulasyon, bir yönlendirme... İnsanları gerçek sorunların varlığından habersiz bırakıp, eğlenceye, sahte kahramanlığa, bireysel çıkarlarının peşine düşürmek... Bu yayınların içeriğinde bir dirhem gerçeklik payı yok. Olamaz da zaten. Bu türden iletişim araçlarına egemen olan çıkarcı çevreler, yaşanılan olayların özünü görmezler. Daha doğrusu görmek istemezler. Porno, eğlence, serüven gibi duygularını kolayca sömürebilecek görüntülere değer verirler. Saldırgan politikasını toplumun ekonomik, politik ve askeri alanında sürdüren emperyalizm, bu kez de iletişim alanında yoğunlaştırıyor. Televizyon gibi, toplumsal bilinçlenme sürecinde çok önemli bir rolü olan kitle iletişim araçlarını saldırgan politikasına alet eden emperyalizm, kendisini yıkacak her gücü, örneğin gün geçtikçe büyüyen uluslararası barış hareketini bu yöntemle yıkmak, dağıtmak ve kendi kafasına uygun robot beyinler yaratmak istiyor.

Televizyonu tarif etmek gerekirse, basitçe, yürüyen resimlerle donatılmış elektronik bir kutu diyebiliriz. Bunun içindir ki, kavram **"televizyon dinlemek"** değil **"televizyon seyretmek"**tir. Konuşulan ve yazılı sözcüğün resimlerle bütünleşmesi, insan etkileme gücünü iki hatta on katına çıkarıyor. Amerika'da televizyonun günün yirmi dört saatinde yayın yapması, programların gün geçtikçe artırılması bu nedenledir. Şimdi sıra iki milyonu aşan işsizi, ekonomik krizi ve yabancı düşmanlığıyla Batı Almanya'da... Amaç çürümüş kapitalizmi ayakta tutmak, bitkisel yaşamdan kurtarmak, yaşatabilmek...

SATELİT I NEDİR ?

Federal Almanya'da 1985 başında, büyük tartışmalardan sonra yayına geçen SAT 1, Özal Satelit Televizyonu 165 yayınevinin ortaklığıyla kuruldu. Ortaklık hisselerinin yüzde 35'ini Axel Springer **elinde bulunduruyor.** Axel Springer BZ, BILD **gibi gazeteleri çıkaran gerici ırkçı bir politikanın temsilcisi. Şu anda SAT 1 televizyonunu yüz yetmiş bin aile izlemekte. Bu sayının yıl sonuna doğru bir milyon aileye ulaşması bekleniyor. Yani 1985'in sonuna doğru 4-5 milyon insan Özel Satelit Televizyonundan na-**

Incirci yönetiminde solistliğini Sema'nın yaptığı Kreuzberger Freunde Grubu Bavyera turnesine çıkıyor

Tahsin İncirci ve ekibi yeni müzik arayışları ve atılımlar eşiğinde

Batı Berlin İşçi Korosu ve Tahsin İncirci adları Avrupa'da yaşayan Türkiyelilerin, özellikle Batı Berlin ve Federal Almanyalı müzikseverlerin yabancısı değil. İncirci'nin çalışmaları yurt dışında yaşayan sanatçılar açısından müzik alanında, kendi yolunu belirlemiş ve bu yolda başarıyla yürüyen bir örnek. İncirci son zamanlarda yeni çalışmalar içinde görünüyor. Ensemble Kreuzberger Freunde (Kreuzbergli Dostlar Topluluğu) bu yeni çalışmaların bir parçası. Tahsin İncirci'nin yönetiminde, Sema'nın solist olarak katıldığı toplulukta Johannes Krauss (piyano), Dieter Moritz (çello), Johannes Gehlhoff (klarnet ve saksafon), Bernhard Jirku (flüt), Stefan Isansee (obua) Michael Clifton (bateri) yer alıyorlar. Topluluğun çalışmaları Batı Berlin İşçi Korosu'nun çalışmalarına paralel yürütülüyor. Ensemble Kreuzberger Freunde Mart ayı içinde Bavyera bölgesi kentlerini kapsayan bir turneye çıkacak. İlk konser Erlangen'de 8 Mart ve ardından Nürnberg'de 9 Mart'ta. Türkiye Postası'nın topluluğun yönetmeni Tahsin İncirci ve solisti Sema ile topluluğun amacı ve müzik anlayışları üzerine yaptığı söyleşiyi sunuyoruz.

Türkiye Postası: Sayın Incirci, sizi uzun yıllardır Batı Berlin İşçi Korosu'yla birlikte tanıyoruz. Şimdi enstrümantal grupta çalan kişiler de daha önce koronun bir parçasıydı. Halen de öyle. Neden iki ayrı çalışmaya gerek gördüğünüzü anlatır mısınız?

İncirci: 1983'de Koro'nun içinden çıkan Şarkı Grubu, şimdiki **Ansamble**'nin ilk çekirdeğini oluşturdu. Bu grup ilk olarak Nürnberg'de tiyatro sanatçısı **Renan Demirkan**'ın da yer aldığı **"Fakat İnsanlar Geldiler"** adlı programa katıldı. Böylece, koro repertuarını, daha az bir harcamayla Batı Berlin dışına çıkarmanın ön adımı atılmış oldu.

Türkiye Postası: Peki Ansamble yalnız parasal kaygılardan mı oluştu?

İncirci: Önemli rol oynamakla birlikte tabii ki kaygım sadece bu değildi. Örneğin, böyle bir oluşum, benim koro şarkıları dışında enstrümantal parçalara yönelik çalışmalar da yapmama yol açtı. Sanatsal amacım, Batı Avrupa'da, müzik alanındaki gelişmişlik düzeyine erişmek. Bu, profesyonel müzisyenlerden oluşan böyle bir grubu oluşturmayı gerektiriyordu. Ansamble beni sanat yönü daha ağır basan ürünler vermeye yöneltti. Örneğin **Nazım Hikmet**'in **"Memleketimi Seviyorum"** ve **"Fazıl Hüsnü Dağlarca**'nın **"Kuvayi Milli Destanı"**ndan aldığım **"Ulusun Eli"** adlı bestelerim tamamen Ansamble'ye yönelik çalışmalarımın ürünüdür.

Türkiye Postası: Topluluğun solistliğini bir yıla yakın zamandır sen yapıyorsun Sema. Senin Ansamble'ye girişin nasıl oldu?

Sema: Ben daha önce, 2 yıl kadar aralıklı şekilde **"Yabanel"** adlı amatör bir müzik grubuyla çalıştım. Batı Berlin İşçi Korosu'nu se-

ise ve kendi ülkesinin müziğini iyi tanımışsa, eserlerinde de doğal olarak bu esinlenme, bu etki görülür.

Sanatın hedefini ve amacını doğru saptamada bestecinin kişiliği çok büyük bir etkendir. Halk müziğinin kendi iç yapısına özgü armonisini yakalamak uzun bir uğraş gerektirir. Bestesi bu yeteneği elde edememişse toplum onu yadırgar. Halkımızın estetik zevkleri, güzel sunulduğu takdirde, bu çok sesliliğin tadına varacak kadar gelişmiştir. İşte **"Yeni Türk Müziği"** benim için budur. Besteci kendi ülkesinin müziğini evrensel müzik kuralları içinde işlemek ona yeni estetik boyutlar kazandırarak tüm dünyaya tanıtmakla sorumludur.

Halk ozanı ülkesinin müziğini otantik şekliyle, bozmadan yorumlar. Böylece profesyonel besteciyle halk ozanı arasındaki farkı da vurgulamış oluyorum. **Batı Berlin İşçi Korosu**'yla sunduğumuz Türkçe şarkıların Batı Avrupalılarca ilgiyle dinlenip sevilmesinin nedeni de yukarıda söylediğimiz yaklamışdır. Bir türküye istenildiği kadar eşlik sesler yazılabilir. Ama türkünün öz yapısını sunan koro veya soliste onu yorumlama serbestliğini vermek gerekir. Özellikle halk müziğinin kendine özgü kurgusu ve yorumuna saygılı olmak zorundayız. Ama, bu müziğin evrenselliğini reddettiğim anlamında alınmamalıdır. Örneğin son şarkılarımda caz müziğinin unsurlarına kadar uzanan bir çalışma yöntemi içindeyim.

Türkiye Postası: Ansamble'de klasik batı müziği enstrümanları yanında saz da yer alıyor. Seyrek de olsa saz çalıyorsunuz.

İncirci: Eğer yazılan parçanın karakterine katkıda bulunacağını saptamışsam o zaman her türlü Türk enstrümanını da kullanmaktayım. Daha önce **Türkiye Postası**'nın benimle yaptığı bir söyleşide

milyon aileye ulaşması bekleniyor. Yani 1985'in sonuna doğru 4-5 milyon insan Özel Satelit Televizyonundan nasibini alacak. Şu anda özel televizyonun yaygınlaşması için Alman Anayasa'sında kanun değişikliği düşünülmekte. SAT 1 şimdilik Niedersachsen, Hamburg, Schleswig-Holstein, Rheinland-Pflaz, Bayern ve Berlin'de izleniyor. Politikacılardan bazıları, kendi eyaletlerinde yayına geçen SAT 1'i alkışladılar. Bunlardan Rheinland-Pflaz Başbakanı Bernhard Vogel, SAT 1'i, "Alman seyircisi, ekonomisi ve tekniği için mükemmel bir adım" olarak değerlendirirken, Hamburg Belediye Başkanı Klaus Dohnanyi "SAT 1'in yayınıyla, haberlerin niteliği ve genişliğiyle, eğitim alanında bir gelişme olacağını umut ettiğini"; Uwe Barschel ise, "televizyon arenasında liberal bir zenginleşme" olacağını bildirdi. Aynı mızıkayı çalan burjuva basını da, SAT 1'in yayına başlamasıyla Batı Almanya'da yeni bir kitle-haberleşme çağının başladığını vurguladılar.

amatör bir müzik grubuyla çalıştım. **Batı Berlin İşçi Korosu**'nu severek dinliyordum. Bir yıl önce koroyla birlikte çalışmaya ve daha sonra da koronun solo parçalarını söylemeye başladım. Geçen yıl Nisan ayında Hollanda'da **"Sanat Baskıya Karşı, Kültür Haftası"**nda ilk kez **Ansamble**'yle birlikte sahneye çıktım. O günden beri de topluluğun üyesiyim. Ben de, Türk müziğini kendi motiflerinden yola çıkarak, profesyonel düzeyde sunmak ve yorumlamak çabası içindeyim.

Türkiye Postası: Ansamble Kreuzberger Freunde için hazırlanan yeni afişte "Yeni Türk Müziği" diye başlık var. Bu başlıkla tanımlanmak istenen müzik türü nedir? Şimdiye kadarki çalışmalardan farklı bir tür mü?

Incirci- Bunu yeni bir tür olarak yorumlamamak gerekir. Çünkü benim yazdığım parçalarda Türk müziğinin unsurları, bu müziğin tarafımdan özümsenip, yeniden yansıtılmasıdır. Örneğin ünlü Macar besteci Bela Bartok'un yaklaşımı da bu olmuştur. Onun yapıtlarında Macar müziğinin öznel biçimde yeniden yansımasını görürüz. Tanınmış bir halk melodisini çok seslilik kurallarına göre işlemekle, aynı müziği anımsatan yeni bir eser yazmak arasında fark vardır. Her besteci kendi ülkesinin müziğinden etkilenir. Eğer dürüst yaklaşımı olan bir besteci

Bavyera turnesine hazırlanan Tahsin Incirci ve Kreuzbergli Dostlar, sağda ise grubun solisti Sema

sı'nın benimle yaptığı bir söyleşide de belirttiğim gibi "sazı küçümsememek gerekir". Ama sazı ileriye götürecek eser yazılması gerekir. Bu olmadıkça saz ilerlemez. Saz için konçerto bile yazılabilir. Neden yazılmasın? Enstrüman bu. Sazı, onu çalan geliştirmeye zorlayıcı eserler vermek lazım. Saz, sadece türküye eşlik ettiği zaman gelişemez.

Türkiye Postası: Ansamble ile ileriye dönük ve kısa dönem çalışmalarınız neler olacak?

İncirci-Önümüzde bir Bavyera Turnesi var. Ayrıca bir de kaset ve plak çalışması içindeyiz.

Anne Marie Prins yönetti, Meral Taygun ve Kenneth Herdigein oynadılar ve...

Hollanda sahnelerinde bir olay: Taranta Babu'ya Mektuplar

İki yıldan beri Amsterdam kentinde her yıl Aralık ayı içinde gerçekleştirilen "Sahne Kapısı" (Stage Door) profesyonel ve amatör uluslararası tiyatro festivali, bu yıl ünlü yazarımız Nazım Hikmet **ve sanatçımız** Meral Taygun**'un büyük başarısıyla noktalandı. Hollanda gazetelerinde eleştirmenlerin festivalin** doruk noktası **olarak nitelendirdiği oyun ikili bir ustalık örneği olarak gösteriliyor. 14 Aralık 1984 gecesi Hollanda'nın ünlü Brecht yönetmeni Anne Marie Prins'in rejisi altında Surinamlı zenci aktör** Kenneth Herdigein **ve sanatçımız** Meral Taygun**'la** Theatre De Balie **sahnesinde perdelerini açan bu nefes kesecek kadar hareketli oyun, seyirci tarafından dakikalarca ayakta alkışlandı. Gösteri sırasında zaman zaman Tarantababu, zaman zaman mektupları bulan kişiler olarak değişen sanatçılar bu güne kadar denenmemiş bir şeyi daha deniyor, Hollandaca ve Türkçe olmak üzere her iki dili de aynı anda konuşarak sürdürüyor; tercüme değil de sanki bir üçüncü dil üretiyorlar. Amsterdam'ın tanınmış sahnelerinden, "**Theatre de Balie**" tarafından yalnız üç gösteri için hazırlanmış olan** Tarantababuya Mektuplar, **her üç gösterinin de kapalı gişe oynamasından sonra, seyirci ve Kültür Bakanlığının da ısrarlı istekleri ile, Şubat ve** Mart **aylarında hem Amsterdam hem de Hollanda'nın diğer şehirlerinde devam edecek. Balie tiyatrosu yöneticilerinin, diğer Avrupa ülkelerinden gelen teklifler karşısında şaşkına döndüklerini söyledikleri gösterinin Ingilizce metninin de çalışmalarına giren** Meral Taygun, **ilerideki aylarda rol arkadaşı** Kenneth Herdigein **ile birlikte diğer Avrupa ülkelerinde de turneye çıkacaktır.**

Foto: Han Singels

Tarantababu'dan bir sahne: Meral Taygun ve Kenneth Herdigein

Öngören Tiyatrosu'nda "Faşizmin Korku ve Sefaleti"

Bu sezon perdelerini 13 Aralık günü Hollanda'nın Amsterdam kentinde yapılan uluslararası **"Stage Door"** festivalinde büyük beğeniyle karşılanan Brecht'in **"Faşizmin Korku ve Sefaleti"** adlı oyunu ile açan **Öngören Tiyatrosu,** böylece 4 oyunluk dağarcığına bir beşinciyi de katmış oldu.

Yabancı basının olumlu eleştirilerde görüş birliğine vardığı ekip, seyircinin de farkedeceği şekilde her gün biraz daha gelişip yerleştiğini kanıtlıyor. **"Faşizmin Korku ve Sefaleti"** oyunu, Avrupa ve dünyadaki karmaşık ortam ve özellikle yabancı düşmanlığı açısından bakıldığında, güncel ve aynı derecede isabetli bir seçim. Meral Taygun **"Faşizmin Korku ve Sefaleti"**nin çevirisini yaptı ve sahneye koydu. Çok az bir sürede hazırlanıp sahneye konulan oyun, **"Tarantababu"**dan sonra ikinci bir önemli sanat olayı oldu.

Öngören Tiyatrosu'nun tüm oyuncu kadrosunun yer aldığı oyunun dekor ve kostüm düzenini Ufuk Kabataş yapmış.

Türk şiiri bir kez daha öksüz kaldı: A. Kadir öldü

A. Kadir 1 Mart'ta 68 yaşında öldü. Tüm yaşamı boyunca inançlarından, düşüncesinden ödün vermemek için savaşmış olan şair, Türkiye'nin ilerici, toplumcu, barışçı aydınlarının ortak kaderlerini paylaşarak yaşamı boyunca çeşitli sıkıntı ve baskılar altında kaldı. Ancak bu, onun ürün vermesini engelleyemedi. A. Kadir ardında bir bölümü çeviri şiir, bir bölümü eskinin büyük ozanlarının günümüz Türkçesine çevirisi, bir bölümü de kendi öz şiiri olmak üzere çok sayıda yapıt bıraktı.

1917'de İstanbul'da doğan, asıl adı Abdülkadri Meriçboylu **olan A. Kadir, askeri okulda okumuş,** Kara Harbokulu'**ndayken** "1938 Harbokulu Olayları"**na karıştığı gerekçesiyle okuldan uzaklaştırılmış ve hapse mahkum edimişti. 1943'de ilk şiir derlemesi** "Tebliğ"**'i yayınladı. Ama halkın sıkıntılarını, dertlerini anlatan bu kitap toplatıldı ve A. Kadir bir kez daha sürgün edildi. Daha sonra çeşitli edebiyat ve sanat dergilerinde** takma adlarla **şiirler, yazılar yazdı. 1959'da ikinci şiir kitabı olan** "Hoşgeldin Halil İbrahim"**'i yayınladı. Bu kitaptaki şiirler, yalnızlık içinde yaşam savaşı vermek ve inancını yitirmeksizin siyasal baskılara göğüs germek zorunda olan bireyin umudunu, umutsuzluğunu, acısını, sevincini anlatır. 1962'de** "Dört Pencere" **ve 1968'de bütün şiirleri niteliğindeki** "Mutlu Olmak Varken" **yayınlandı.**

Demokrasi ve özgürlük savaşı veren dünya şairlerinden yaptığı seçmeler arasında iki ciltlik "Dünya Halk ve Demokrasi Şiirleri", "Vietnam Şiiri", "Filistin Şiiri" **önemli yer tutar. Brecht çevirileri yanında 1960 sonrası kuşaklar onu daha çok** "Bugünün Diliyle Mevlana", "Bugünün Diliyle Hayyam", "Bugünün Diliyle Tevfik Fikret" **yapıtlarıyla tanırlar. Gerek çeviri, gerekse bugünkü dile aktarmalarında A. Kadir, iyi bir çevirmen olmanın çok ötesinde, şiirleri adeta yeni baştan Türkçe yazmıştır.**

A. Kadir'in şiirinin başlangıç çizgisi "Nazım Hikmet şiiri"**dir. Tıpkı siyasal uyanış ve bilinçlenmesinin başlangıcı gibi. Ama o, bu çizgiden hareketle kendi sesini bulmayı, kendi şiirini kurmayı başarmıştır.**

Bunca eserin sahibi olan, Azra Erhat**'la birlikte yaptığı "Ilyada" 1961'de TDK Şiir Çeviri Ödülünü kazanan, dilimize her biri büyük bir sabır, özen ve şiir ustalığı taşıyan bunca yapıt kazandıran A. Kadir'in bir özelliği de alçak gönüllüğüdür.**

Kötü şiirlerin, kötü edebiyat ürünlerinin çığırtkanca ortalıkta dolaştıkları bir dönemde o, gerçek sanatçının alçakgönüllü sessizliğini elden bırakmamıştır.

Türkiye Postası

SIZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK...

DEDİLER Kİ...

"Kırkını geçince kimse terörist olmuyor. O halde kırka kadar beklemek gerek." **"Terör uzmanı" olarak lanse edilen Prof. Turan İtil**

"Soğukluk olmadı. Cezayir Başbakanı da beni sıkıca öptü." **Cezayir'de soğuk karşılanan Başbakan Özal**

"Şu anda çocuk yok. Olsaydı söylerdim. Olsun istiyoruz. Allahın bileceği iş, biz elimizden geleni yapıyoruz." **Geçenlerde evlenen Süper Star Ajda Pekkan**

"Türk milletine Türk adının Allah tarafından verildiğine dair ilmî deliller bulunmuştur." **Eski Milletvekili Ahmet Aydın Bolak**

"Banda inandım İsmail" **Özdağlar olayında Turgut Özal**

"12 Eylül öncesi pek çok soygun yapan çirkin polis, suçları belli olmasın diye suçların yüzde doksanını solculara, yüzde onunu sağcılara attı. Bu nedenle, bugün pek çok suçsuz genç yargılanıyor." **Dündar Kılıç**

"Ayağa kalk. Devletin bakanına saygı göster. Bak herkes ayağa kalkmış, senin de kalkman lazım." **Milli Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler, MEB Vakfı Genel Kurulunda kendisinden 10 yaş büyük bir delegeye...**

Kendisi zaten aç, nasıl sevap işlesin?

Türkiye'de pahalılık ve üstüne tüy dikilen KDV (Katma Değer Vergisi) dilencileri bile etkiledi. Hepsinin işi pek kesat. **"Meslek artık öldü"** diyen İzmirli dilenci, 6 çocuk babası, kör **Emin Apak** şöyle yorumluyor:

"Vatandaş can derdine, geçim derdine düştü. KDV de üstüne binince vatandaş hayır işlemeyi unuttu. Eskiden avuç açan dilenciye sevap olsun diye cebindeki bozukluğu verenlerin artık cebinde akrep var. Günde bin lirayı zar zor toparlayabiliyorum."

Bayat ama ucuz ekmeğe uzanan eller

Kadınlı erkekli, çoluklu çocuklu bu kalabalığın elleri neye uzanıyor böyle? İzmir'de tanesi 50 liraya satılan ekmekten doyasıya yiyemeyenler, Kemer'deki bayat ekmek pazarına hücum ediyorlar. Bir gün öncesinin bayatlamış ekmeğini 30 liradan kapışan halk, "Dört ekmek aldığımızda günde 80, ayda 2-3 bin lira fark yapıyor" diyor. Bayat pazarına ilginin arttığını gören fırıncılar, satılmayan bayat ekmekleri kamyonetlerle Kemer'deki pazara getiriyorlar ve burada yoğun bir kalabalık oluşuyor. Ucuz ekmek alabilmek için birbirlerini adeta ezen bu kalabalık, Evren-Özal Türkiye'sinin ekmek kavgasındaki ortadireği işte...

Naci Varlık giderayak günah çıkardı

12 Eylül darbesinden bu yana Yüksek Hakem Kurulu Başkanı olarak Türkiye işçi sınıfından bol bol **"hayır duası alan"** Naci Varlık birkaç güne kadar emekli oluyor. Beş yıl boyunca işçinin tenceresinden durmaksızın, bıkmaksızın, utanmaksızın tekeller adına hırsızlık yapan Varlık, giderayak günah çıkardı. Günaydın gazetesine verdiği demeçte **"Benim üstüme vazife değil ama hayat pahalılığı karşısında iyice aşınan, anlamı kalmayan asgari ücretin arttırılması gerekir"** dedi.

Bu yüzsüzlükle de yetinmeyen Naci Varlık **"Vicdanım rahat. Üç gün sonra başkanlık koltuğunu bırakıyorum. Hizmetlerimin de unutulmayacağına inanıyorum"** diye konuştu.

Almanya'da milletvekilliği tatlı iş

Federal Almanya'daki milletvekilleri, tıpkı bizimkiler gibi, halktan kemerleri sıkmasını isterlerken Ocak'ta kendi maaşlarını yüzde 2,3 artırdılar. Tek oturumda alınan kararı, Yeşiller dışında, parlamentodaki bütün partiler onayladı. Buna göre 520 Federal Alman milletvekilinin her biri 8 bin mark esas maaş, 4 bin 800 mark tazminat, 1500 mark yarım günlük emek ücret ve 5175 mark da seçim bölgesi bürosu katkısı olarak, ayda 19 bin 475 mark alıyor. Milletvekillerine ayrıca şu kolaylıklar da sağlanıyor: Federal Alman demiryollarında 1. mevkide ücretsiz seyahat; görev gezisi masraflarının karşılanması; görevle ilgili telefon konuşmalarının karşılanması; hastalık ve ölüm masrafları için ek ödenti; aynıma halinde transfer parası...

Uluslararası Hayat Kadınları Konferansı

Tüm ülkelerden 150 **"hayat kadını"**nın, -alışılmış Türkçe deyimiyle fahişenin- temsilci olarak katıldıkları Uluslararası Hayat Kadınları Kongresi gectiği... görme istemlerini dile getirdiler. Kongreye katılan delegeler, basın ve emniyet mensuplarına karşı öf-

Semra Özal Hanımefendiyi edepli çekin!

Diktatörlüğün Başbakanı **Özal**'ın eşi **Semra Hanım** Türkiye'de kendisinden çok bahsettiriyor. Bugüne kadar gelmiş geçmiş Başbakan eşlerinden farklı olarak **"Amerikanvari Başbakan eşi"** rolüne soyunan Semra Özal kılık kıyafetinde, gezmesinde tozmasında da bir o kadar cesur. Kimi zaman moda dergilerinde manken gibi poz veriyor, kimi zaman gazino kapatıyor.

Geçenlerde Yardımseverler Balosuna gitti. Üstünde şişman sırtı beline kadar açık bir elbise vardı. Basın fotoğrafçıları arayıp da bulamadıkları bu manzarayı resimlemek için yarışa girerken bayan Özal Adalet Bakanı **Necat Eldem**'e **"Sırtım fazla mı açık acaba?"** diye sordu. Bunun üzerine Adalet Bakanı, Semra hanımın dekoltesi kendisini

Ortadirek Cafer'in cenaze töreni

Türkiye'de pahalılık ve geçim darlığı esnafa da yansıyor. **Ankara'**nın en işlek alışveriş merkezi **İzmir** ... olan **"Ortadirek Cafer"**in 1985'de öldüğü ilan edilerek Ortadirek'e kardan bir mezar yapıldı ve me-

... 150 "hayat kadını"nın, alışılmış Türkçe deyimiyle fahişenin- temsilci olarak katıldıkları **Uluslararası Hayat Kadınları Kongresi** geçtiğimiz günlerde **Amsterdam'**da yapıldı. Eşcinsellerin temsilcileri yanında kimi feminist üniversite mensuplarının da katıldığı kongrede kadınlar mesleklerinin herhangi bir meslek gibi tanınmasını, sosyal haklardan yararlanma, daha az vergi ödeme ve vergi mükellefi işçiler olduklarına göre de toplumda saygı görme isteklerini dile getirdiler. Kongreye katılan delegeler, basın ve emniyet mensuplarına karşı öfkelerini bu kişilerin toplantı salonundan çıkarılmalarını isteyerek dile getirdiler. Çeşitli ülkelerden gelen hayat kadınlarının, o ülkede fuhşa toplumsal ve hukuksal bakışa göre değişen çeşitli istem ve fikirlerinin tartışıldığı toplantıda bu türden toplantıları yenileme ve mücadeleyi sürdürme kararı alındı.

... du. Bunun üzerine Adalet Bakanı, Semra hanımın dekoltesi kendisini de rahatsız etmiş ve biraz **"edepsizce"** gelmiş ki, gazetecilerin yanına giderek, **"Şimdi Semra Hanım ödül vermek üzere sahneye gelecek. Semra Hanımefendiyi arkasından çekmeyin tamam mı, edepli çekin haa"** diye uyardı.

... darlığı esnafa da yansıyor. **Ankara'**nın en işlek alışveriş merkezi **Izmir Caddesi'**nde esnafın büyük çoğunluğu siftah bile edemeden kepenk indiriyor. Hele bir de kar bastırınca **Izmir Caddesi** esnafı sıkıntısını biraz gülerek ve düzeni gülmeceyle eleştirerek gidermenin yolunu buldu. Uzun süredir can çekişmekte olduğu ilan edilerek Ortadirek'e kardan bir mezar yapıldı ve mezarın başına **"Ruhuna Fatiha, Ortadirek Cafer 1985"** yazılı bir mezar taşı dikildi. Mezar, son günlerde işleri adamakıllı kötü giden **Çiçekçi Hamdi'**nin verdiği çiçeklerle süslendi ve **Ortadirek'**in ruhuna hep birlikte fatiha okundu.

"İşveren işten çıkardığı sakat işçinin vebalini çeker, çoluk çoluğundan bulur. İşçi çıkaran Allahından bulsun!.." **Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz**

"Bu adamların kafasını kopartmak lazım." **Diktatör Evren**

"Yıllardır bu işi yapmıyorum. Pezevenklik öldü zaten... Her şey dejenere oldu. Nerde eski fahişeler!.." **50 yıl kadın pazarlayan Zurnik**

"Benim liderliğime gelince, bu ispatlanmıştır. Muhakkak ki doğuştan iktisap ettiğim bazı vasıflarına ilave olarak, yıllardır muhtelif kademelerde liderlik etmekteyim..." **Çözülen MDP'nin Genel Başkanı Turgut Sunalp**

"Adı Meral Zeren mi ne? Sırt sırta oturmuşum kendisiyle. Söyler misiniz bana sırtını dönerek nasıl ırza tecavüz edilir." **Gazetelere geçen dedikodular karşısında Kültür ve Turizm Bakanı Mükkerrem Taşçıoğlu**

Nikaraguali karşı devrimciler Reagan'ın kardeşiymiş!

ABD'de **Nikaragua'**daki **Contra** karşı devrimci çetelerinin en büyük destekçisi Başkan **Reagan. Reagan** Amerikan devriminin bir benzerini gerçekleştirmeye çalıştıklarını söylediği karşıdevrimcileri **"En çok ihtiyaçları olduğu anda geri çevirmeyeceklerini"** açıkça belirtiyor. Geçen yıl, ABD Kongresinin durdurduğu karşıdevrimcilere yardımı yeniden sağlayabilmek için, ABD Başkanı kolları sıvadı ve karşıdevrimcilere yardım kampanyası başlattı. Reagan'ın amacı 14 milyon dolarlık **"gizli"** askeri yardımın verilmesi için ABD halkının bilincini saptırmak ve Kongreye karşı baskı uygulamak. **Reagan, Nikaragua'**daki kahraman halka ve onun desteklediği ilerici rejime karşı sürekli komplolar yapan ve bu rejimi yıkmaya çabalayan karşıdevrimciler için, hiç utanmadan şunları söylüyor: "Bu cesur erkek ve kadınlar yardımlarımızı hakettiler. Bizden asker istemiyorlar. Yalnız mali ve teknik yardım istiyorlar. Bu isteklerİ geri çevirmek Amerika'nın özgürlük savaşlarına yüzlerce yıllık bağlılık geleneğini çiğnemektir..." İşte Reagan'ın özgürlük anlayışı...

Reagan'ın gerçek **"anlayışı"**na gelince, hazret ve ekibi, Nikaragua devriminin ayakta kalmayı başarması ve besledikleri **Contra**lar (karşı-devrimciler) yenildiklerİ takdirde yeni bir Küba doğacağı kanısındalar. Bu ise hepsinin uykularının kaçması için yeterli oluyor. Gencecik Nikaragua devrimini yıkmak için akla gelebilecek her yolu deniyorlar.

Bu yıl kış da Özal politikasına uydu, işçiye, emekçiye vurdu

Aksaray'a da kurt indi!...

Kar, ölüm getirdi

Kızamık salgınından 7 çocuk öldü

"Bize, kar dayanmaz"

Çok üşüdü, öldü...

"Kış"ın iki yüzü

Kimine eğlence... Kimine işkence...

Kar yağdı böyle oldu: Kimileri öldü, kimileri güldü....

Bu yıl tüm Avrupa'da şiddetli geçen kış Türkiye'yi de etkiledi. Son 15 gündür, Türkiye'nin tüm kesimlerinde yağan kar hayatı adeta durdurdu. Ülkemizde kışın zorluklarına yokluk, yoksulluk, sömürü, fırsatçılık, düzensizlik, az gelişmişlik de eklendi. Istanbul'un ortasına kurtlar indi. Anadolu'da kurtlar çocukları parçaladı. Ama kurtlardan daha kötüsü açlıktı, soğuktu; evsizlik, damsızlık, yolsuzluk, doktorsuzluktu. Gecekondu yıkımları yüzünden, yoksulluk yüzünden çadırlarda, barakalarda barınanlar, hele bebeler, hele çocuklar peşpeşe ölmeye başladılar. 3,5 yaşındaki Selime, Istanbul'un bir tepesinde derme çatma kulübede kara soğuğa dayanamadı. Üşüdü, çok üşüdü. Minik ayakları buz kesti, sonra öldü. Bir başka çadırda yaşayan Karaduman ailesinin anası, dört çocuklu Nurten **"geceleri çocuklarım donmasın diye üzerlerine yatarak ısıtmaya çalışıyorum" dedi. Istanbul'un ortasında gecekonduları yıkılmış 17 aile içi eksi 10 derece çadırlarında soğukla, açlıkla boğuşurken, kendileri gibi binlercesi, onbinlercesi vardı... Kömür karaborsası, her türlü intikâr, yolsuzluk, fırsatçılık, kurtlardan da beter soğuktan da beter çullandı Türkiye insanının üzerine. Kapanan yollarda onlarca kişi dondu. Doğu'da, karın yollarını örttüğü köylerde bebeler kızamık salgınında birer birer ölmeye başladılar. Kar, yoksul milyonlar için, hastalık, sefalet, açlık oldu Türkiye'de. Ve Başbakan Özal, sürekli kar yağışı altında gazetecilere görüşlerini şöyle açıkladı:** "Bakın kar yağıyor. Buna iyimser veya karamsar bakabilirsiniz. Karamsar bakanlar hava soğuk, sıkıntılar var derler. Ben iyimserim, çünkü 'kar senesi var senesi'dir..." **İyimserdi Özal. Karnı tok, sırtı pek vurguncu soyguncu azınlık, halkın kanını iliğini emen bir avuç sülük, diktatörlüğün yeni zenginleri ve uşakları iyimserlerdi.** "Var senesi"**ydi onlar için gerçekten. Ya ötekiler? Ya kışı çadırlarda, gecekondularda, ücra köylerde geçirenler. Ya işçiler, ya işsizler, ya emekçiler, ya halk?**

İşçiler doymuyor ama açlık bastırıyor

Son günlerde, Türkiye'de, ücretlilerin satınalma gücüne ilişkin çeşitli araştırmalar yapılıyor. Bunlardan **Dr. Oktay Varel'**in araştırmasına göre, ücretlilerin satın alma gücü 1977 yılı 100 kabul edilirse 1982'de 52'ye 1984'de 47'e inmiş. Memur maaşları ise, yine 1977 yılı 100 kabul edilecek olursa, dört yıl sonra 1981'de 46'ya, yedi yıl sonra 1984'de 34'e kadar düşmüş. **Prof. Dr. Yakup Kepenek'**in araştırmasına göre ise ortalama ücretlerin satın alma gücündeki, yani ücretlilerin yaşam düzeyindeki düşüş yüzde 25'i bulmuş. Son olarak İktisatçı **Mete Törüner'**in ele geçen net ücretlerdeki gelişmeler konusundaki araştırması ise, 1980-1984 döneminde **"gerçek"** ücretlerdeki ve satın alma gücündeki düşüşün yüzde 23'ü aştığını ortaya koyuyor. Öte yandan özel sektörde 1980'de tüm üretim değeri içinde yüzde 12'lik paya sahip olan ücretlerin payı 1982'de yüzde 9,8'e düşmüş durumda. **Törüner,** araştırmasının sonucunda şu gerçeği ortaya koyuyor: Iki çocuklu bir işçi ailesi, tüm diğer masraflar hesaba katılmasa ve tüm ücreti gıdaya yatırdığı hesaplansa bile, ortalama ücretle gerekli gıdanın ancak yüzde 83'ünü karşılayabilir. Asgari ücret üzerinden hesap edildiğinde ise bu oran yüzde 44,5'i geçmiyor. Kısaca, işçi doymuyor, ancak açlık bastırıyor. Hele hele, bu ücretin sadece boğaza gittiği, kira, yol parası, ısınma ve diğer giderlerin de olduğu düşünülürse, Türkiye'de, 1985 yılında, işçi ve ücretli açlık sınırında. Peki ya tekelci parababaları? Onlar hangi sınırda? Onlar alçaklıkta sınır tanımıyorlar...